

ПОЛИТИКИ

Немачка 5.80 DEM, Швајцарска 5.00 CHF, Аустрија 40.00 ATS, Шведска 28.00 SEK, Македонија 65.00 DEN, Словенија 250 SIT, Русија 3.50 USD, Хрватска 12.00 HRK, БиХ 2.00 KM, Грчка 750 GRD, 2.00 ЦГ DEM

ISSN 0032-339-x

9 770032 339010

30. 3. 2001. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LXIII • ЦЕНА 40 ДИНАРА • БРОЈ 2564

УСПОМЕНЕ ИЗ 20. ВЕКА

За сбе ог **7** го **107**

ДРЕВНЕ ЕГИПАТСКЕ ПИРАМИДЕ

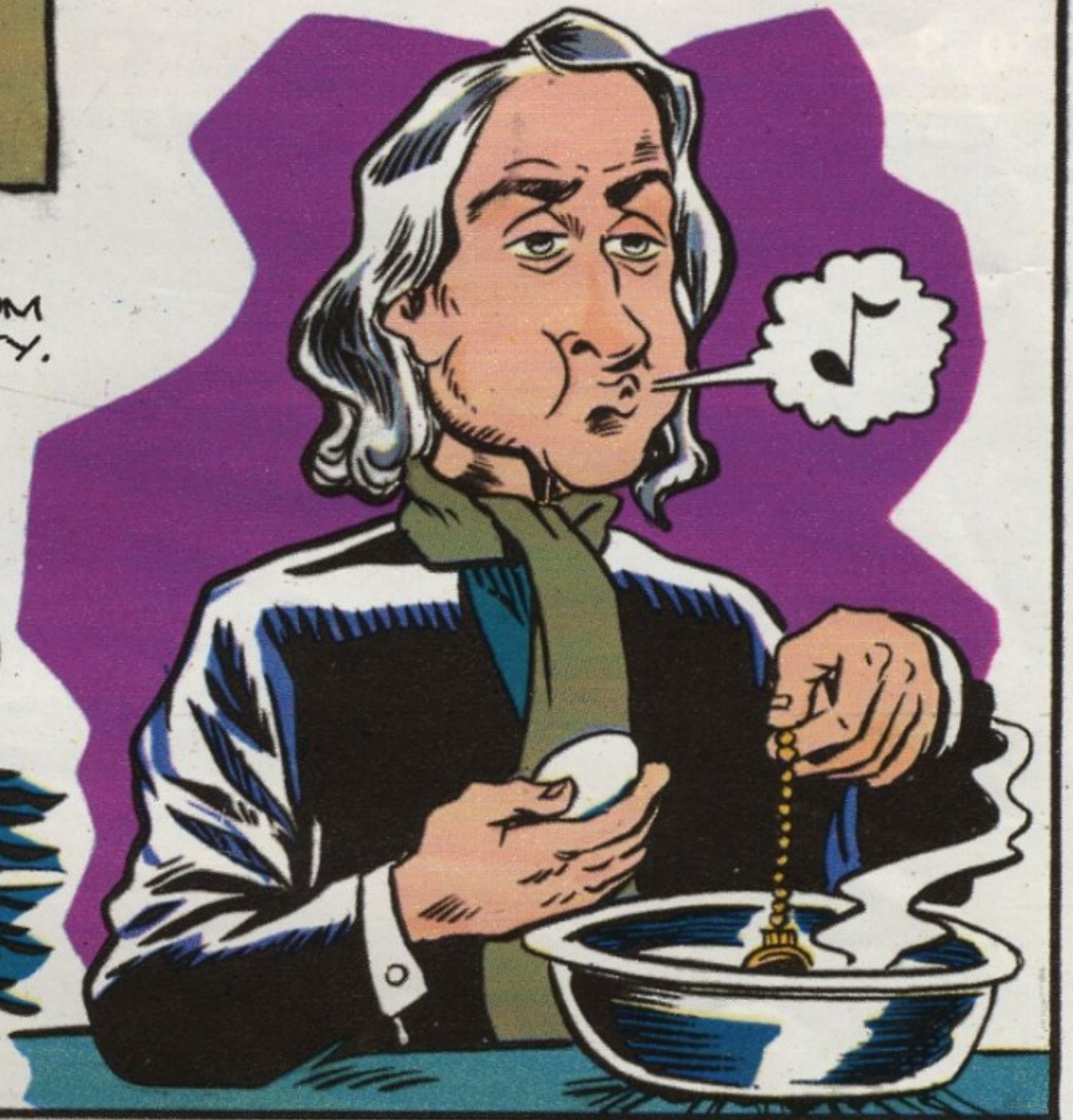
САГРАЂЕНЕ ПРЕ 5000 ГОДИНА ДО ДАНАС СУ СЕ ПОМЕРИЛЕ 4,8 КИЛОМЕТАРА ОД МЕСТА НАКОМ СУ ПОДИГНУТЕ.

„ПЕШИЦЕ“ ПРЕКО ЈЕЗЕРА МИЦИГЕН У ДРЖАВИ ИЛИНОИС ПРЕШАО ЈЕ 1904. ГОДИНЕ ПИТЕР НИСЕН У ВАЊКУ ИСПУЊЕНОМ ВАЗДУХОМ КОЈИ ЈЕ ПОДСЕКАО НА ЦИНОВСКУ РАГБИ ЛОПТУ.

Научник Исак Њутн

БИО ЈЕ ТОЛИКО РАСЕЈАН ДА ЈЕ ЈЕДНОМ ДРЖАО ЈАЈЕ У РУЦИ, А БАРИО СВОЈ САТ.

●●● Хичкок је чувену сцену под тушем у филму „Психо“, која траје само 45 секунди, снимао пуних седам дана. Сируп од чоколаде послужио је као крв■

●●● Наполеон I Бонапарта (1769–1821) увео је посебне казне за све мушкарце који јавно осрамоте жену. Дрзну ли се да јој задигну сукњу до колена, кажњавани су са 35 франака, а открију ли јој ногу до бутина, следила је двоstrуко већа казна...■

●●● становници Ирске највећи су потрошачи млека. Годишње, у просеку, попију 185 литара. За њима су, са 183 литара, Финци, а на трећем месту су Норвежани са 178 литара■

●●● запремина нојевог јајета износи, отприлике, колико и двадесет четири кокошија■

●●● сваки грађанин САД има у просеку две кредитне картице■

●●● први у низу „Мекски“ ресторана отворен је у Шведској. Заљубљеници зимских спортова у прилици су да, не силазећи са скија, наруче омиљени хамбургер или неки други „Мекдоналдсов“ оброк■

●●● научници су закључили да страственим пољупцем изгубимо 6,4 калорије■

●●● у Пенсилванији, САД, по-

стоји место које се зове Бирдин хенд (Птица у руци), Хигијена је варошица у држави Колорадо, а Пејн (Бол) у Луизијани. Трут ор консеквенсис (Истина или последице) назив је градића у Новом Мексику, а Чизкејк (Колач од сира) места у Њу Џерсију■

●●● Емпајер стејт билдинг у Њујорку, подигнут 1931, висок 381 метар и годинама највиша зграда на свету, од подрума до врха има 1576 степеница. Рекорд у пењању овим степеницама држи Аустралијанац Пол Крејк – 9 минута и 37 секунди■

●●● Светска здравствена организација донела је 1965. године закон који произвођачима цигарета налаже да на сваку кутију ставе упозорење да пушење шкоди здрављу■

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

КАКО ЈЕ ОТВОРЕНА ПРВА АМЕРИЧКА АМБАСАДА У БЕОГРАДУ

Само две недеље пошто је 22. фебруара 1882. године кнез Милан Обреновић прогласио „Књажевину Србију за краљевину а себе за наследног краља под именом Милан Први“, на четвртој страни „Њујорк тајмса“ појавио се, како пише др Милан Булајић, чланак који је, не без злобе и ироније, обавештавао о овом догађају и изражавао наду да ће новопеченом краљу та одлука, ако ништа друго, донети бар већу плату.

Данашњем читаоцу такав тон се не би учинио ни неочекиван ни необичан, али ондашњем јесте. Јер, тада су дували неки други ветрови. Пре 120 година Сједињене Државе Америке својски су се трудили да успоставе што боље везе са малом, подунавском кнежевином, како су нас звали, која им се чинила најзанимљивијом у региону, чак толико да су на везе са њом гледале као на чисту нужност. Захваљујући томе догодило се нешто што је преседан у повести дипломатије: пре него што су САД уопште успоставиле везе са Србијом, наш дипломата Константин Магазиновић постао је амерички отпавник послова на румунском двору!

Али, да кренемо од почетка...

Књаз ће, ако треба, да се одрече

Почетак је био 1830. године кад је Србија успела да се избори за аутономију у саставу турског царства. Наставак, кад су турске трупе 1867. године повучене с њеног тла. А тада је, већ годину дана, био на снази савез о заједничкој сарадњи Србије и Црне Горе који није био баш сасвим по укусу кнеза Николе. Мада га је

ДИПЛОМАТИЈА СУВНУ Ш

потписао, владар Црне Горе сматрао га је поприлично неодређеним и не баш нарочито обећавајућим, па је због ње изразио спремност да се, ако треба, „одрече“ престола у корист кнеза Михаила.

О потреби сарадње те исте, 1866. године умовао је и Јурај Штросмајер, вођа хрватске Народне странке. Он, додуше, није имао самосталну државу иза себе, али је био заговорник идеје о стварању заједнице Јужних Словена, потпуно независне од Турске и Аустрије.

Сличним размишљањем биле су заокупљене и присталице бугарског револуционарног комитета, залажући се за стварање новог царства на Балкану које би се звало Србо-Бугарска или Бугаро-Србија. И они су на челу те нове државе видели кнеза Михаила.

Предлози су стизали и с југа, из Грчке, што се, као што знамо, никад није остварило. Интереси тада најмоћнијих европских сила, посебно Аустрије, Русије и Турске, нису били у складу с тим.

Што се тиче Сједињених Америчких Држава, оне су се тек издалека бавиле Европом. У то време бавиле су се сопственим мукама – опорављале су се од последица грађанског рата и радиле на развијању индустрије. Јер, уз процват на том пољу, расла је потреба за новим тржиштима. Једно од њих отворило се на простору европског дела турског царства које се распадало. Подручје на које су Американци бацили око, а које је успело да се избори за аутономију, била је кнежевина Румунија. Захваљујући свом геостратешком положају учинила им се занимљива, па су пожурили да у

Преседан у историји дипломатије направили су Американци када су нашег конзула поставили за „свог човека“ у Румунији...

њен главни град пошаљу свог изасланика. Био је то Луис Цапкаи. Чим се смеистио, а затим осврнуо око себе, Цапкаи је својим претпостављенима послао писмо у ком им је указао на Србију и њеног кнеза. Неке европске земље су, писао је, већ послале своје конзуларне агенте у Београд. Како су биле у питању силе као што су Русија, Француска, Аустрија, Енглеска, Италија и Пруска, прилежни дипломата предлагао је Стејт департменту да и он поступи слично.

Само неколико дана пошто је примио ово писмо, амерички државни секретар Вилијем Сјуард послао је 12. јуна 1867. године одговор у Букурешт. Сјуард је сматрао да је Цапкаијев предлог мудар и зато му је препоручио да одмах почне да тражи одговарајућу личност за тај положај. У жељи да зада-

так обави што пре и што боље, Цапкаи се обратио за помоћ Константину Магазиновићу, српском конзуларном представнику у Букурешту, који је потом затра-

ПОДНИМИ
ЗАБАВНИК

30.3.2001.

жио упутства од свог шефа Илије Гарашанина, тадашњег министра иностраних послова.

Гарашанин није имао ништа против успостављања веза са једном тако далеком, прекоморском земљом, напротив, само му се није

бесплатно обавља и да би било најбоље да он сам преузме ту дужност.

Лоша вест – добра прилика

Пре него што је амерички конзул стигао да о томе честито промисли, српски кнез Михаило Обреновић убијен је 10. јуна 1868. године. Ова лоша вест била је за америчког конзула добра прилика да покаже озбиљност намере своје земље, па је пожurio да посети Магазиновића и изрази му саучешће, уз напомену да САД имају велико разумевање за

показало неколико месеци касније кад је Луис Цапкаи затражио да га преместе у Будимпешту. Стејт департамент није имао ништа против тог премештаја под условом да се нађе неко ко ће заступати америчке интересе на румунском двору. Цапкаију је предложено да покуша са швајцарским конзулом, а ако Швајцарска нема свог представника у Румунији, нека сам нађе неког. Желећи да што пре пређе у Будимпешту, предузимљивом Цапкаију пало је на памет да руковођење америчким пословима понуди Константину Магазиновићу!

Ову част Магазиновић је радо прихватио. Није то била мала ствар ни за њега лично ни за Србију. Али, кад се 1869. године вратио у земљу, никог није овластио да преузме послове америчког конзулата. Тиме је пријатељски расположење Американце довео пред свршен чин, па им није преостало друго до да конзулат затворе а архиву пребаце својим представницима у Цариграду. То је и учињено, али када је један службеник америчког конзулата у овом граду затражио од секретара српског представника на Порти да му папире преда, овај је то одбио. Не долази у обзир, рекао је, док му његов претпостављени то не нареди. На то је између Вашингтона и Београда уследила жива преписка. Окончана је давањем траженог наређења, али је Американце наљутила и – оду-

Америчко занимање за Балкан и Србију оживело је почетком седамдесетих година 19. века захваљујући Еугену Скајлеру, посланику САД у Петрограду. Он је 1871. године известио Стејт департамент да је црногорски кнез Никола дошао у посету руском цару који га је примио као независног владара. На исти начин поступљено је и у неким другим европским земљама.

Што се Србије тиче, она се у то време спрема за рат с Турском. Уочи објаве сукоба, Скајлер је провео неколико дана у Београду из кога је писао да му је врло тешко да „контролише своја осећања при помисли на уништавање ове земље и бомбардовање овог дивног града (Београд)”. Писао је и да је кнез Милан Обреновић оставио на њега изванредан утисак. По Скајлеровом опису, кнез је био двадесетдвогодишњи младич „згодан и добро грађен, изузетно интелигентан и добро обавештен” и чинио му се као неко ко више зна о томе шта се дешава у Америци него многи Американци у Паризу.

Захваљујући својим прилежним дипломатама, Сједињене Државе биле су добро обавештене и о ратним успесима и неуспесима Србије и Црне Горе, последицама Санстефанског мира и Берлинског конгреса. Њих је посебно пратио Џон Касон, амерички изасланик у Бечу. Управо је Касон указао на нужност успостављања конзуларних односа са Србијом, Црном Гором и Румунијом и предложио да се отворе конзулати у Београду, Бару и Букурешту. Томе у прилог ишло је проглашавање Србије за независну земљу.

Добро обавештени Риста Паранос

Док је Џон Касон писао писмо за писмом, нови државни секретар Вилијем Евартс је оклевао. Бојећи се да САД не изгубе корак у општој трци за ширење интересних сфера, Џон Касон је одлучио да сместа нешто предузме те је резервисао карту за први брод у правцу Новог света. Резултат тог путовања било је успостављање конзуларних односа између Србије и Сједињених Држава. На то је „По милости Божјој и вољи народној књаз Милан одлучио да у Њујорку, у Америци, установи почасни конзулат”.

ЖИВА

Илустровао Ивица Кољанин

допадало да будући конзуларни агент буде под окриљем Букурешта. Зато је Луис Цапкаи обавештен да у Београду не постоји личност спремна да посао агента

српски губитак и несрећу. Па и саме САД су, три године раније, на сличан начин изгубиле председника.

Овом посетом наклоност САД је потврђена, а пријатељство утврђено, како се

стали су од даљих покушаја успостављања дипломатских односа. Изгледа, ипак, да нису били баш толико љути да би са Србијом прекинули сваку везу, она је, обазриво, наставила да се одржава преко Букурешта.

Истог дана, 1. јуна 1879. године, кнез је донео и указ о постављењу Герхарда Јансена, „становника Њујоршког“, за почасног српског конзула. Јансен је изабран на предлог угледног београдског трговца Ристе Параноса који је, захваљујући посредовању свог деловође, „американисте“ Марфија Панајота, већ увећано трговао са њим. Риста је извозио, а Јансен увозио, оне, код нас тако често с тугом и поносом помињане суве шљиве. Према истраживању Љубе Поповића из Архива Србије, Герхард Јансен је био „шеф њујоршке куће Jansen And Comp. са којом је овдашња трговачка кућа Р. Параноса одавно у свези стајала. Господин Герхард је као човек, по важности своје куће и по својим симпатијама за Ср-

бију, заслужио да буде почаствован титулом нашег конзула коју би дужност он, разуме се, бесплатно вршио”.

По сазнањима уваженог и добро обавештеног Параноса, његов пословни партнер био је рођен „у Хановеранској (Берманија) гди је свршио своје науке, после тога био је деловођа једне велике трговачке куће у Хамбургу, и бавио се поред свог места, када је

Чедомиљ Мијатовић
и његов потпис

у трговини злу зашло са журналистиком, као сарадник водећих листова. До уједињења Берманске државе са Пруском био је г. Герхард Јансен конзул Олденбурга, а од када је у Америци биће преко 27 година, разуме се да је сада америкашки поданик, дакле Американец. Имајући ујака у Америци г. др Шмидта, пруског тајног саветника и ђенералног конзула у Њу Јорку, оде у ово место где је наставио под фирмом Schmidt & Comp, која и данас постоји”.

Заслуга за интимност

Кад се крајем августа 1879. године Џон Касон вратио у Беч, у Европи се већ увећано знало за признање које му је „више него једном приликом одато” због уласка у „интимне

односе са Румунијом и Србијом”, бележи у свом раду „Успостављање дипломатских односа између Кнежевине Србије и Сједињених Америчких Држава” др Милан Булајић.

Захваљујући поверењу које је уживао, Касон је добио задатак да поново отпутује у Београд и Букурешт и тамо поради на успостављању не само дипломатских већ и трговачких веза. Подразумевало се да треба да се избори да САД добију статус „највећма повлашћене државе”. Тадашњи министар иностраних послова Јован Ристић био је спреман да то подржи, али кад су у питању били дипломатски односи показао се као чврст орах. Наиме, по Касоновом предлогу, амерички конзул задужен за Србију требало је да има право да прису-

ствује раду судова. Осим овога, тражио је и да се на конзулату вије америчка застава, као и да америчким поданицима буду гарантоване верске слободе. Ти захтеви су, по Ристићу, били сасвим неприхватљиви.

Тако је опет дошло до застоја.

Спор је разрешио министар финансија Владимир Јовановић, који се латио прављења новог предлога који би више био по мери Србије. Кад је окончао тај посао Џон Касон је поново морао да се запути у Београд. С обзиром на важност задатка који је имао, уприличено је да га прими кнез Милан. Кнез је и на њега, као и на Скајлера, оставио леп утисак. У писму Стејт департмен-

Chester A. Arthur

ту описао га је као „младог човека од знања, лепог и интелигентног лица, уверљиве политичке мудрости”. А српски народ описао је, пун одушевљења, као народ природне менталне снаге и забележио да се за Србе може рећи да су „можда исувише паметни и да ће им непосредни контакти са западном цивилизацијом бити од велике користи...”

Крајем децембра 1880. године Филип Христић, српски посланик у Бечу, обавестио је Џона Касона да би Србија радо поздравила америчке представнике у Београду. Касон је одговорио да САД то једва чекају.

Дипломатско хоћу-нећу

У српско-америчко дипломатско хоћу-нећу потом се поново умешао Еуген Скајлер, али сада с тврдњом да из Србије нема шта да се увози сем сувих шљива. Веза с њом, тврдио је, и није баш толико пожељна будући да су изгледи да амерички бродови стигну до Србије врло мали, тако рећи никакви.

Колико је промена његовог мишљења утицала на владу САД, тешко је рећи. Истина је да су се преговори отегли до 28. јуна 1881. године када је Министарски савет Кнежевине Србије коначно рекао судбоносно „да”. У предложеним споразумима предвиђало се да се и једној и другој земљи гарантује слобода трговине, пловидбе и насељавања у области друге земље.

Привођење овог дипломатског посла крају још једном је довело Еугена Скајлера у

Београд. Сустрет са кнезом Миланом завршио је уверен да кнез добро зна шта ради. Да ли би то исто мислио и да је неким чудом знао за тајни договор који је тог дана кнез Милан потписао са Аустро-Угарском (без знања своје владе) и дао јој положај најповлашћеније нације (исти онај који су очекивали Американци) није тешко погодити.

До коначног успостављања српско-америчких односа дошло је на заседању Народне скупштине на којој су прочитани

Председник САД
Честер Артур
овако је потписао уговоре

предлози међудржавних уговора. Председник Министарског савета Милан Пироћанац упињао се из петних жила да укаже на све њихове повољности, тврдећи како ниједна друга влада не би могла да смисли нешто боље у корист Србије. Подржао га је посланик Аврам Озеровић дајући осталим народним представницима до знања да ће земља сада имати сигурно тржиште за своје суве шљиве и да се отварају могућности за извоз вина и коже. Међутим, неки посланици мислили су другачије. Тако је Марко Богдановић скренуо уваженим министрима пажњу да пред очима не смеју да имају само интересе појединих сталежа, већ целог народа. У томе га је подржао Никола Пашић тако захтевајући да му се потанко објасни шта то из Србије иде, а из Америке долази. Ни Милан Ђурић није био очаран предложеним уговорима, истичући да за Србију није добро да странци у њој имају некретности и да улажу капитал који ће је потчинити.

На крају заседања превагнуло је мишљење да уговоре треба потписати, о чему је Милан Пироћанац известио америчког државног секретара. Коначно, 7. јула 1882. године амерички председник Честер Артур потписао је оба уговора (Трговинску и Консуларну конвенцију) и за првог опуномоћеника у Србији именовао Еугена Скајлера који је те послове обављао из Атине ■

Олга Вукадиновић

ПОДНАПИСНИК
ЗАБАВНИК

ЈЕЗИК ПОСТАВЉА ЗАМКЕ

ТУМАЧ НАЈПОТРЕБНИЈИХ ИЗРАЗА

„ВЕЋ ДУГО ВРЕМЕНА ЈЕ ПОЗНАТО“ - немам времена да скупљам оригиналне референце.

„ОД ВЕЛИКОГ ТЕОРИЈСКОГ И ПРАКТИЧНОГ ЗНАЧАЈА“ - занимљиво за мене.

„СМАТРА СЕ ДА“ - ја мислим.

„ОПШТЕ ЈЕ УВЕРЕЊЕ“ - још неколицина мисли исто то.

„У СИСТЕМУ ЕКСТРЕМНО ВИСОКЕ ЧИСТОЋЕ“ - састав непознат.

„СЛУЧАЈНО ОНЕЧИШЋЕНО ТОКОМ ЕКСПЕРИМЕНТА“ - пало на под.

„ОДРЖАВАНО СА ЕКСТРЕМНОМ ПАЖЊОМ ТОКОМ ЕКСПЕРИМЕНТА“ - није пало на под.

„ТРИ ОГЛЕДА СУ ИЗДВОЈЕНА ЗА ДЕТАЉНУ АНАЛИЗУ“ - резултати осталих нису имали никаквог смисла.

„ТИПИЧНИ РЕЗУЛТАТИ СУ ПРИКАЗАНИ“ - најбољи резултати су приказани.

„ТАЧНО У ГРАНИЦАМА РЕДА ВЕЛИЧИНЕ“ - погрешно.

„ПОШТО НИЈЕ БИЛО МОГУЋЕ ДА СЕ ДАЈУ ДЕФИНИТИВНИ ОДГОВОРИ НА ОВА ПИТАЊА“ - експерименти нису успели, али бих из њих могао да извучем један рад.

„У СЛЕДЕЋЕМ ПЕРИОДУ“ - досадило ми је да ово даље радим.

„ОЧИГЛЕДНО ЈЕ ДА ЋЕ БИТИ ПОТРЕБНО ЈОШ МНОГО ДАЉЕГ РАДА ЗА ПОТПУНО ТЕОРИЈСКО ОБЈАШЊЕЊЕ“ - не разумем.

„МОЖЕ СЕ ОЧЕКИВАТИ ДА ЋЕ ОВАЈ РАД СТИМУЛИСАТИ ДАЉА ИСТРАЖИВАЊА У ОВОЈ ОБЛАСТИ“ - рад не служи ничему, али ни остали из ове безначајне области нису бољи.

„ДУГУЈЕМ ЗАХВАЛНОСТ ВИЛИЈУ ГЛОГУ ЗА ПОМОЋ ПРИ ОГЛЕДИМА И ЏОНУ ХАРВИЈУ ЗА КОРИСНУ ДИСКУСИЈУ“ - Глог је урадио експерименте, а Харви ми је објаснио шта они значе.

КАКО СЕ ПИШЕ НАУЧНИ РАД?

Шта
све мисле
научници када кажу...
или чиме све може да се
употпуни збирка Марфијевих
закона...

НЕКИ ЗАКОНИ ЗА ХЕМИЧАРЕ И ФИЗИЧАРЕ

THYME'S LAW - кад крене лоше, све креће лоше одједанпут.

GOVERNMENT'S LAW - увек постоји неки изузетак од свих закона.

HARVARD LAW - под најпажљивије контролисаним условима: притиска, температуре, влажности и других променљивих, систем ће функционисати онако како му, проклетом, одговара.

ALBRECHT'S LAW - друштвене новотарије воде ка минималном нивоу подношљивог стандарда.

BOWIE'S THEOREM - ако вам

седам

эксперимент успева, сигурно употребљавате погрешну апаратуру.

CARLSON'S CONSOLATION - никад ништа није потпуни неуспех, увек може да послужи као лош пример.

CORRESPONDENCE COROLLARY - експеримент може да се сматра успешним ако не морате да одбаците више од половине добијених података да би се слагали са вашом теоријом.

CROPP'S LAW - количина урађеног посла мења се обрнуто сразмерно са количином времена проведеног у канцеларији.

CLARKE'S THIRD LAW - свака иоле напредна технологија не разликује се много од магије.

CUTLER WEBSTER'S LAW - увек постоје две стране сваког аргумента, изузев кад је у питању лични интерес, у том случају постоји само једна страна.

GUMPERSON'S LAW - вероватноћа да се деси дати догађај обрнуто је сразмерна његовој пожељности.

MENCKEN'S LAW - за сваки људски проблем постоји једноставно решење: пристојно, уверљиво и погрешно.

RYAN'S LAW - изнеси три исправне претпоставке заредом и сматраће те за врхунског стручњака.

MURPHY'S LAW

1. Ако било шта може да крене лоше, кренуће.

2. Ништа није тако лако како изгледа.

3. Свему треба више времена него што мислиш да ће требати.

JENKINSON'S LAW - Не вреди. Неће ваљати.

DOW'S LAW - на хијерахијској лествици, што виши ниво - то већа збрка.

ACTION'S LAW - сила тежи да корумпира. Апсолутна сила корумпира апсолутно.

HUBBARD'S LAW - не схватај живот преозбиљно, ионако нећеш из њега изаћи жив.

SATTINGLER'S LAW - боље ће радити ако га укључиш.

ЗАКОН О ПЕРВЕРЗНОСТИ ПРИРОДЕ - никад не можеш унапред са сигурношћу одредити коју страну хлеба да мажеш путером.

PUDDER'S LAW - све што почне добро, завршиће лоше (примедба: обрнут Pudder-ов закон не важи)

WILSON'S LAW - тапшање по леђима само је неколико центиметара удаљено од удarca ногом у задњицу.

FINAGLE'S LAW

1. Кад посао једном лоше крене, било шта да урадиш како би га поправио чини га још горим.

2. Без обзира које резултате очекујете, неко ће увек желети да их лоше протумачи.

3. Ма какав да је резултат, неко увек жуди да га погрешно протумачи.

4. Шта год да се дешава, неко увек верује да се десило по његовој омиљеној теорији.

ALLEN'S LAW - кад све друго пропадне, прочитај упутства.

PETER'S PRINCIPLE - у свакој хијерархији сваки запослени се труди да се подигне до нивоа своје неспособности.

PARKINSON'S LAW - посао се сам гомила да испуни време које му је пружено за његово довршење.

PARKINSON'S LAW, МОДИФИКОВАН - саставни делови које имате прошириће се да испуне понуђен простор.

LARKINSON'S LAW - сви закони у основи су погрешни.

WHITEHEAD'S LAW - очигледан одговор увек се превиди.

WEILER'S LAW - ништа није немогуће за човека који не мора да обави посао.

WOODWARD'S LAW - теорија је боља од свог објашњења.

RUDIN'S LAW - у кризи која вас приморава да изаберете између алтернативних праваца деловања, људи теже да изаберу најгори могући правац.

UNNAMED LAW - ако се дешава, мора бити да је могуће.

MAY'S LAW - квалитет узајамне везе обрнуто је сразмеран оштрини контроле.

COHN'S LAW - што више времена проведеш у извештавању о свом раду, то ти мање времена остаје да урадиш било шта. Стабилност је постигнута када проводиш све своје време извештавајући о томе како ништа не радиш.

ЗАКОН КОНТИНУИТЕТА - експерименти би требало да су поновљиви. Требало би да сви они пропадну на исти начин.

ЗАКОН СУВИШЕ ПОУЗДАНОГ ГРЕШЕЊА - у свакој збирци података бројке које су очигледно тачне и изван сваке потребе за провером садрже грешке.

ИЗВОД 1. - ни било ко други кога замолиш за помоћ, такође неће видети грешке.

ИЗВОД 2. - било који досадни наметљивац, који застане неупитан за савет, одмах ће уочити грешку

Студенти са норвешког универзитета у Трондхајму

СРЕЋКО СПАСИЛАЦ

Четворогодишњи пас мешанац Феликс (Срећко) недавно је био права звезда јер је спасао живот тридесетдеветогодишњој пацијенткињи психијатријске клинике у Франкфурту.

Како јављају агенције, особље клинике и полиција све су покушавали не би ли жену, одлучну да дигне руку на себе, одвратили од онога што је наумила. Пошто убеђивања нису помогла, једна од медицинских сестара досетила се да пацијенткиња обожава псе. Полиција је брзо из једног прихватилишта за напуштене кућне љубимце довезла Феликса, мешанца који је имао најумилнији поглед и оставила га испред врата просторије у коју се несрећна жена заклаучала. Кад је чула Феликсов лавез, отворила је врата и узела у наручје пса који јој је лизнуо лице као да су стари знанци ■

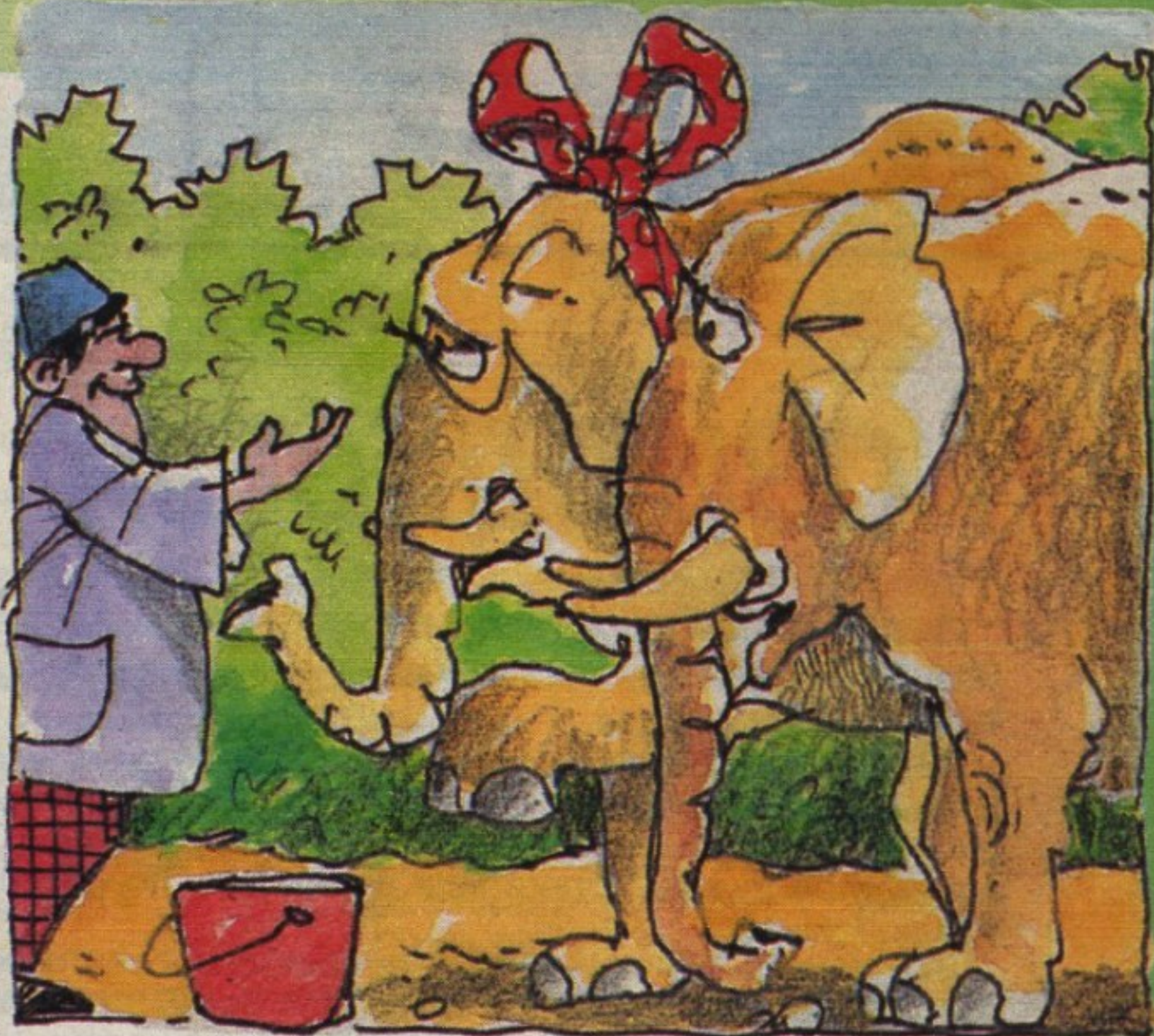
ТОРТА ЗА ПАМЋЕЊЕ

Десетак полицајаца из Центра за здружене операције у јужноафричком граду Јоханесбургу добило је за Божић на поклон од непознатог дародавца велику чоколадну тарту. Обрадовали су се и поклон смазали у сласт, али им је славље убрзо пресело кад су почели, један за другим, да трче у просторију „где и цар иде пешице“. И тако све до јутарњих сати.

Брзо је установљено да је чоколадна торта била добро нафилована средством за чишћење стомака, па не чуди што се неопрезним полицајцима све то догодило. Високи официр полиције Веси Најду оправдано сумња да су тарту послали шверцери алкохола који су на удару баш овог одреда полиције. Малерозни полицајци су на вишедневној поштеди, не толико због угроженог здравља, колико да у заборав падне ујдурма с тортом и да се избегну задркивања колега из полицијске станице ■

ПОД ВЕДРИМ НЕБОМ

Четири слона која су годинама забављала туристе у Бангкоку играјући фудбал отишла су у фебруару, на Дан заљубљених, на медени месец. Дресер слонава Сомпаст Мепан уприличио је право венчање слонава по старом обичају, а приређена је и гозба за велик број званица. За смештај младе наца на меденом месецу Мепан, како је рекао, много не брине: заљубљени ће прву брачну ноћ провести под ведрим небом ■

МЕТРО-БУВЕ

Синдикат возача лондонског метроа „Аслеф“ поднео је тужбу суду поле жалби већег броја запослених који раде на „Дистрикт лајну“, једној од најоптерећенијих линија метроа, да су их изуједале буве. Многи од њих добили су веома непријатне алергије.

— Загрејане кабине возача прави су рај за размножавање ових досадних инсеката и у седиштима смо их веома лако нашли — кажу у синдикату.

Иако су се возачи месецима жалили да их буве уједају, управа је мислила да ће прскањем поновљеним неколико пута невоље решити а требало је, тврде возачи, променити седишта која су била легло ових напасника.

Угрожени возачи затражили су одштету: 3000 DEM сваком који има доказе да су га изуједале буве ■

ЦЕЛАТ БЕЗ ПОСЛА

Мала краљевина Свазиленд на југу Африке морала је да укине стално радно место целата јер годинама није извршена ниједна казна вешањем. Последњи пут то се догодило 1982. а и тада је дошао целат из Јужноафричке Републике и обавио тај посао за хонорар.

— Ми смо сиромашна земља и не исплати се да сваког месеца дајемо плату неком ко није у могућности да је заради — каже министар правосуђа Мавени Симелане.

Министар ипак није заборавио да поручи судијама да и даље суде праведно и изричу казне по заслуги. Тренутно у Свазиленду десетак особа у ћелијама смрти чека на извршење казне ■

ПСИХОЛОШКЕ ГРИЦКАЛИЦЕ

Уређује Слободанка Лазаревић

НОВИ ОДИСЕЈИ

Двоје психолога који раде у Наси (National Aeronautics and Space Administration) откривају нам у једном разговору неке мале астронаутске тајне.

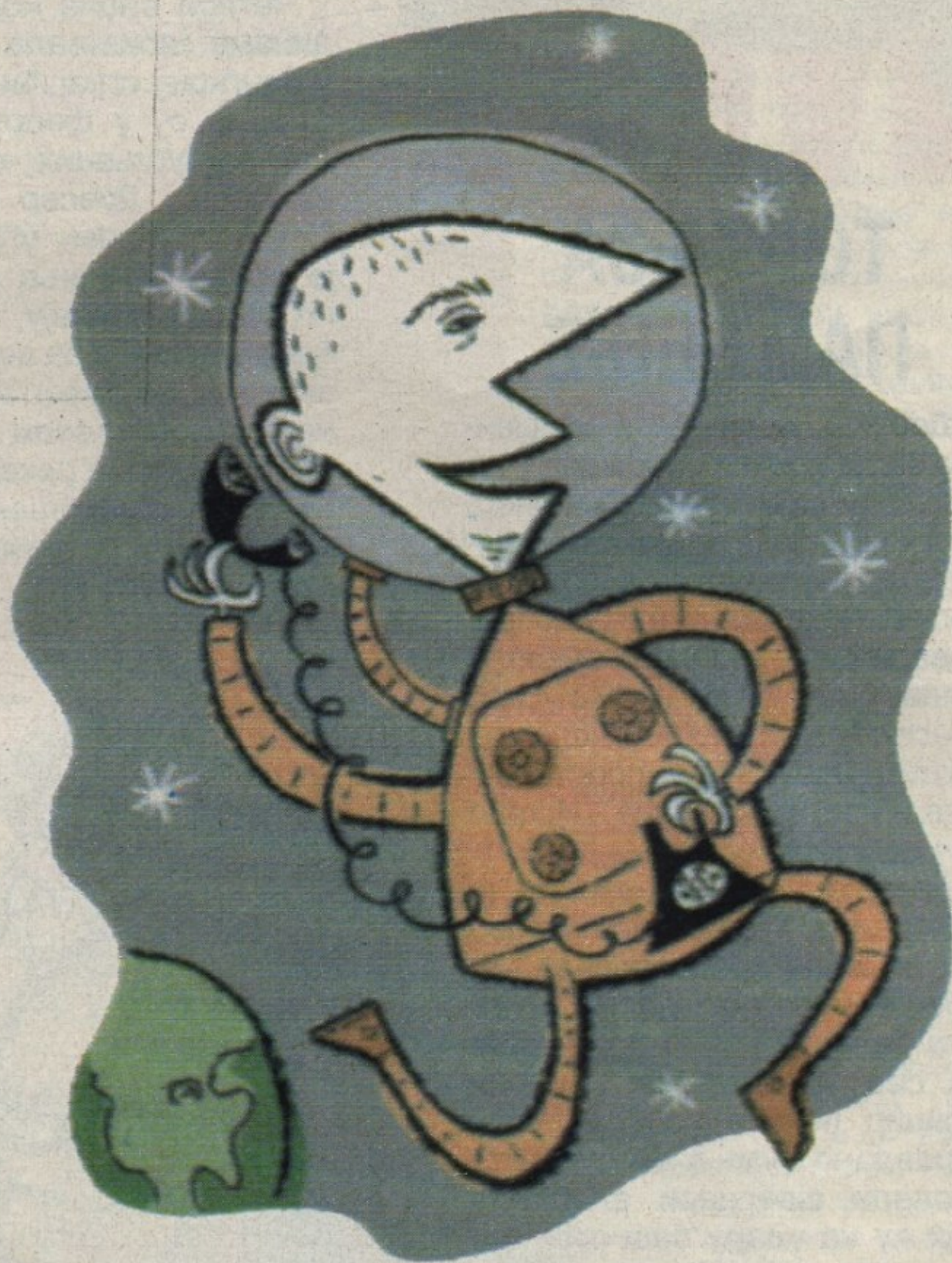
– Њима је најважније да имају сталну везу са својом породицом на Земљи, па макар то било и само преко електронске поште. За њих то значи да „нису изгубљени у свемиру“. Ово смо научили од руских колега који су пратили посаду свемирске станице „Мир“.

Важно је такође да се чланови посаде добро слажу јер има пуно разлога да „букне варница“, пре свега зато што бораве потпуно издвојени, а немају никакву приватност. На Земљи зато имамо центре који подражавају услове у васиони, „bio-plex“ комплексе у којима се астронаути навикавају на оно што их чека „горе“.

Дан се у свемиру „рађа“ сваких 90 минута. Тегобе које због тога настају ублажавамо тако што пре полетања астронауте излажемо лажној сунчевој светлости.

Утврдили смо и да се астронаути у васиони осећају као да су прехлађени, чула мириса и укуса су им „запушена“, па им због тога спремамо добро зачињену храну. Кад већ причамо о храни, немате појма колико свежје поврће које успева у свемиру психолошки позитивно утиче на наше момке. Откако је један колега направио машину у којој у свемиру расте зелена салата, њихово расположење се поправило. Сада ћемо у тој машини узгати и други зелениш.

Слушајте, Наса предузима бројна истраживања, али наш коначни циљ је одговор на три питања: Откуд ми овде? Куда идемо? и Да ли смо сами?

PRO ET CONTRA

Савез за детињство (Alliance for Childhood), америчко добровољно удружење које окупља дечије психологе, лекаре, писце, наставнике... недавно је издало саопштење у коме тражи „тренутну забрану компјутера за децу испод десет година“. Као разлог навели су да је компјутер извориште сталног стреса који при том „испира мозак“, квари вид, доводи до гојазности. Сем тога, седење пред

екраном не оставља времена за оно што је деци стварно потребно, а то је дружење и разговор „један на један“ са родитељима и вршњацима, истраживање и упознавање стварног живота и учење кроз игру са „природним материјалом“. Извештај је потписало 70 угледних „дечијих адвоката“.

На то су се одмах одазвале њихове колеге називајући овај захтев застарелим. „Не можете зауставити промене. Компјутери су данас неизбежан део друштва и културе. Са њима се брже, лакше и забавније учи. Потребно је само да родитељи посматрају шта им деца раде и да им ограниче време које проводе пред екраном“, наводи се у том другачије мислећем саопштењу.

Сличне расправе са готово истим тврдњама водиле су се и кад је тема била телевизија. Начин упознавања и приказивања стварности мења се као и везе у породици, па... како вам драго ■

ПСИХОЛОШКЕ ГРИЦКАЛИЦЕ

ЖЕНА

Има 3 године, погледа се и види Краљицу.

Има 8 година, погледа се и види Пепељугу.

Има 15 година, погледа се, види Пепељугину Ружну Сестру и каже „Мамааа, нећу у школу, види на шта личим!”

Има 25 година, погледа се и види да је превише дебела или мршава, ниска или висока, црна или безбојна, коврџава или сламаста... и каже „Немам времена да се бавим изгледом”.

Има 40 година, види исто што и са 25, плус боре, и каже „Бар ми је савест чиста, ја сам једна морална особа”.

Има 50 година, погледа се, види исто што и са 40, плус старачке пеге, каже „Оно сам што сам” и добија жељу за победом.

Има 60 година, погледа се и види Мудрост.

Има 70 година, погледа се и подсети свих оних који никад више неће моћи да се погледају.

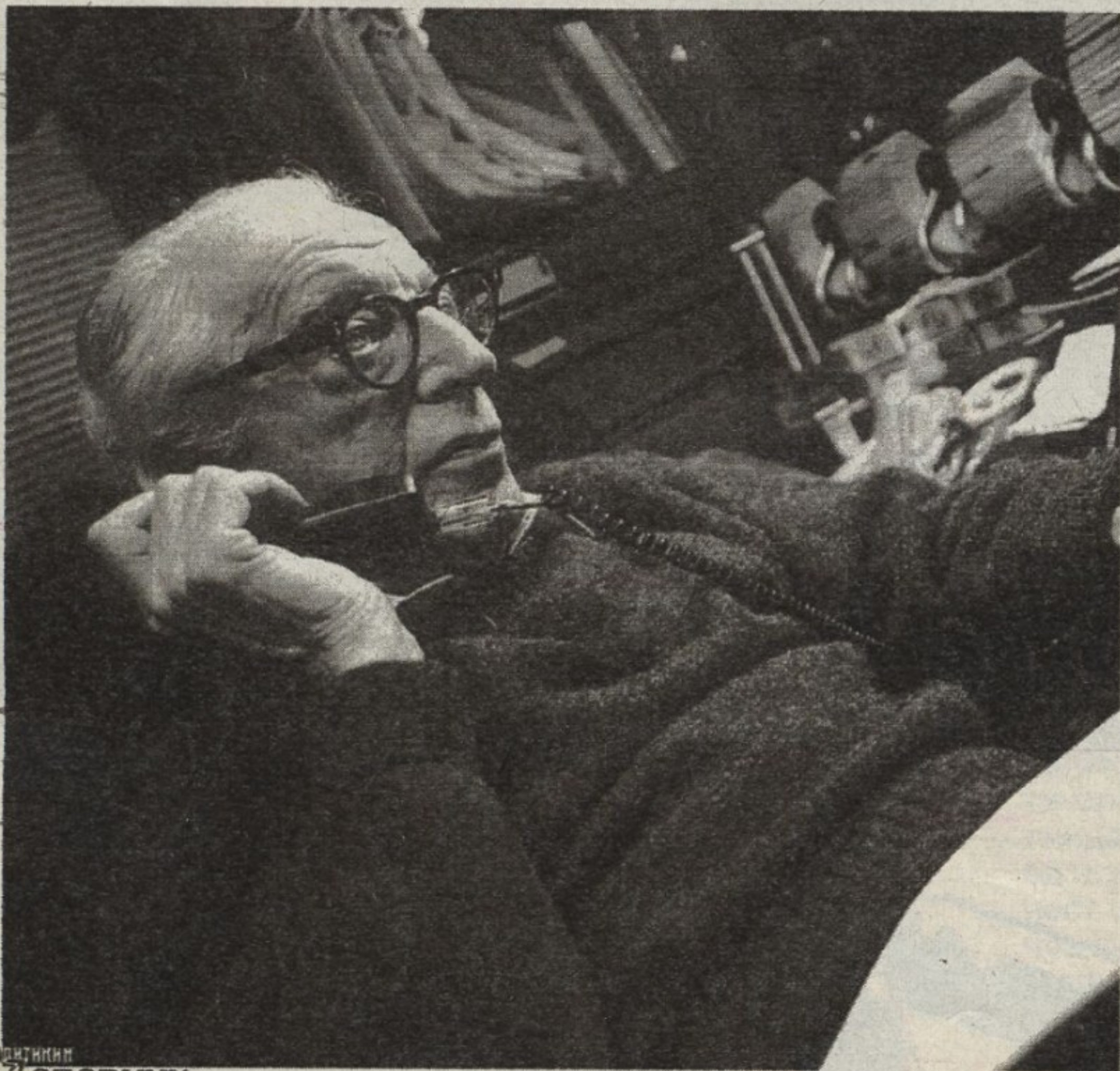
Има 80 година, не занима је како изгледа, престаје да брине, ставља црвени шеширић и излази да ужива у животу.

А да ставимо тај шеширић одмах ■

Илустровао Душан Павлић

СТРУЧЊАК ЗА „КУЛИРАЊЕ”

Убеђење да сви морају да раде оно што ја желим води у ратове и неурозе, сматра Алберт Елис, најпознатији живи психотерапеут.

Елис је педесетих година смислио нови поступак у психотерапији који је назван рационално емотивно бихејвиорална терапија (РЕБТ). По њему, све психолошке тешкоће настају зато што људи имају погрешна уверења, а терапија се своди на мењање њихових ставова. Ова метода има велики број присталица, али и противника („шта је са осећањима, где су ту трауме из детињства, где је подсвест, камо одсутни отац, зар треба сви исто да мислимо”...).

– Копање по прошлости је непотребно – одговара Елис. – Ми по брзом и кратком поступку постижемо да се људи ослободе догми у размишљању, да одбаце „мора” и „треба” да би били слободни да раде оно што истински воле.

Елис има 87 година и свој Институт за РЕБТ. Написао је 60 књига, држи предавања по целом свету и још недељно лично „обради” 70 пацијената.

Његов мото је „Људе не узнемирава оно што им се догађа, већ њихово тумачење тих догађаја”, реченица коју је још пре 2000 година написао Епиктет.

Сматра да је будућност психотерапије у школама „где ћемо свако дете научити како да се не узнемирава претерано”.

Елис каже да је срећан човек јер још мисли, живи и ради „по свом”. Тврди да је у томе успео зато што се никад није обзирао на оно што други о њему мисле и пишу ■

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

шутира а који да брани.

Одлучили су да Лука први стане на гол. Усредсређен на лопту, дечак није примећивао ништа друго. Видео је само њу, а бранио је мало за себе а мало и за тату, једног од некад најбољих фудбалера у Кикинди. Колико год је могао, трудио се да сачува породичну част.

Једва да је прошло десетак минута откако су почели да играју кад је на Бојана дошао ред да пуца на гол. Два вршњака су се неколико тренутака одмеравала стојећи непомично.

На коју ли ће страну да по-

шаље лопту, питао се Лука, напет као стрела. Онда је видео како његов друг подиже ногу, врти лопту врхом патике и спрема се, како му се чинило, да шутира десно. Бојан се изгледа у последњем тренутку предомислио, или је у питању била варка, и послао је лево. Изненађен, Лука је покушао да се исправи и баци се на другу страну. То би му можда и успело да није, наставши се у раскораку, изгубио равнотежу и затетурао се уназад. Ништа страшно, помислио је, неће пасти јер је иза њега био зид. Али, преварио се. Тачно иза

његових леђа била су вратанца ормарића за струју.

Истог тренутка кад је ударио о врата, проломила се заглашујућа експлозија налик на прасак грома. Луки се учинило да ће му пући бубне опне, затим су из ормарића сукнуле варнице, а он се нашао у ваздуху. Све то се догодило у исти мах. Страхovit удар струје одбацио га је као перце и треснуо неколико метара даље о земљу.

Горе ти леђа!

Прво чега је Лука постао свестан кад се нашао у блатњавој трави био је ужасан

ПРЕЖИВЕО

Кад се око пола осам огласио интерфон, Лука је знао да то њега зову. У лету је зграбио јакну и изјурио из стана. Прескакао је по две степенице да би што пре сишао доле.

Тамо су га чекали другови нестрпљиво поцупкујући.

Тринаестогодишњем Луки Цвијану из Кикинде 6. фебруар ове године остаће у сећању. Устао је, доручковао, отишао у школу, вратио се кући, ручао. Поподне му је прошло у учењу, гледању телевизије и ишчекивању онога што највише воли, а то је играње фудбала са најбољим друговима Младеном Јовићем и Бојаном Вукмировићем.

Њих тројица нису били једина деца која су се те вечери нашла у пространом дворишту између блока Г-а3 и Г-а4. Пријатно фебруарско вече измавило је напоље још педесетак девојчица и дечака. Упркос великој гужви, места за игру било је довољно за све.

Добар као тата

Тројица дечака запутила су се право ка месту које су изабрали за свој „терен“. Напазило се под стубовима блока Г-а3 и њима се учинило да је као створено за играње фудбала. У приземљу зграде није било ни станова ни прозора, па ни опасности да разбију стакло или направе неку другу штету. Што се тиче зида обложеног фасадном циглом, он је био довољно отпоран да издржи понеки ударац лоптом. Нису ни размишљали да то не важи и за ниско постављени ормарић за струју. Знали су да је то опасно место – о томе је, уосталом, јасно говорило упозорење на ормарићу – али су сматрали да опасност вреба само ако покушају да га отворе и почну да дирају оно што не треба. Овако нису имали чега да се боје. Тако су бар мислили док су се договарали који ће први да

дванаест

бол у целом телу, нарочито у леђима. Осетио је да нема ваздуха у плућима, да су му уста сува и да је до тада добро осветљено двориште одједном у мраку. Чуо је и вриску преплашене деце, запомагање, бат корака, ужаснуте гласове својих другова. „Горе ти леђа!“, викали су Бојан и Младен.

Ошамућен и преплашен, Лука није могао да схвати шта то значи. Како му то горе леђа? Онда је осетио како га позади пече. Претварао се у буктињу!

Иако су и Бојан и Младен били изbezумљени, довољно су се прибали да скину јакне

и њима почну да га ударају по леђима. И док су они покушавали да угасе буктињу која се распламсавала, Луки је пало на памет да би требало што пре да се ослободи дуксерице. Повукао је преко главе и стргао са себе одбацивши је што је могао даље. То га није спасло. Испод дуксерице имао је мајицу која је такође почела да гори!

Дечак је у паници појурио кући кроз мрак саплићући се и дозивајући оца. Никад раније није се тако брзо попео до свог спрата. „Тата, горим!“, викао је улетевши у собу.

Горан Цвијан за тренутак није могао да поверује очима.

Његов син је заиста горео. Скочио је и почео да удара Луку првим што му се нашло под руком, а затим му брзо свукао мајицу. Зграбио је дечака, стрпао га у ауто и за само неколико минута био у болници.

Лекар који је примио Луку није могао да се начуди како је дечак жив. То је било право чудо, рекао је.

Смртоносни додир

Два сата касније Лука је поново био код куће, сав у завршима. Његова мајка Биљана Цвијан само што се није оне-свестила кад се вратила ку-

ћи са службеног пута. Разговарајући недавно с њом и Лукиним оцем, сазнали смо да су поднели тужбу против Електродистрибуције и одлучно се заузели да се ормарићи за струју у целом граду боље обезбеде. Оно што се догодило њиховом сину може да се деси и било ком другом. Лука је имао срећу да преживи Волтин лук. Други можда неће.

Поставили су питање како је уопште дошло до тога да се ненамерни „контакт“ њиховог детета и вратанаца ормарића замало не претвори у несрећу. У налазу судског вештака стоји: мада су од метала, вра-

ВОЛТИН ЛУК

Као и непријатељ,
несрећа никад не
спава. Понекад
вреба децу и испред
куће...

танца се услед додира увијају, што и не би било тако страшно да размак између њих и осигурача није мали. Овако, кад се услед притиска улубе, дотакну осигурач и настаје кратски спој. Последица има више: од избијања струјног удара који може да спржи жртву и поломи јој кичму до ватре која захвата инсталације.

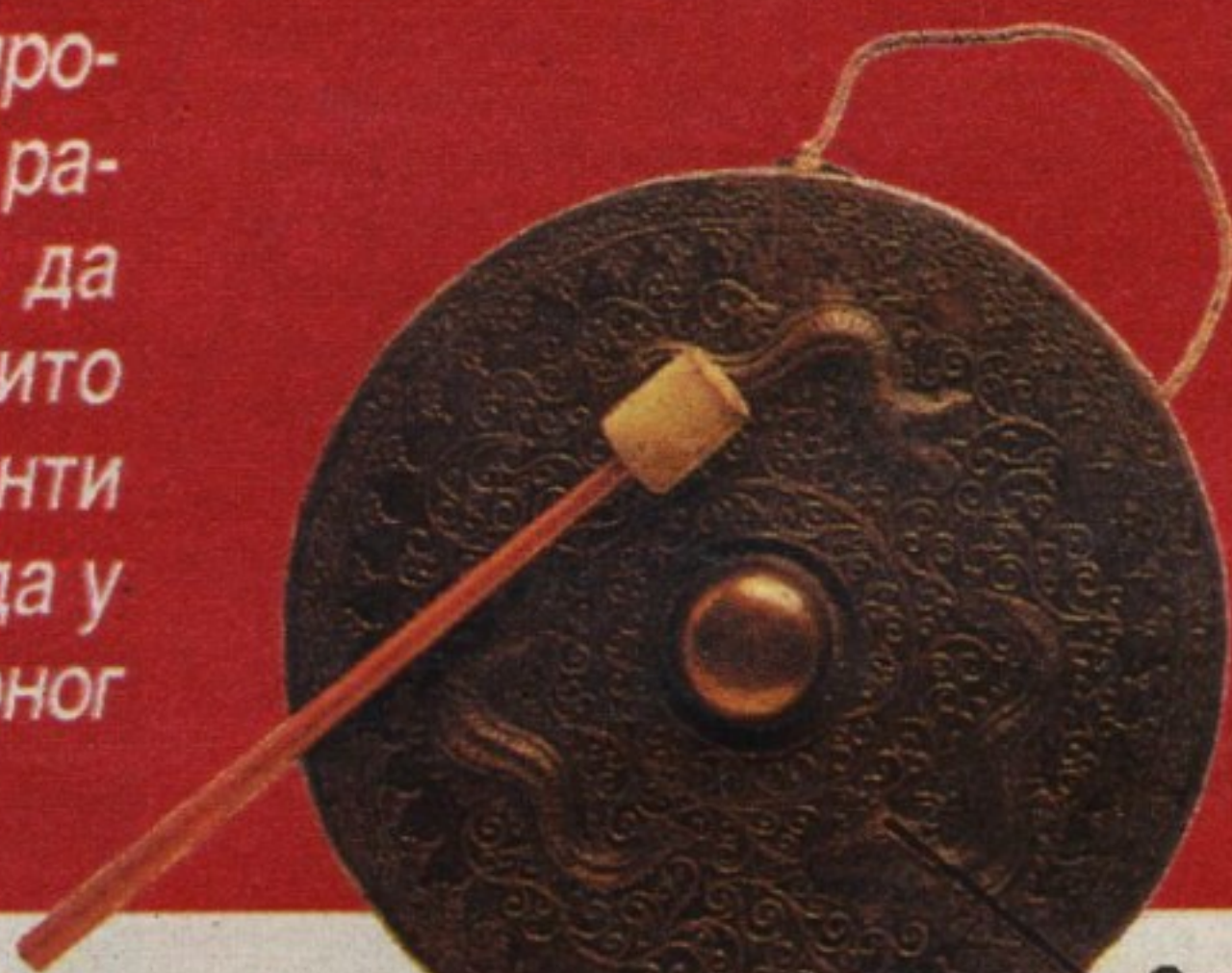
Брачни пар Цвијан, и не само они, сматра да су ормарићи за струју изузетна опасност и да би Електродистрибуција морала да их обезбеди. Што се Електродистрибуције тиче, она, по писању нашег колеге Милана Иветића, не сматра да је одговорна. Ормариће поставља онако како је прописано, а то што се њихова вратанца увијају, кривица није њена. Зато препоручује родитељима да стално пазе где им се деца играју, али и да сами буду опрезни. Могло би и њима, не дај Боже, да се догоди да се оклизну или из неког другог разлога изгубе равнотежу баш кад се нађу поред неког ормарића■

Олија Вукадиновић

тринаест

МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ

Симболизују склад и јединство с природом – ритам је пулс живота. Пружају радост и уживање, али могу да баце и опасне чини, нарочито дувачки инструменти чији звук има моћ да у пропаст намами оног ко га чује

ЕЛЕКТРИЧНА ГИТАРА

Од педесетих година 20. века симболизује младост и бунт. Елемент је мушкости.

Змајеви
означавају
небеску моћ

БУБЊЕВИ

Ударање у бубањ првобитни је звук, извор објаве, ритам космоса. У Кини је бубањ повезиван с видљивом путањом Сунца и са зимским солстицијем што је почетак узлазне фазе Сунчеве путање, почетак раста јанга. Због тога бубњање прати грмљавину. У том истом смислу повезује се с водом, елементом севера и зимског солстиција, с небеском мешином, муњом, мехом, совом, знаковима летњег солстиција, највишом тачком доминанте јанг. У Лаосу се обредним бубњањем изазива благотворна киша, небески благослов. Афричким бубњем се на сличан начин призива спуштање небеских дарова. Шамани из алтајских крајева употребљавали су у верским обредима чаробне бубњеве који понављају првобитни звук стварања и уводе у транс. Лапонци бубањ користе за прорицање.

Мото „*Celer et audax*” значи „Брзина и храброст”

РАТНИЧКИ БУБАЊ

Психолошко оружје које изненада слама отпор непријатеља. Сматра се светим или средиштем свете снаге. Не позива само на узбуну и напад већ је и глас заштитничких сила од кога потичу богатства земље.

ИНДИЈСКЕ ТАБЛЕ

Бубањ је атрибут бога Шиве који по њему удара пулс космоса док изводи своју велику игру рођења, смрти и прочишћења.

АФРИЧКИ БУБАЊ

Бубањ је првенствено афрички инструмент и повезан је са свим збивањима у људском животу. Он је звучна јака живота. Поистовећује се с људском судбином чији је израз, а његов многоструки глас носи човеков глас јер је животни ритам његове душе. Бубањ се рађа с човеком да би с њим и умро.

ГОНГ

Традиционално се употребљава у будистичким храмовима где означава фазе богослужења и тера зле силе. На Истоку је цењен верски предмет и обично веома лепо украшен као примерак на слици нађен на Борнеу.

ЧИНЕЛЕ

Овај инструмент за ударање потиче из 3000. године пре наше ере, а у употреби је и данас. У богослужењу означава додир с небом, а у тибетанским храмовима слави будистичка божанства.

МУ-ЈУ

Му-ју на кинеском значи дрвена риба и инструмент је који се свира у храмовима, а симбол је непрекидне молитве јер, као и риба, никад не спава.

КИНЕСКА ЦИТРА

Образован човек у древној Кини морао је савршено да познаје књижевност, сликарство, шах и музику, а цитра је била симбол музике. Према кинеском веровању, цитра на којој свира мудрац има моћ да му открије крајњу истину. Кружићи од седефа обележавају положај прстију – прстоказ.

ТИБЕТАНСКО ЗВОНО ТИЛПУ

Насупрот вајри или грому звончић тилпу означава појавни свет за разлику од света привида који симболизује брзо ширење звука. Тилпу означава божански позив на проучавање закона, послушност божанској речи и везу између неба и земље.

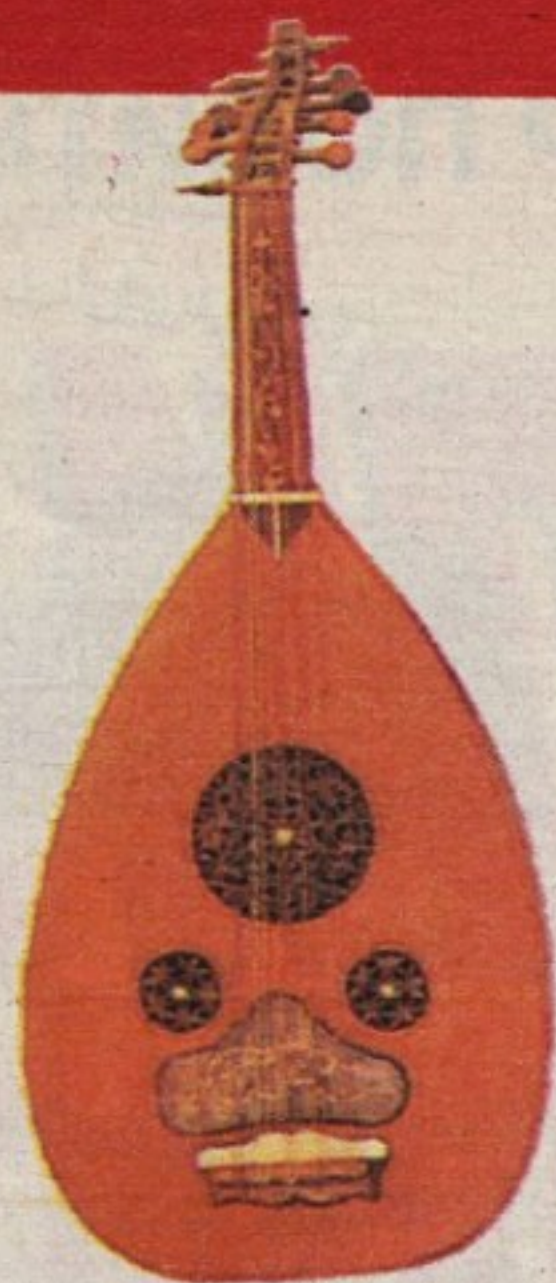

Капа
будистичког
монаха

ОРФЕЈЕВА ЛИРА

Орфеј, син Трачанина Еагра, најчувенији је митски певач, свирач и песник. Бог Аполон, од кога је добио прве поуке у певању и свирању, подарио му је лиру са седам жица чији је број одговарао броју тада познатих планета. Снага Орфејевог певања и свирања била је чудотворна. Док је певао, ја-та птица кружила су му изнад главе, рибе су искакале из мора, реке су заустављале своје токове, дрвеће му је прилазило да га заштити од сунца... Мелодија Орфејеве лире превела је дивље хрстове из Пијерије у Тракију, господарила је ветровима, топила снег на високим планинама. Лира је симбол космичког сагласја.

ЛАУТА

Популарна у Европи од средине 15. века, знак је чистоте и верности. Када је у уметности Запада приказана с пукнутом жицом, означава несклад, размирицу, свађу.

Златна ирска детелина на националној зеленој боји

ХАРФА

Харфа, обележје краља Давида из Старог завета, спаја небо са земљом. Овај инструмент има улогу водича душа на други свет, а у земаљском животу означава напетост између телесних нагона, оличених у њеном дрвеном оквиру и струнама, и духовних тежњи које изражава титрање тих струна. Оно је складно само када произлази из добро удешене напетости између свих сила бића. Харфа означава тражење среће чије су само крхке извесности на овоме свету познате човеку.

ТРУБЕ

Инструмент који се употребљава за обележавање главних тренутака дана или за најављивање великих историјских или космичких догађаја. Опход наизменично у тишини и уз звук труба срушио је зидине Јерихона. Римска војска познавала је и искоришћавала ту застрашујућу измену дубоке тишине и оштрог звука трубе. Овај инструмент повезује небо и земљу у заједничком слављу.

Застава британске краљевске коњичке гарде

ВОЈНИЧКА ТРУБА

У касарнама свира јутрење и повечерје. Код старих Грка звук трубе служио је за одређивање ритма марша и у рату и приликом војних парада.

„Страшни суд” (детал), Микеланђело Буонароти, 1536-1541.

СВЕЧАНА ТРУБА

У готово свим земљама света трубе се свирају приликом великих свечаности и важних празника.

Мароканска свечана труба

ШЕНГ

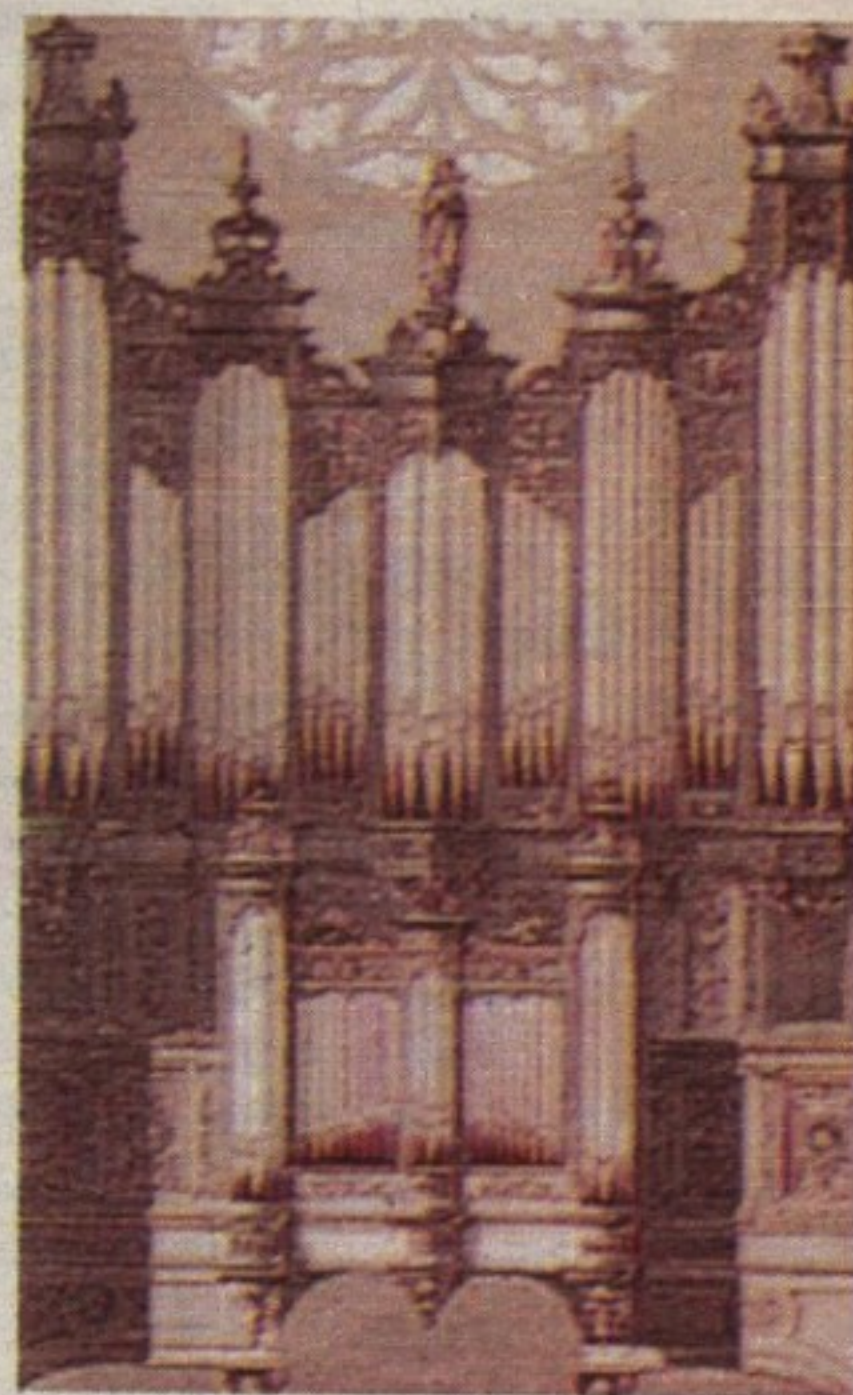
Тако се зову кинеске усне оргуље старе више од 3000 година и начињене од 17 посебних бамбусових цеви међусобно повезаних код писка. Оне су древни симбол феникса на кога и лице. Шенг се свира на венчањима и погребима. Сматра се да има натприродне моћи.

Кришна флаута

ФЛАУТА

По облику има мушки, фалусни облик док јој је тон милозвучан и женски. У хиндуизму флаута бога Кришне глас је вечности којим он себи дозива сва жива бића. Флаута се често повезује с душевним патњама и узвишеним осећањима. У хришћанству означава чежњу душе за Богом.

ОРГУЉЕ

Црквени инструмент који слави Бога. Направила их је, према легенди, света Цецилија, заштитница музике и посветила их служби Господу.

ПАНОВА ФРУЛА

Старогрчки инструмент који се састоји од низа слепљених или повезаних цеви, најчешће бамбусових, без рупица. Фрулу је, према легенди, измислио Пан, полуживотиња – получовек, оличење пасторалног живота. Панова фрула свира се данас у Андима у Јужној Америци и означава склад у природи.

Бојана Дожиф

НЕБЕСКИ ЧУВАР ПОЛИТИЧАРА

УТОПИЈА ИЗ НЕЗГРАПНОГ ПЕРА

Поводом 50-годишњице Европске конвенције о људским правима, прошле године је свети Томас Мор проглашен за заштитника политичара и људи на власти

Томас Мор

Томас Мор (1478-1535) познати је енглески правник, научник и мученик. Родио се у Лондону, студирао право у Лондону и Оксфорду. Био је члан парламента и извесно време председник Доњег дома. Написао је чувену „Утопију“. Упознао се са европским хуманистом Еразмом из Ротердама који је тада објавио познато дело „Похвала лудости“ (Encomium moriae), сатиру о теолозима и црквеним великодостојницима. У то време читава хуманистичка Европа позивала се на ово велико дело које је заступало сасвим нову идеју — толеранцију. Између Мора и Еразма развило се дугогодишње блиско пријатељство.

Са својом бројном породицом Мор је напустио Енглеску и отишао у Белгију због обнове једног трговинског споразума који није био повољан за његову земљу. Преговори су се отежали, па је имао времена да уради нешто о чему је дуго маштао: да среди своје белешке о вери, друштву, политици и слободи и напише књигу у којој би дао подршку Еразму.

Морнарева прича

Једног дана отишао је да посети пријатеља који је живео у великој луци Анверс. Ту је срео једног морнара који му је испричао о некој далекој земљи — острву које се зове Утопија и на коме влада шеснаест

да до тада непозната цивилизација. Прича тог морнара помогла је Мор у да уобличи своје замисли. Вратио се и написао књигу „Утопија“. Књига је објављена 1516. године.

Описујући живот на острву Утопија, Мор је изнео своју замисао о друштву која је за то време била потпуно нова и шокантна, баш утопистичка. Међутим, многе његове замисли су се, много година касније, заиста и оствариле. На острву Утопија постоји: исто васпитање и образовање за оба пола (што је Мор сам увео у својој породици), положаји се добијају путем гласања народа, сви раде (укључујући и племство и свештенство), и то шест сати на дан, један човек не може да има више јавних функција и овлашћења...

Морова јединствена замисао била је да људи у Утопи-

ји могу слободно да се опредељују по питању вере. „Један од најстаријих закона становника острва Утопија забрањује кажњавање човека због његове вере, а њихове вере разликују се од града до града, па и унутар истог града. Једни обожавају Сунце, други Месец или неку планету, трећи као врховног бога поштују неког човека који се у животу истакао храброшћу и славом“, написао је Мор у књизи. Овако схваћена слобода за Мора је значила стварну људску потребу која не доводи до подела већ до мира и слоге.

Ситница

Књига „Утопија“ (чији је пун наслов „De optimo statu reipublicae deque nova insula Utopia“) имала је огроман успех. Томас Мор је постао човек свог времена (и „човек за сва

времена“). Своју књигу оценио је као „једну ситницу која се омакла мом незграпном перу“. Она даје виђење државе без богатих и сиромашних, у којој се положаји не добијају због припадности некој повлашћеној класи већ на основу способности и рада. Као и његов пријатељ Еразмо, Мор је страствено веровао у јединствену Европу и са жаљењем је пратио ратове између европских владара који су слабили то јединство.

Када је 1532. године свештенство прогласило краља Хенрија VIII за врховног поглавару Енглеске (англиканске) цркве (уместо папе), Мор се побунио. Парламент је изгласао закон према коме је одбијање да се краљ прихвати као поглавар Англиканске цркве „чин издаје који се кажњава смрћу“. Мор није одступио од својих ставова, доспео је

пред суд, проглашен кривим и одрубљена му је глава.

Католичка црква прогласила је Томаса Мора за свеца 1935. године, поводом 400 година од његове мученичке смрти.

На предлог италијанских политичара, којима се придружило више стотина шефова влада и председника држава из целог света, папа је, како смо рекли на почетку, прошле године Мора прогласио заштитником политичара и људи на власти (парламентараца).

С.Л.

Побуна, осуда и - 1535. године Томасу Мор у одрубљена је глава

ПОЛИТИЧКИ
ЗАБАВНИК

30.3.2001.

БИЧ БОЖЈИ

III
ДЕО

ПО ЗАМИСЛИ ДЕНИСА БАЈРАМА
НАПИСАЛА ВАЛЕРИ МАНЖЕН
НАЦРТАО АЛЕКСА ГАЈИЋ

ШТА? ОПЕТ! ТРАЖИ-
ЛА САМ ДА ОСТА-
НЕМ САМА!
ЗАР НЕ МОЖЕ-
ТЕ ДА МЕ ОСТА-
ВИТЕ НА МИРУ?

ЕБАРСЕ! ШТА
РЕШТИ ОВДЕ? ЗАР
СИ ЗАСОРАВИО
НАРЕЗЕНЕ ВРХО-
ВНОГ СВЕШТЕНИ-
КА?

НИКО СЕМ СВЕШТЕ-
НИКА НЕ СМЕ ДА
УЗЕ У БОГИЊИНЕ ОДА-
ЈЕ, ПОД ПРЕТХОМ СМР-
ТИ!

СХВАТАМ! ТИ
СИ ДОШАО
ДА ДОВРШИШ
ОНО ШТО СУ
ЗАПОЧЕЛЕ
РУИНЕ УБОЈИ-
ЦЕ! ИЗДАО
СИ ОКТУРА
РАДМ КРАДА!

НЕ,
БОГИЊО...
ЈА...

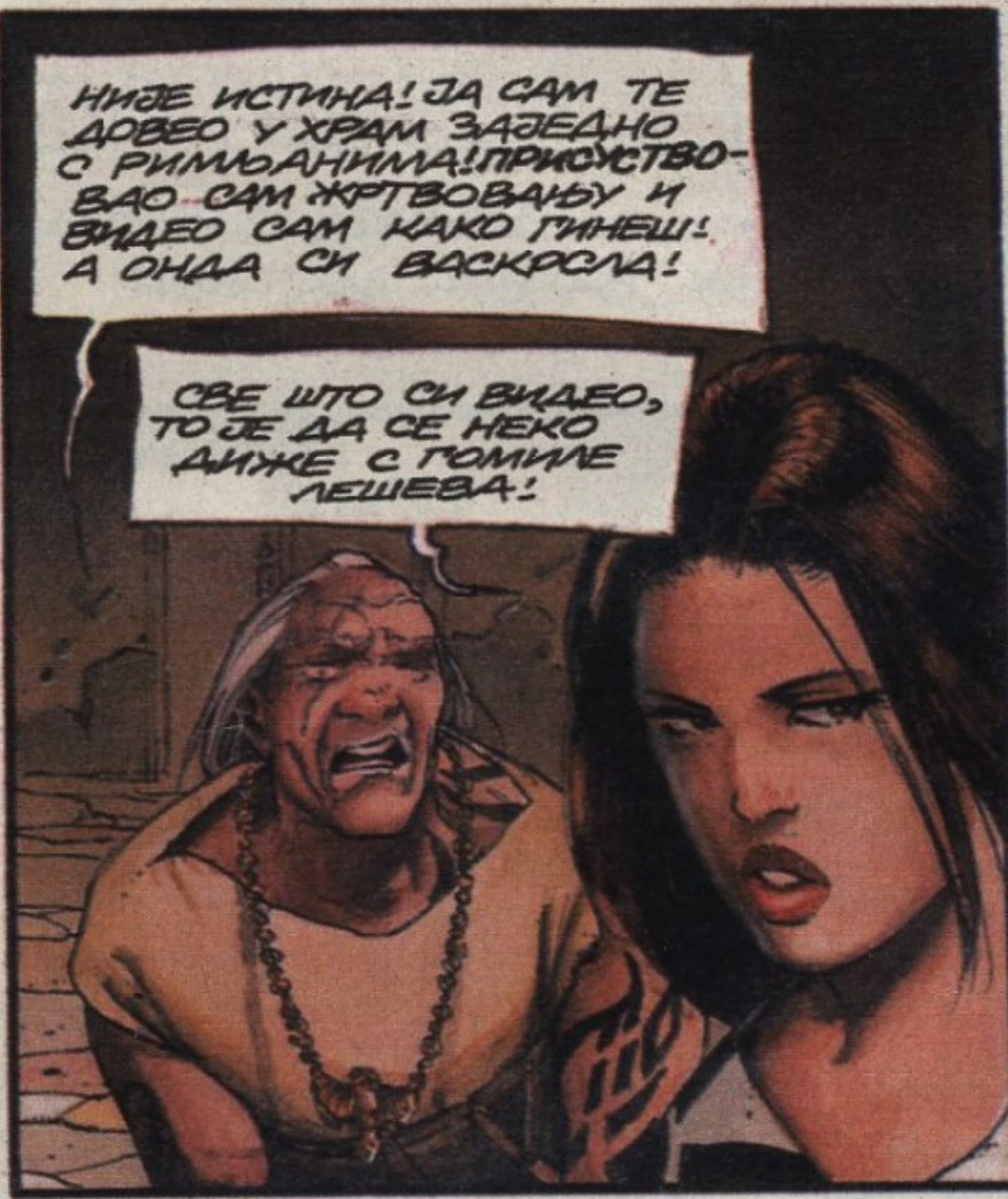
НИСАМ ИСТИННО
ЗАДАТАК КОЈИ
МИ ЈЕ ОКТАР ПО-
ВЕРНО! СТИГАО
САМ ПРЕКАСНО
ДА ТЕ ЗАШТИ-
ТИМ!

ЗАТО ЗАСЛУЖУ-
ЈЕМ СМРТ! ПРЕ-
СУДИ МИ МО-
ЏИ ОРУЖ-
ЈЕМ!

ОКТАР ТЕ ЈЕ ПРЕВАРНО! ОН
ВАС СВЕ ЛАЖЕ! ЈА НИ САМ
КЕРКА! ЈА САМ САМО
ОБИЧНА РИМБАНКА
КОЈА ЈЕ СЛУЧАЈНО
ОСТАЛА ЖИВА ПРИЛИ-
КОМ ЖРТВЕНОГ ОБРЕ-
ДА!

НИЈЕ ИСТИНА! ЈА САМ ТЕ
ДОВЕО У ХРАМ ЗАЈЕДНО
С РИМБАНИМА! ПРИКРЕ-
ВАО САМ ЖРТВОВАЊУ И
ВИДЕО САМ КАКО ГИНЕШ!
А ОНДА СИ ВАСКРСЛА!

СВЕ ШТО СИ ВИДЕО,
ТО ЈЕ ДА СЕ НЕКО
ДИЖЕ С ГОМИЛЕ
ЛЕШЕВА!

НЕМОЈ МИ
УСКРАТИТИ ЧАСНУ
СМРТ, БОГИНО!
ЈА САМ ВЕРАН СЛУГА
ХАРЕМА!

У СТВАРИ, ЕБАРСЕ,
ТИ СИ МИ МАЛО-
ЧАС СПАСАО ЖИ-
ВОТ. КАД НИКО
ОСИМ ПРИНЦА НИ-
ЈЕ НИ ПРОСТОМ
МРАЊУО!

ИДИ,
РАТНИЧЕ!
НЕЋУ ТЕ
КАЗНИТИ!
ОПРОШТЕНО
ТИ ЈЕ!

ГОСПО, ЈА НЕ ЗАСЛУ-
ЖУЈЕМ ВАШУ МИ-
ЛОСТ! ДОЗВОЛИТЕ
БАР ДА ВАС ВЕРНО
СЛУЖИМ ДО СМРТИ!
СВЕ ШТО НАРЕДИТЕ,
ИЗВРШИЋУ!

ЗАКЛАСА? ОНДА МЕ
ОДВЕДИ ДО БРО-
ДОВА ДУГЕ ПЛО-
ВИДБЕ КОЈИМА
СТЕ НАПАЛИ
АКВИНКОМ... ВРАТИ
МЕ У ЦАРСТВО!

АЛИ КЕРКА, МИ
НЕМАМО ТАКВИХ
БРОДОВА!
ОКТАРОВИ
ПИЛОТИ НАС
ПРЕВОЗЕ КРОЗ
СВЕМИР!

ЗАТО ЈЕ
ОН МОЃАН
И ЗАТО
КРАЉ НЕ
МОЖЕ БЕЗ
ЊЕГА!

ЧУВЕНА ТАЈНА
СВЕШТЕНИКА...
ОКТАР ЋЕ МИ ЈЕ
ОТКРИТИ АКО
ПОВЕРУЈЕ ДА ЈЕ
ЊЕГОВА ПЛОУКА
ДЕЛОВАЛА...

У СВАКОМ
СЛУЧАЈУ, НЕ
МОГУ ТУТА-
ЈНУ ДА ИСКО-
РПИМ САМА...
ТРЕБА МИ СА-
ВЕЗНИК!

БЕГ JE
ВРЕМЕ...
ЈЕДИ ЛИ СИ
ГУРАИ ДА
НЕ ОИ ДОИИ,
ЕБАРСЕ?

ДА... НЕ ОБИША МИ
СЕ ОВО! ШТА
АКО ОДЛУЧИ ДА
СЕ ОСВЕТИ ОКТА-
РУ И УБИЈЕ ВАС?

ДА JE
ХТЕО МОЈУ
СМРТ, ПРЕТУ-
СТИ БИ ПО-
САО СВОЈИМ
ЧЕЛАТИМА!

ХВАЛА, ПРИНЧЕ
АТМЛА! ДА СЕ
ТИ НИСИ УМЕШАО,
ЈА БИХ ПОГИНУЛА
ПРИЛИКОМ
ГОДИШЊЕГ ОБ-
РЕДА!

ТЈА! ЈА ВОЛИМ
ДА СЕ ТУЧЕМ! А
ЗНА СЕ ДА СУ СВИ
РУИНИ НЕПРИЈАТЕ-
ЉИ МОЈИ ПРИЈАТЕ-
ЉИ!

И НЕ БИХ НИКАД
ДОЗВОЛИО ТИМ БЕ-
СНИМ ПОЦИМА ДА ТИ
НАНЕСУ БОЛ, ОЛА-
ВИЈА! ТО JE ТВОЈЕ
РИМСКО ИМЕ, ЗАР
НЕ?

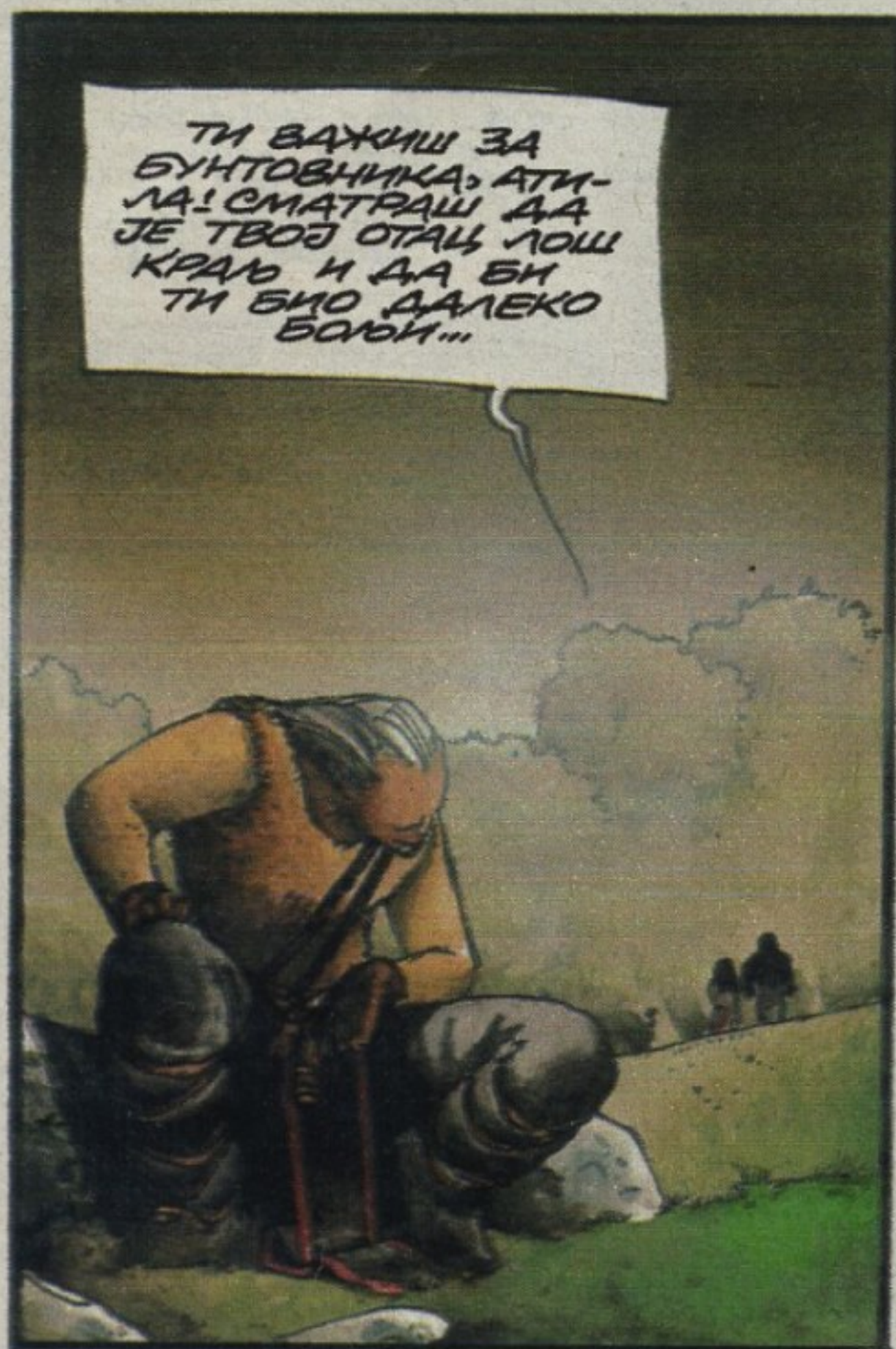

ТАКО JE! ЗОВЕМ
СЕ ОЛАВИЈА ДЕ-
ЦИЈА, КЋИ БИВ-
ШЕГ ЦАРСКОГ
НАМЕСНИКА ОЛА-
ВИЈА!

ЕБАРСЕ, ОСТАНИ
ТУ! САЧЕКАЈЕШ
МЕ ПОРЕД ОНИХ
РУШЕВИНА!

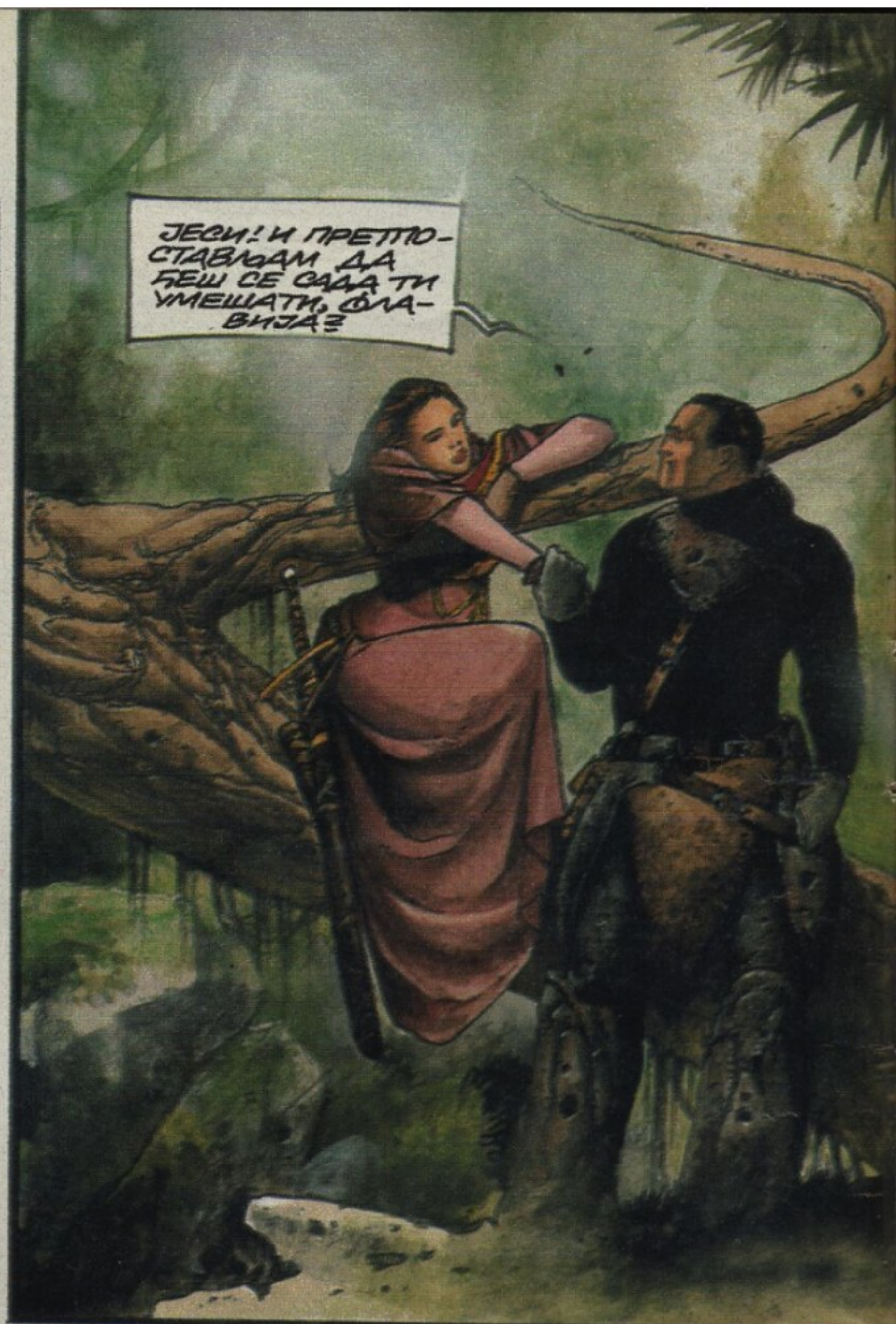
АМ...

ТИ ВАЖИШ ЗА
БУНТОВНИКА, АТИ-
ЛА! СМАТРАШ ДА
ЈЕ ТВОЈ ОТАЦ ЛОШ
КРАЉ И ДА БИ
ТИ БИО ДАЛЕКО
БОЉИ...

АЛИ, КАО И РУН,
И ТЕБИ ЈЕ ПОТРЕ-
БНА ПОДРШКА
ОКТАРА И НЕГО-
ВНИХ ПИЛОТА! БЕЗ
ЊИХ НЕМА ПУТО-
ВАЊА ПО СВЕМИ-
РУ... И НЕМА ПРА-
ВОГ КРАЉА! ЈЕ-
САМ ЛИ У ПРАВУ?

ЈЕСИ! И ПРЕТ-
СТАВЉАМ ДА
БЕШ СЕ САДА ТИ
УМЕШАТИ, ФЛА-
ВИЈА?

ОКЛОПИМО САВЕЗ, АТИ-
ЛА! ПОДЕЛИЋУ С ТО-
БОМ ТАЈНУ ПУТОВАЊА
ПО СВЕМИРУ! ОНАЈ ПРО-
КЛЕТИ ПРВОСВЕШТЕ-
НИК ЋЕ МИ ЈЕ ПОВЕ-
РТИ!

ТАКО ВЕЛИКА
УЗЛУТА ЗАСЛУЖУЈЕ
ВЕЛИКУ НАГРА-
ДУ! А ТИ СИ ВЕЋ
БОГИЊА ЗА МОЈ
НАРОД! ШТА ХОЋЕШ?

ХОЋУ
ДА СЕ
ВРА-
ТИМ
У ОРЕНС!

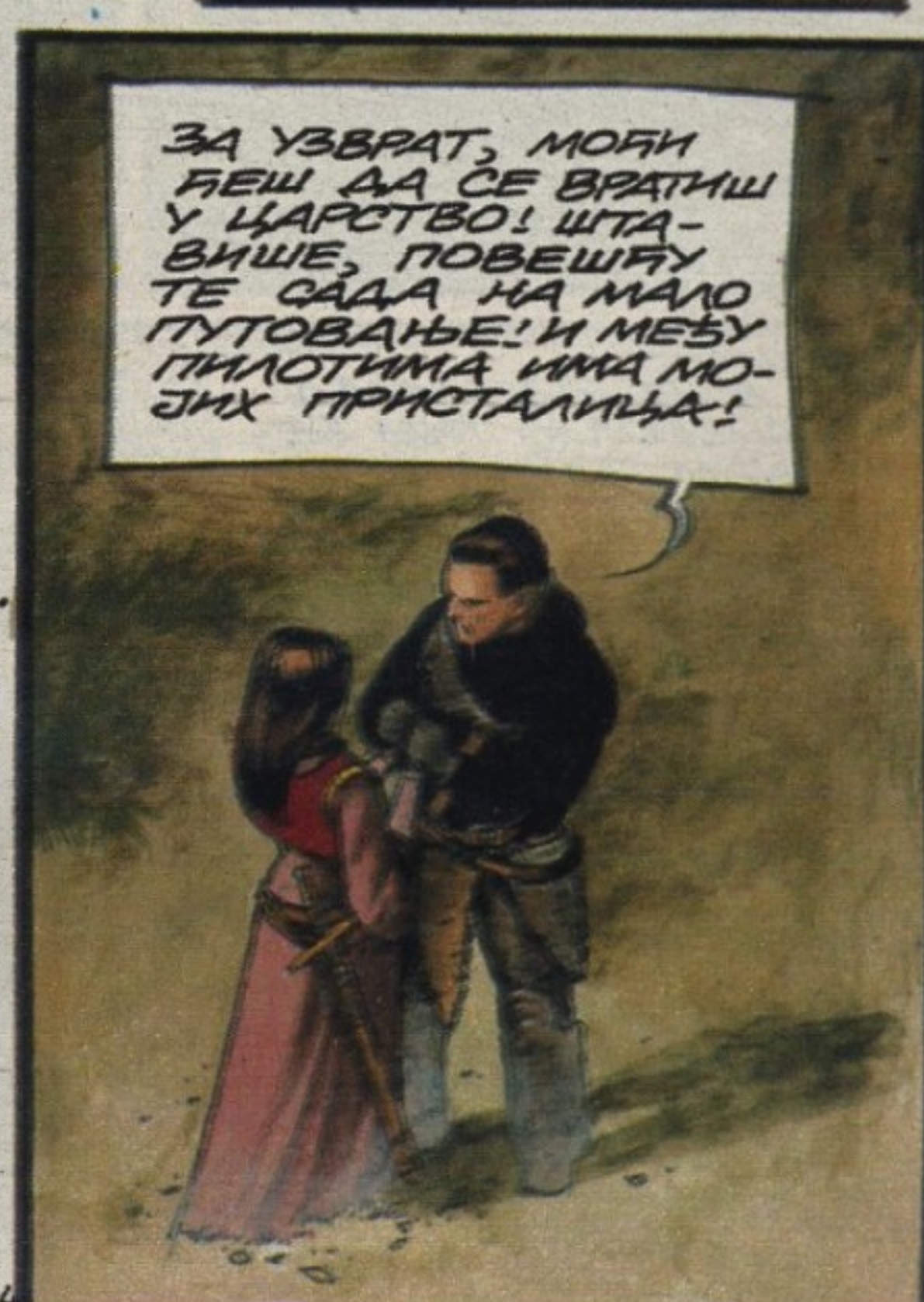

МОЈЕ УХОДЕ МИ КА-
ЖУ ДА СИ ИМАЛА
ОБУКУ КОД ОКТАРА!
ЈЕ ЛИ ИСТИНА ДА
ОН СВЕ СВОЈЕ ЗНА-
ЊЕ ДЕЛИ С ТОБОМ?

ДА, ПОСТАЋУ
САВРШЕНА БО-
ГИЊА! ЧАК
УЧИМ И СВЕТИ
ЈЕЗИК!

ОНДА ПРИХВАТАМ
ТВОЈ ПРЕДЛОГ! АЛИ,
МОРАБЕШ СВЕ ДА
МИ ПРЕНЕСЕШ! ХО-
ЋУ СВЕ ДА ЗНАМ!

ЗА УЗВРАТ, МОЈИ
БЕШ ДА СЕ ВРАТИШ
У ЦАРСТВО! ШТА-
ВИШЕ, ПОВЕШЋУ
ТЕ САДА НА МАЛО
ПУТОВАЊЕ! И МЕЂУ
ПИЛОТИМА ИМА МО-
ЋНИХ ПРИСТАЛИЦА!

НЕ ВЕРУЈТЕ МИ,
ГОСПО! ОН РЕ ВАС
УБИТИ ЧИМ БИДЕТЕ
У НЕГОВОЈ ВЛАСТИ!
СИГУРАН САМ ДА
ВАМ СПРЕМА
КЛОПКУ!

НЕ... БУДИ
СПОКОЈАН!
ЈА САМ ЗА
ЊЕТА
ДРАГО-
ЦЕНИ
САВЕЗ-
НИК!

ЈЕСИ ЛИ СПРЕМ-
НА, СЛАВИЈА? ОВИ
СВЕШТЕНИЦИ-ПИ-
ЛОТИ СЛАВЕШЕ
НАС ТВОЈОЈ КУЛИ,
НА СИРМИЈУМ!

ТРЕБА ЛИ ДА ОБЕГАМ
ДА НЕБУ ПОКУШАТИ
ДА ОТКРИЈЕМ ЊИХОВУ
ТАЈНУ?

НЕМА ПОТРЕБЕ,
СЛАВИЈА! ОНИ СЕ НИ-
КАД НЕ БИ УСУДЛИ
ДА ИСКУШАВАЈУ
СВОЈУ БОГИНЈУ!

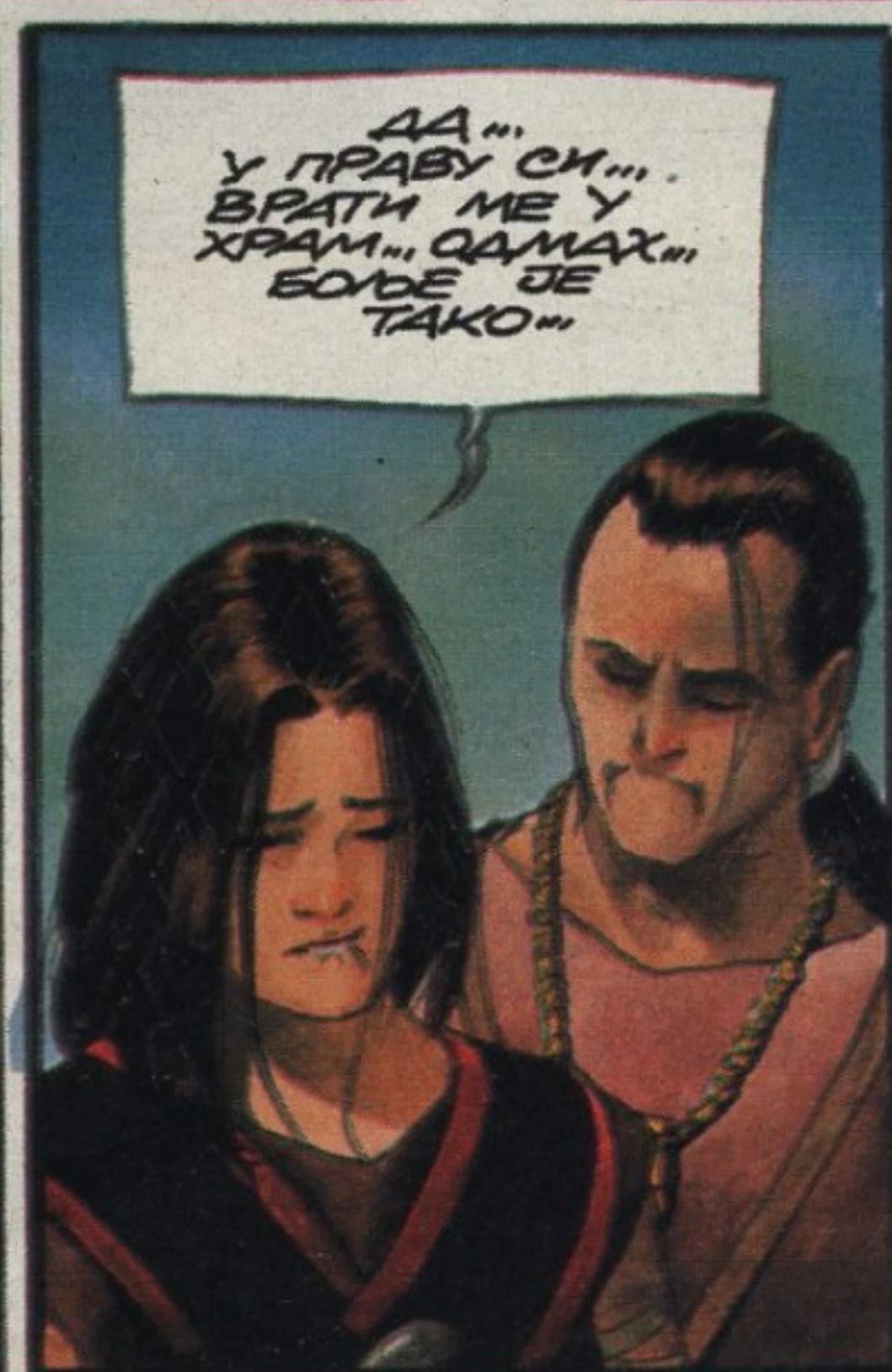
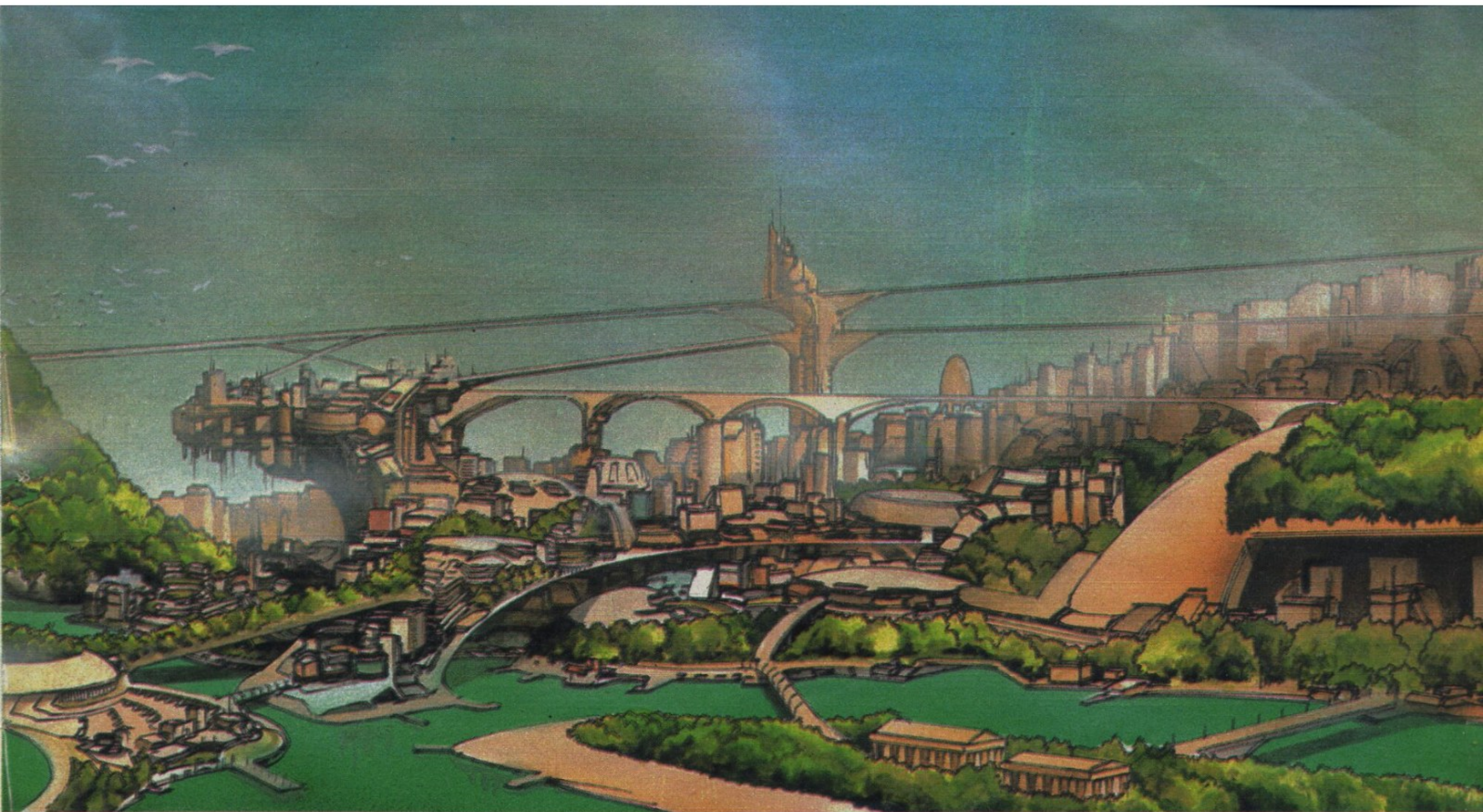
ПОМИТЕ ОВО, ГО-
СПО, ДА БИТЕ
СЛАВАНИ ТОКОМ
ПУТА!

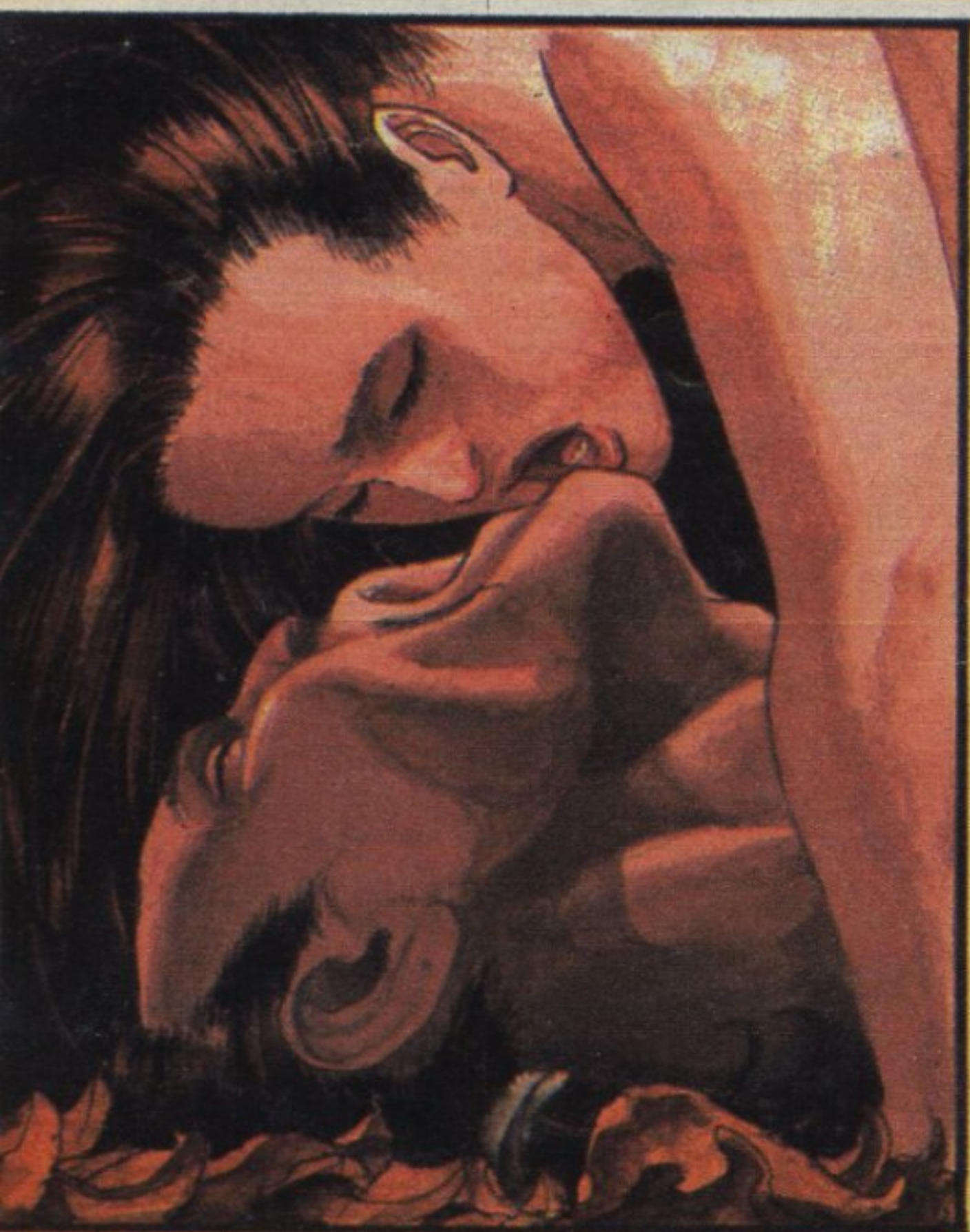

ПА ЛЕПО...
НЕМАМ ВИШЕ
ИЗБОРА!
ПРИХВАТАМ ДА
БИХ ЗАПЕЧАТИ-
ЛА НАШ СА-
ВЕЗ, АТЛИА!

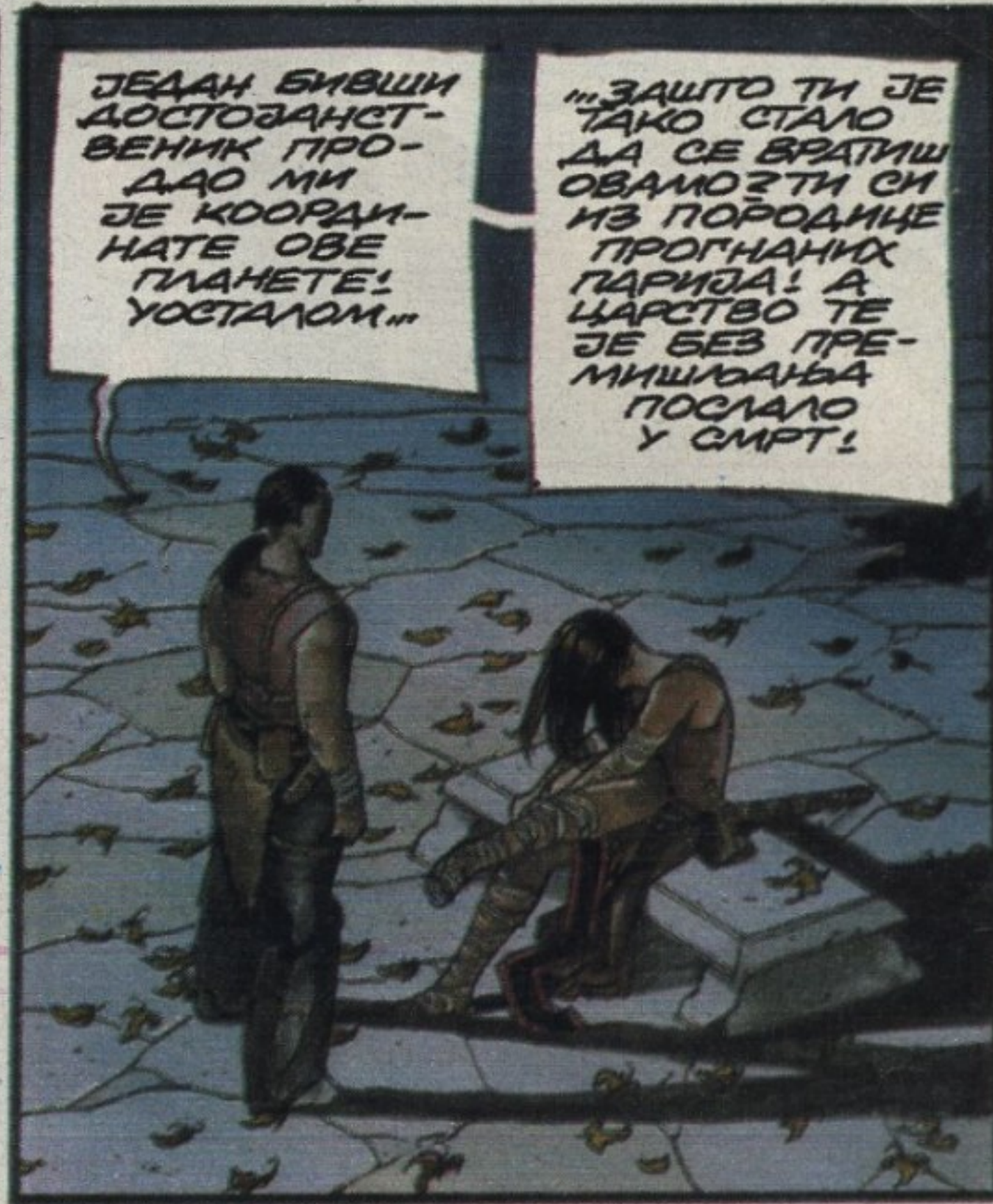

РАЗМИШЉА-
ЛА САМ, АТ-
ЛА... ОТКУДА ТЕ-
БИ КООРДИНА-
ТЕ СИРМИ-
ЈУМА?

ЗНАО САМ ДА
БЕШ ХТЕТИ ПО
СВАКУ ЦЕНУ ДА
СЕ ВРАТИШ
ОВАМО... ТОКОМ
МОГ ИЗГНАНСТ-
ВА, ОДРЖА-
ВАО САМ БЕЗЕ
У ЦАРСТВУ...

ЈЕДАН БИВШИ
ДОСТОЈАНСТ-
ВЕНИК ПРО-
ДАО МИ
ЈЕ КООРДИ-
НАТЕ ОВЕ
ПЛАНЕТЕ!
УОСТАЛОМ...

...ЗАШТО ТИ ЈЕ
ТАКО СТАЛО
ДА СЕ ВРАТИШ
ОВАМОЗТИ СИ
ИЗ ПОРОДИЦЕ
ПРОГНАНИХ
ЦАРИЈА! А
ЦАРСТВО ТЕ
ЈЕ БЕЗ ПРЕ-
МИШЉАЊА
ПОСЛАЛО
У СМРТ!

ЗАБОРАВИ ОВЕ ПО-
КВАРЕНЕ РИМЉА-
НЕ! ОСТАНИ У РИМГУ
СА МНОМ! ТИ СИ
ИДАЛ ХУНА, А ЈА
БУ УСКОРО БИТИ
ЊИХОВ КРАЈ!

АТЛА, ЈА...
МОЛИМ
ТЕ...

ДОСТА МИ ЈЕ ТО-
ГА ДА БИДЕМ ЗА-
РОБЉЕНА, НЕМОГ-
НА ИКОМ... НЕ ЖЕ-
ЛИМ ДА ПРОВЕДЕМ
ЖИВОТ ВАРЈУГИ
ТВОЈ НАРОД...

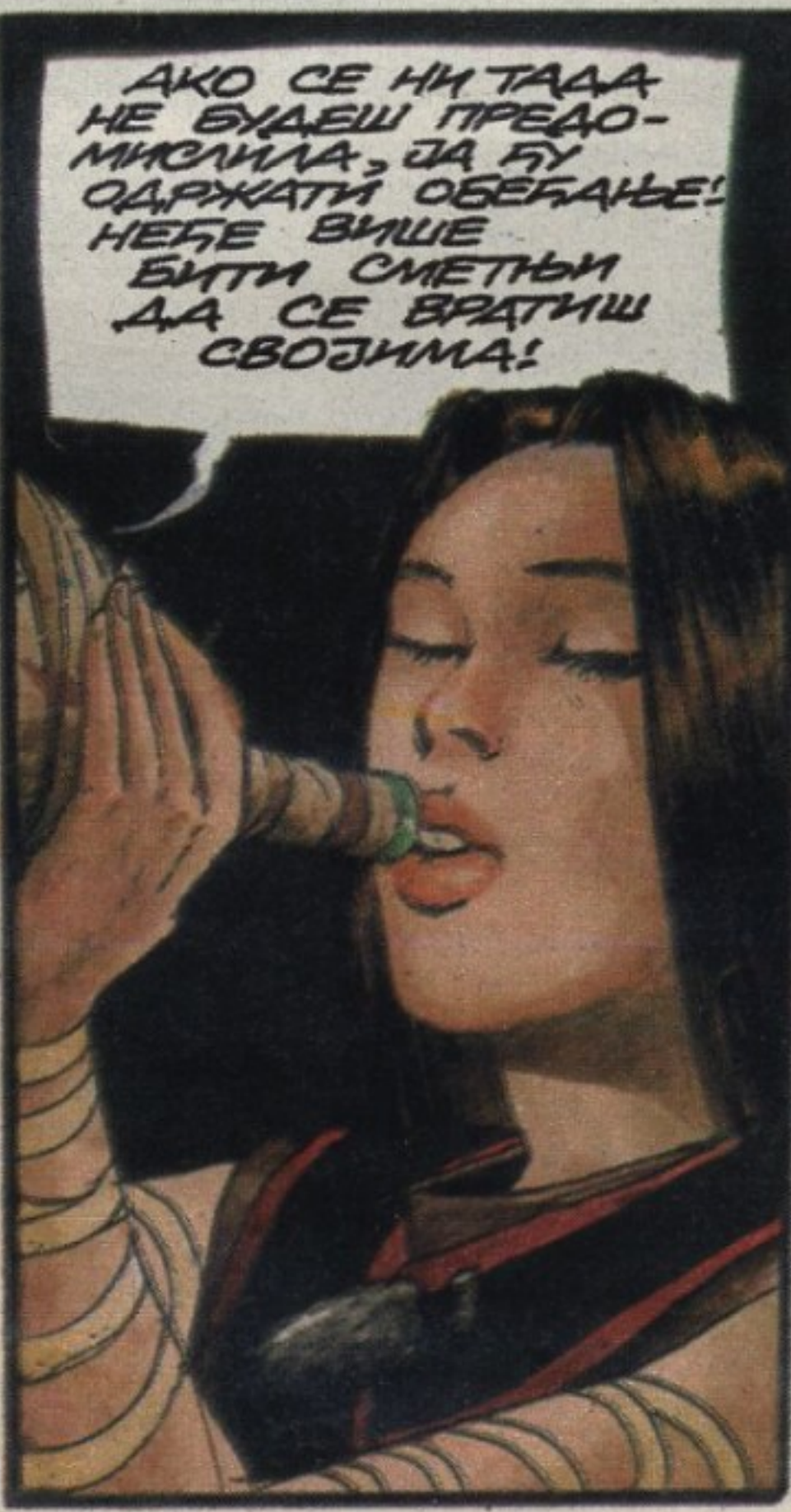

ПРЕДОМИСЛИ-
БЕШ СЕ! МИР
И ОДМОР ВИ-
ШЕ НИСУ ЗА
ТЕБЕ! ПРЕ-
КАСНО ЈЕ!

БУТИ...

КРОЗ ШЕСТ МЕСЕ-
ЦИ, РОДОВСКИ ПОГЛА-
ВАРИ ЗАКЛЕБЕ СЕ
РУМ НА ПОЗБИШНОСТ
ЗА СЛЕДЕЋУ ГОДИНУ
ДАНА... ДАКЛЕ, РАЗ-
МИСЛИ...

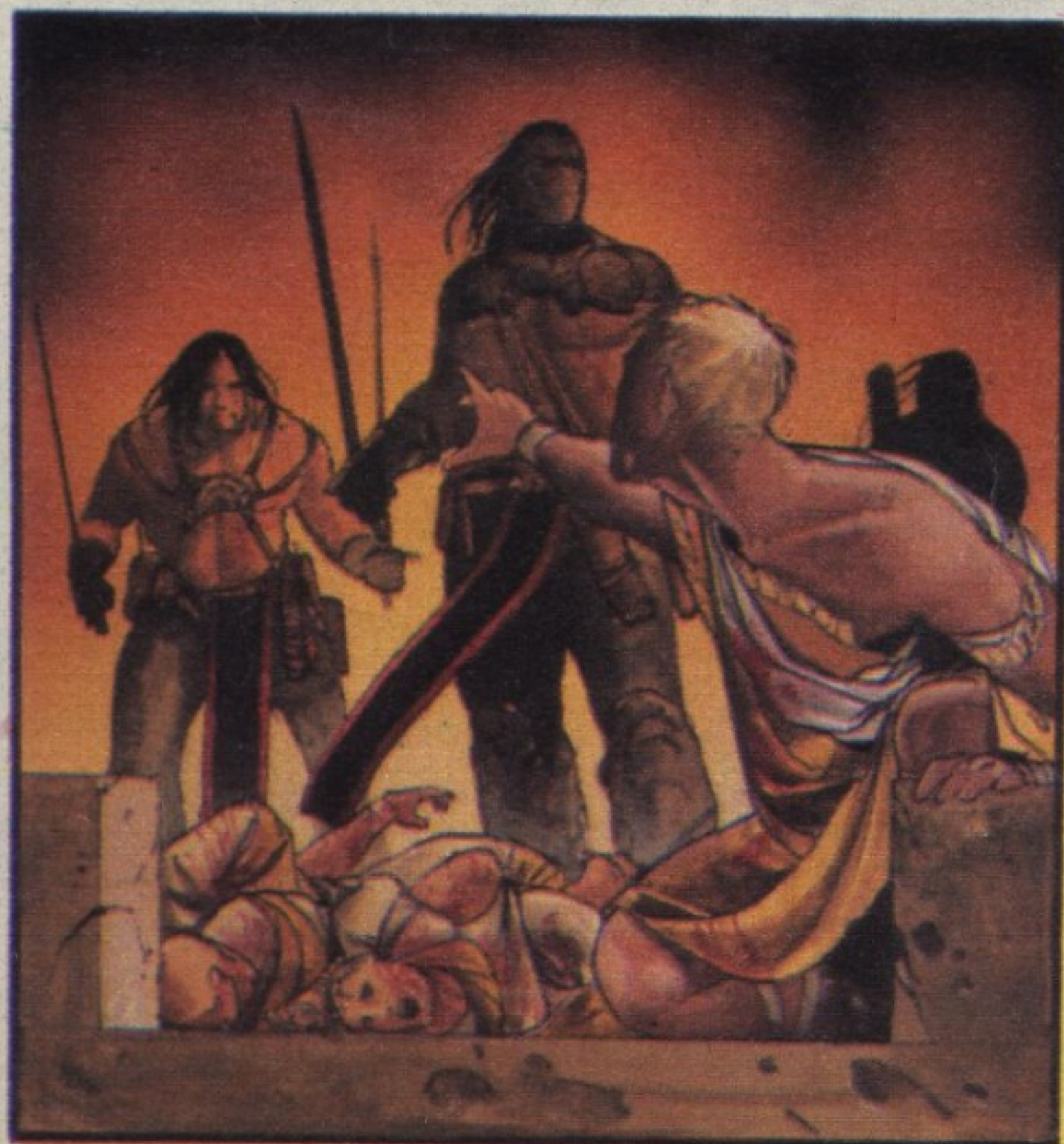
АКО СЕ НИ ТАДА
НЕ БИДЕШ ПРЕДО-
МИСЛА, ЈА БУ
ОДРЖАТИ ОБЕЋАЊЕ!
НЕБЕ ВИШЕ
БИТИ СМЕТЊИ
ДА СЕ ВРАТИШ
СВОЈИМА!

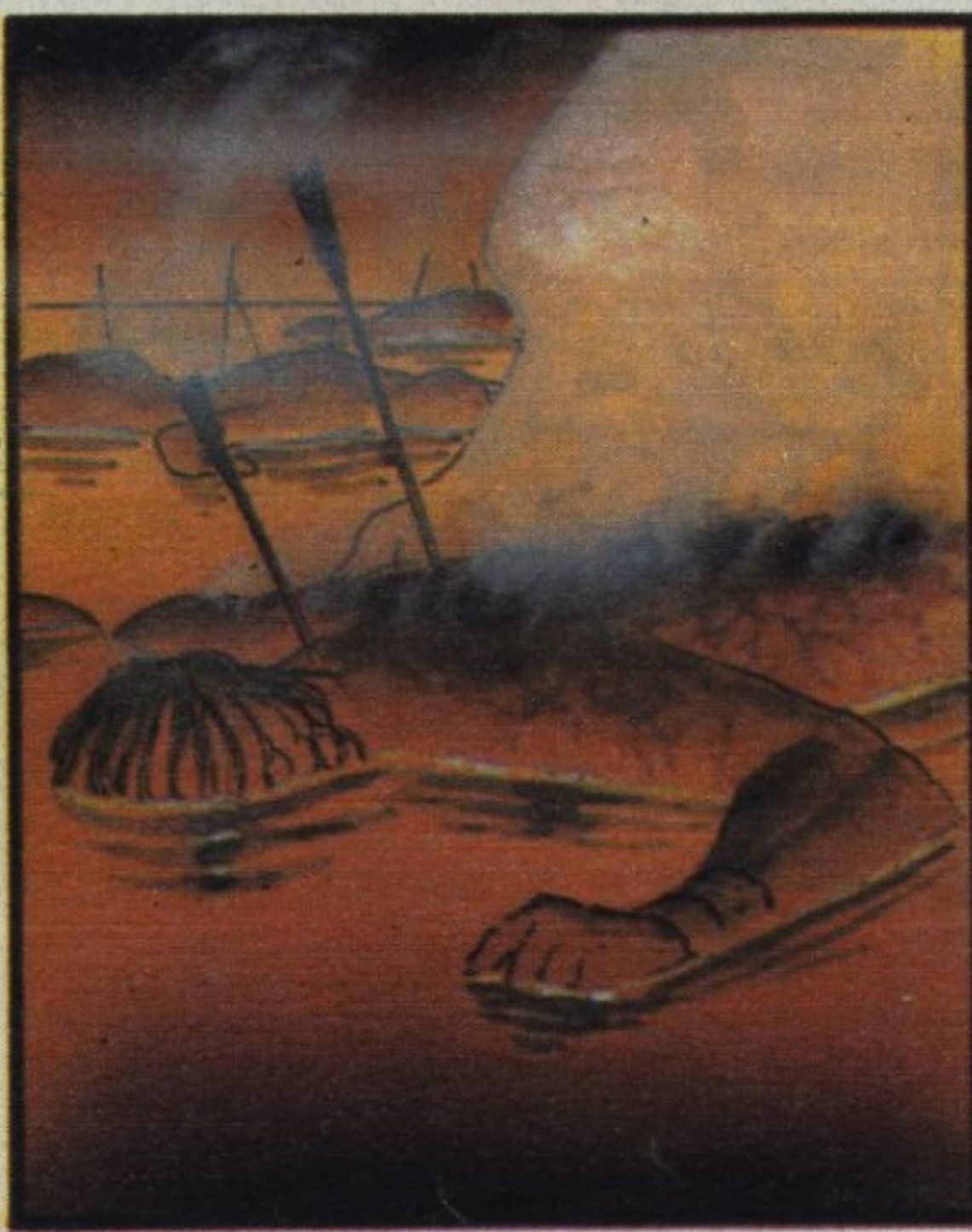
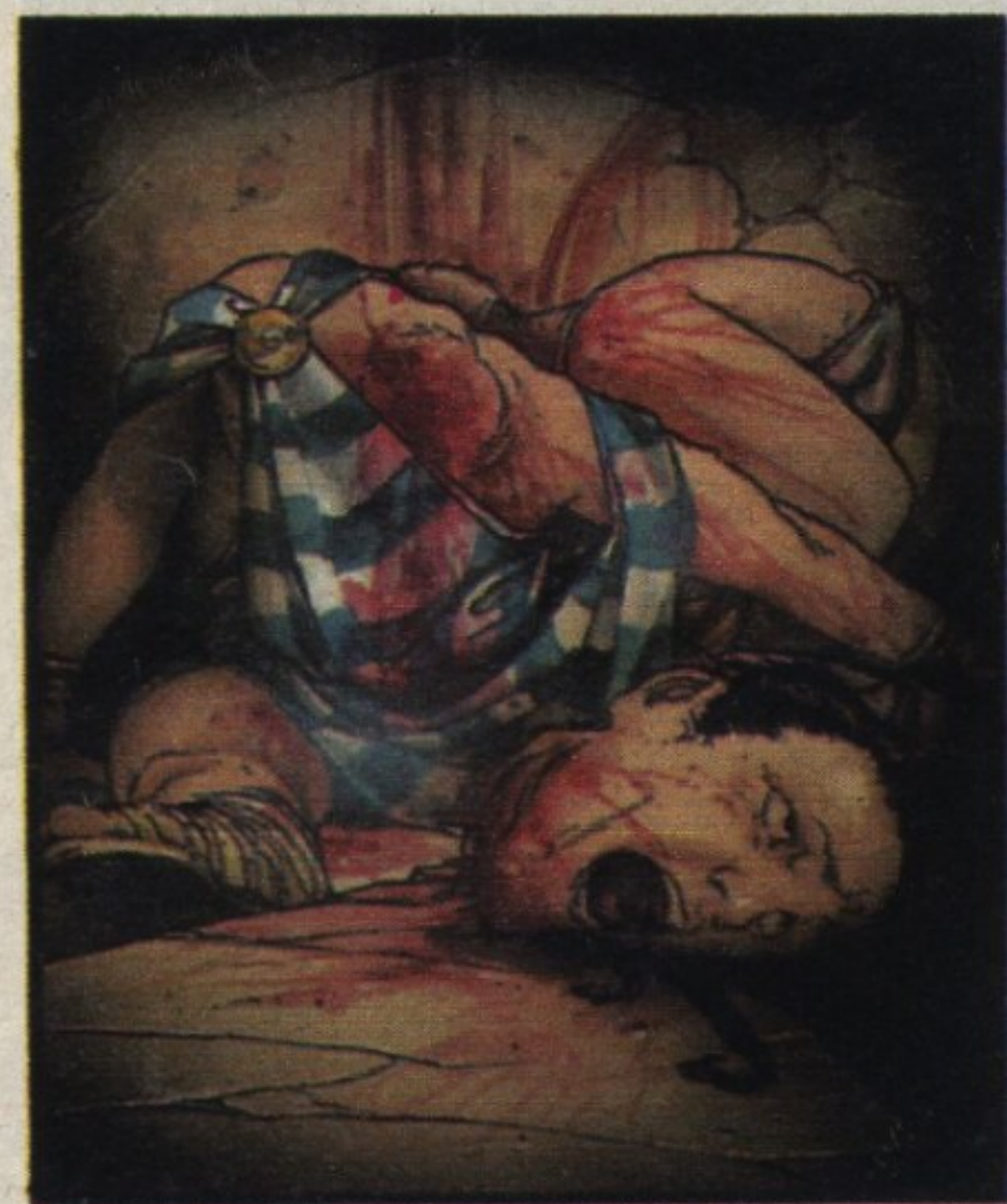
СПАВАЈ, МАЛА
ОЛАВИЈА! КРОЗ
ШЕСТ МЕСЕЦИ
СИРМИЈУМ ЋЕ
БИТИ МОЈ, КАО
И 12 ДРУГИХ ЦАР-
СКИХ ПЛАНЕТА! ТО
ЋЕ БИТИ ПОЧЕТАК
КРАЈА ОРБИСА!

10

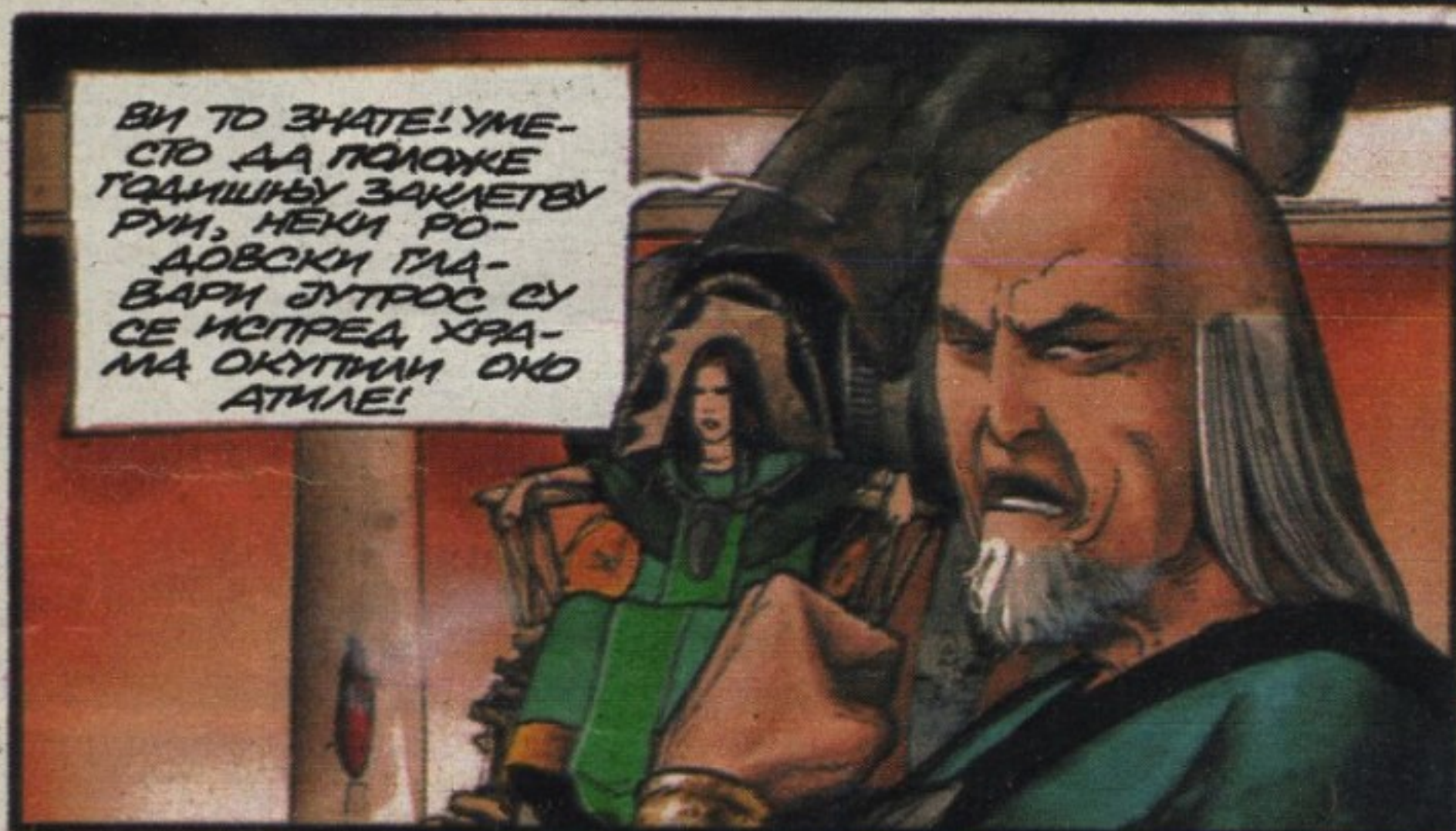
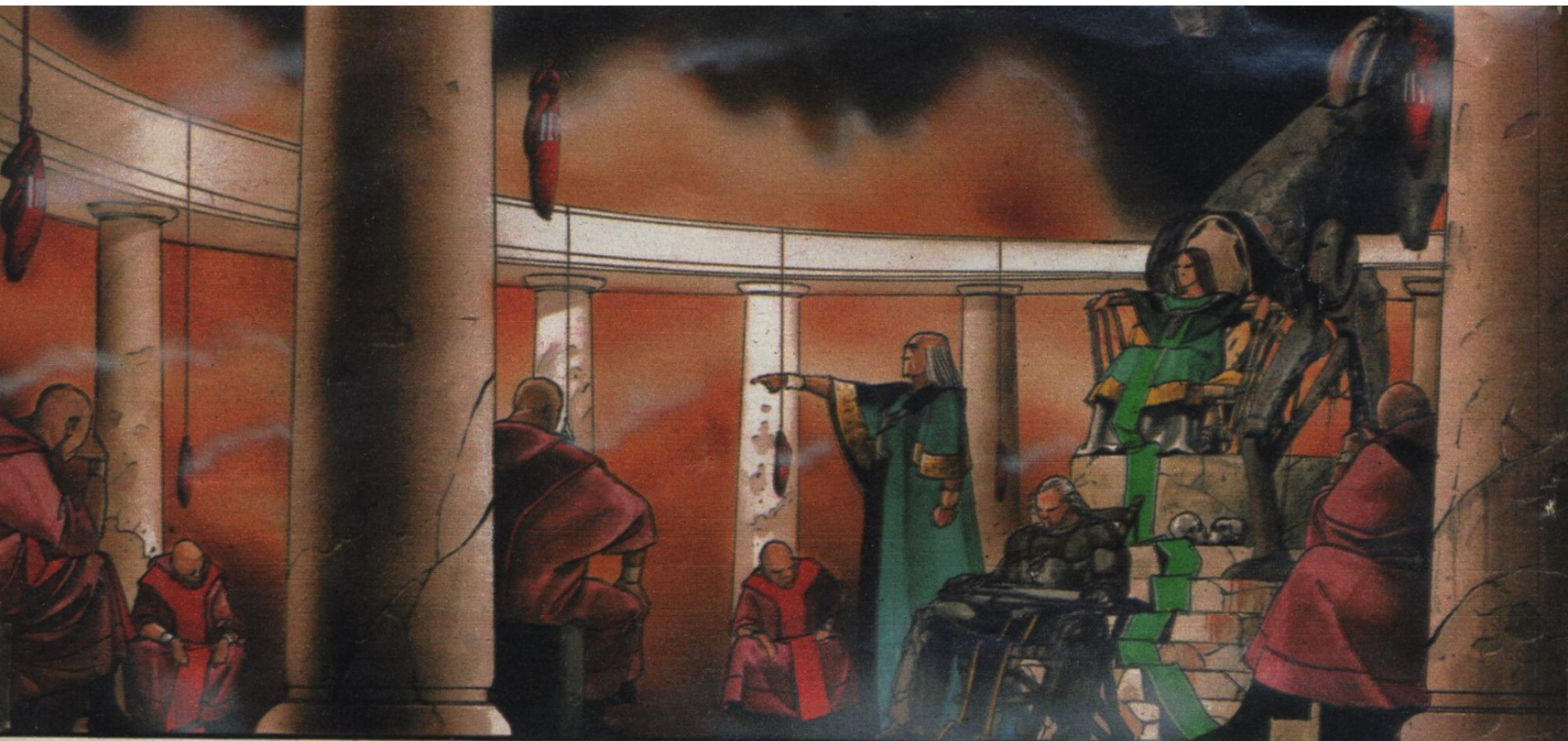

10

БЕДНИ РИМЛЯНИ!
ПРЕЗИРЕМ ВАС!
НЕСПОСОБНИ СТЕ
ДА СЕ БРАНИТЕ!
ВЕЧЕРАС СЪРВИ-
ДУМ ГОРИ! УКОРО
ЩЕ ПЛАЧУТИ ЦЕО
ОРЕНО! ТО ВАМ
ОБЕГАВА АТНАА!

ВИ ТО ЗНАТЕ! УМЕ-
СТО ДА ПОМОЖЕ
ГОДИШЕН ЗАКЛЕТВ
РУН, НЕКИ РО-
ДОВСКИ ПЛА-
ВАРИ ЈУТРОС СУ
СЕ ИСПРЕД ХРА-
МА ОКУПНИ ОКО
АТНА!

ПОЧИНА
ПОБУНА ПРО-
ТИВ РУЕ...
И ПРОТИВ
ТЕБЕ,
ОКТАРЕ!

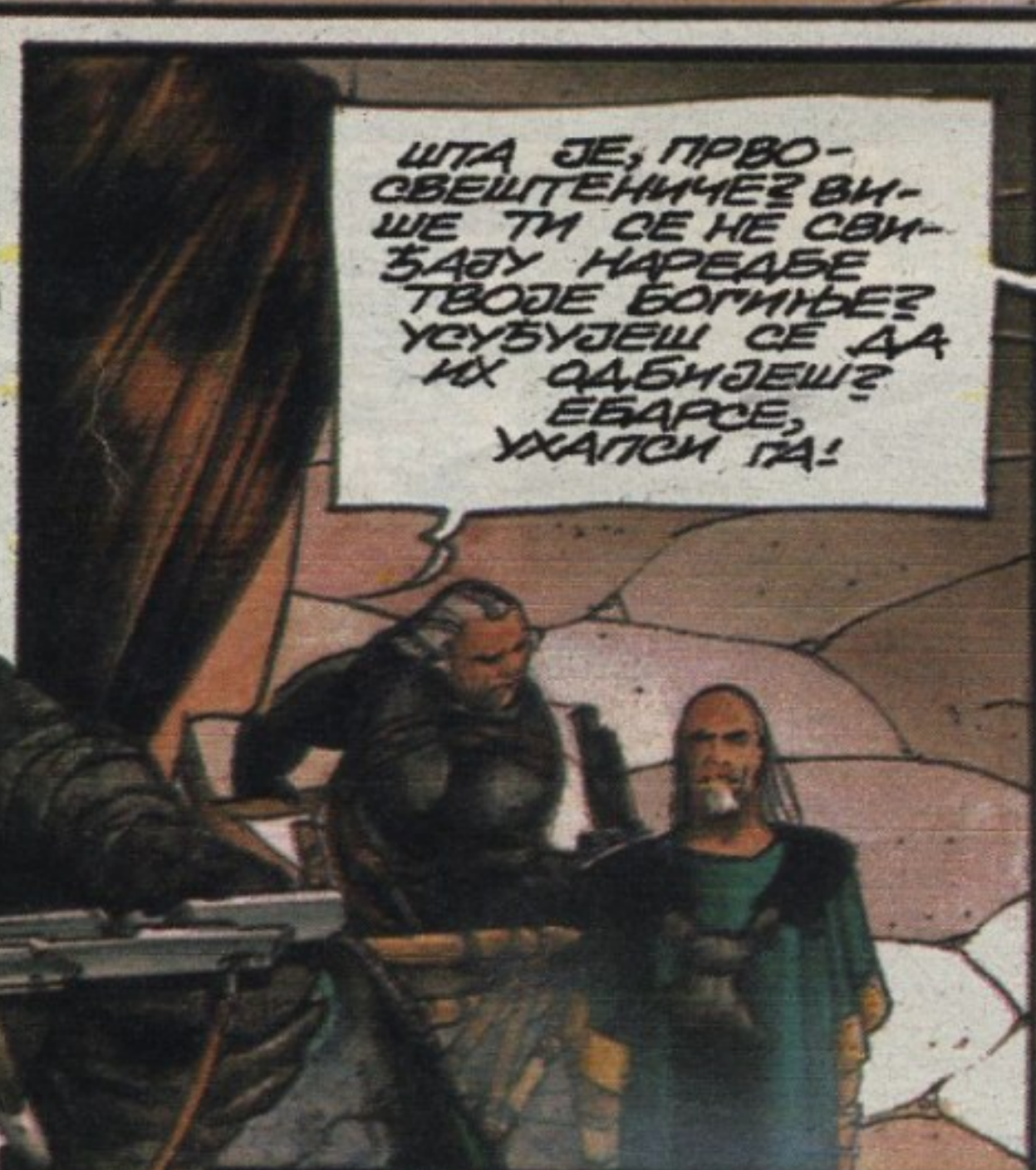
МОРАБЕМО
ДА БРАНИМО
КЕРКУ ОА ТОГ
БЕЗБОЖНОГ
ПРИНЦА!

НЕ! НЕ СМЕТЕ УНИ-
СТИ НИШТА СВИ-
ЧНО! ЈА САМ НАРЕ-
ДИЛА ЕБАРСОВОЈ
ТАРАИ ДА ОТВОРИ
ВРАТА ХРАМА И
ДА ПУСТИ АТНА И
ЊЕГОВЕ ЈУДЕ ДА
УСУ!

ШТА? НИКО ВА-
ДАА ТО УНИТИ,
ЕБАРСЕ? ЕБАРСЕ,
ОДГОВОРИ МИ!
ВАДАА ЈЕ НИКО
ПОСЛУШАО!

ШТА ЈЕ, ПРВО-
СВЕШТЕНИКЕ? ВИ-
ШЕ ТИ СЕ НЕ СВИ-
ЗАУ НАРЕДБЕ
ТВОЈЕ БОЖИЊЕ?
УСУБУЈЕШ СЕ ДА
ИХ ОДБИЈЕШ?
ЕБАРСЕ,
УКАЧИ ГА!

ОКТАРЕ,
ЗАБОРАВИО СИ
ДА ТИ ЈЕ ЈЕ-
ДИНА ДУЖ-
НОСТ ДА МЕ
НЕ СЛУЖИШ! ОД-
ЗИМАМ ТИ ТИТУ-
ЛУ!

КРАЈ У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ

ЗВОНА У БОГОСЛУЖЕЊУ

Према непровереном податку, у црквену сврху звона је први употребио епископ нолански Павлин (за кога се зна да је умро 431. године), можда због тога што су се звона испрва набављала из Ноле у Кампанији, у средњој Италији, па им је и име на латинском језику такво: ноле или кампане.

На Истоку су, и поред звона, у употреби и даље остале – у мањој или већој мери – старе дрвене или гвоздене даске. На Западу су, уз велика звона, касније уведена у употребу у унутрашњости цркве мала звона или звонцад да позивају вернике на пажњу при важнијим деловима богослужења ■

С. Н.

Као сигнал за почетак богослужења, као и за означавање важнијих делова при богослужењу, у првим вековима хришћанства служило се ударцима чекића по дрвеним или гвозденим даскама (клепала) или дувањем у трубе. Верне су на богослужење позивали и црквени курири, такозвани „теодроми“.

Употреба звона уведена је први пут на Западу, у Италији, у седмом, а на Истоку тек у деветом веку, када је млетачки дужд Урзус око 865. године поконио 12 звона византијском цару Михаилу III за цркву Свете Софије у Цариграду. Тако су постепено поред цркава почеле да се подижу и куле звонаре са којих се оглашавао њихов звук.

Употреба звона уведена је први пут на Западу, у Италији, у седмом, а на Истоку тек у деветом веку, када је млетачки дужд Урзус око 865. године поконио 12 звона византијском цару Михаилу III за цркву Свете Софије у Цариграду. Тако су постепено поред цркава почеле да се подижу и куле звонаре са којих се оглашавао њихов звук.

ЕВРОПКО СИРОЧЕ

Осим тајанствених несанака, догађа се и да се неко изненада појави као да је пао с неба. У том смислу најчувенији је случај Каспара Хаузера названог „Европско сироче“. Он се ниоткуда и незнано како створио у немачком граду Нирнбергу 1828. године. Изгледао је као да има око петнаест година, кретао се тешко и знао је једва десетак речи.

У њему је имао белешку „сироте девојке“ која је написала да га је родила 1812. године и непотписано писмо човека који га је одгајио у тајности. Највероватнија претпоставка била је да је Каспар Хаузер потомак неке од немачких владарских кућа склоњен због династичких сплетки и сукоба.

Највише се сумњало на Баденску грофовију где је супруга наследника престола управо 1812. године родила сина за кога је објављено да је умро само неколико дана после рођења.

Каспара Хаузера нико није тражио и он је, после силних перипетија, умро избоден ножем 1833. године. Анализа ДНК обављена 1996. уз помоћ сасушене мрље крви на Хаузеровом капуту искључила је његово сродство с баденском династијом, али није утврдила ко је он.

Б. Д.

ДА ЛИ ПОСТОЈЕ ВЕШТИЦЕ?

Милован Перић, звани Бекрија, Ново-сађанин, Лиманац, пробудио се 1. јануара новог миленијума с главобољом. Није могао да се сети шта је радио претходне ноћи, ноћи великог дочека. Руке су му се подигле да обухвате болну главу, а тада је уследио шок: напипао је непознату косу, а затим, на лицу, и непознату брадуруину. Скочио је успаничено и стао пред огледало. Имао је шта и да види: из огледала га је посматрао прави Деда Мраз, у згужваној црвеној одори, с дугачком седом косом и огромном седом брадом, са све црвеном капицом на глави!

Тада је Милован Перић, звани Бекрија, Лиманац, почео да одмотава филм у глави, филм с догађајима у којима је био главни јунак, филм сећања који, да је заиста био снимљен, никако не би могао да се уброји у реалистичке. Напротив, оно што му се дешавало претходне ноћи наликовало је на класичан филм из стваралачке лабораторије неког редитеља фантастичке филмске поетике...

Његов велики пријатељ с посла, родом из сремског села Визића, молио га је за велику услугу: да Милован изиграва Деда-Мраза његовој деци! Све би то било лако да је само требало да тркне до његовог стана на булевару... Али, његов пријатељ је ову Нову годину, са породицом, дочекивао у старој породичној кући у Визићу! Био је Милован у овом малом сремском селу, на обронцима Фрушке горе на самој граници с Хрватском – могао си с брда изнад села да пљунеш на Илок! – али у пролеће, и то у лову. Сада је зима, мора ићи сам, можда има поледице... Опет, није то ни тако далеко. Уколико додаш гас, путовање не траје ни сат. Опет, могао би тамо, после, да остане са пријатељем у дугом ноћном разговору уз бело сремско вино...

Било је негде око тринаест часова тог 31. јануара када је Милован укључио мотор свог верног „реноа“. Преко моста, па правац Сремска Каменица. Пут је био чист и није готово ни осетио кад се нашао на обилазници код Беочина. Прошао је поред цементаре и лагано возио кроз пуста сремска села. Сунце је сијало, а пут пред њим био празан и отворен, асфалт сув.

тридесет

Одједном, баш када се нашао надомак Нештина...

„Верујте ми, тако нешто нисам видео у животу! Магла се попут густог дима спустила над селом и ја готово да нисам видео ни прст пред оком. Возио сам још мало, на срећу, као слепац, и тек сам успео да назрем велики споменик жртвама фашизма који се налази у центру Нештина. Превезао сам још стотину метара и зауставио аутомобил уз кућу коју сам једва видео, да буде макар мало склоњен с

друма. Шта вреди возити, мислио сам, могу само да скрљам врат. Одлучио сам да некако напипам врата сеоске кафане, смештене под крошњама два огромна ораха, и да ту сачекам да се магла разиђе. Успео сам у томе! Када сам отворио врата, одједном као да сам се нашао у неком другом месту. Јесте, знао сам ту кафану с трошним зидовима и неколико столова прекривених похабаним столњаком, била је она иста, што се тиче величине и намештаја, али...

Запљуснуло ме је блештавило светлуцавих лампиона и златних кугли које су шириле смарагдну светлост налик најбољем светском лајтшоу. А ситне, магичне искре свет-

лости, налик душама вештица што парају таму у ивањској ноћи, лебделе су по ваздуху несташно улетајући у косу присутнима. Одмах поред врата приметио сам метлу окренуту наопачке, а свуда по зидовима висили су венци белог ђука. Кафана у Нештину била је препуна младог и раздраганог, лепо обученог света који је певао и жагорио с чашама шампањца у руци:

Крајем трна
крајем драче
на медено гувно.

Ни о камен, ни о дрво,
ни о бус, ни о трн,
но у поље под орах!

Био сам запањен! Да све то, и такве госте, откријем у мирној, запуштеној кафани у

ЗАЧАРАНИ

Нештину. Није ми требало много да нађем заједнички језик са њима. Ускоро сам и ја певао, с чашом у руци, а тада је мала трупа трубача одсвирала туш; сви су застали, заћутали, а из покрајне просторије у салу кафане нахрупио је трио таквих девојака да ми је застао дах! Све три плаве косе, сјајно грађене, обучене у разнобојне велове, са загонетним, сребрним репићима на голој задњици. Уз звуке „Месечине“ извеле су такав стриптиз да га се не би постидео ни најбољи локал у Паризу! Био сам запањен, очаран, одушевљен. Предао сам се слављу и у заносу тапшао заједно са осталим гостима кафане која је блештала у ноћи док се око нас, напољу, скуп-

љало све гушће прамење магле која се могла сећи ножем.

Тешко ми је да вам сада опишем ту ноћ. Морате знати да сам био задивљен лепотом ових естрадних звезда и да ми уопште није било јасно што губе време у овом забаченом селу на Фрушкој гори када су могле, исто тако, да наступе и у најпознатијим ноћним баровима метрополе какав је Београд! Но, шта је ту је, лако сам се привикао на све то и прешао у акцију. Ускоро сам испијао шампањац са предивном Наташом, Рускињом. Нисам знао руски, она није знала српски, али потпуно смо разумели једно друго. Баш као да смо говорили истим језиком... Уосталом,

приметио сам, Наташа и јесте говорила све језике света, баш као да је била опседнута ђаволом! Била је то, заиста, чудна ноћ.

Слушао сам ту предивну девојку како прича о свом животу. Она је, наиме, завршила Уметничку академију у Москви, била је глумица, али је немаштина у Русији натерала да крене пут кафанске естраде. Сматрала је то привременим послом, док се не запосли у неком московском позоришту. Стигла је тако у Загреб, и имала сталну „гажу“ у хотелу „Еспланада“. Све до 29. јануара када им је пришао углађени господин с тамним наочарима и понудио да, у новогодишњој ноћи, наступају у хрватском градићу на грани-

ци, Илоку. Нису о томе озбиљно размишљале све док им није, на лицу места, за ту једну ноћ, понудио педесет хиљада марака! Тако су се нашле у Илоку где им је тајанствени господин исплатио обећану суму и истовремено саопштио да је наступ, ипак, у Србији, у месту Нештин. Јасно је да сам целе ноћи остао са Наташом, готово да ми је и буквално срце узела и изјела, бар колико се ја сећам, а да су деца мог пријатеља у Визићу остала без својих поклона, да те ноћи нису видели Деда-Мраза...

Испоставило се да то није крај доживљаја нашег јунака Милована. Да је само то било у питању, не би-

ТРОУТАО НАД СРЕМОМ

Запљуснуло га је блештавило светлуцавих лампиона и златних кугли које су шириле смарагдну светлост налик најбољем лајтшоу; кафана у Нештину била је препуна младог и раздраганог, лепо обученог света који је певао и жагорио

смо ми сада читали ове редове. Наиме, тог јутра, 1. јануара 2001. године, превртао је у глави све доживљаје од претходне ноћи кад је зазвонио телефон. Био је то пријатељ из Визића. Већ је почео да замуцкује извињења кад је схватио да га пријатељ зове да му захвали. Што је дошао на време, што је био убедљив Деда-Мраз, што је деци донео тако лепе поклоне — посебно су се радовала жабама крастачама од гуме које скачу у ватру и из ње — и, на крају, што је читаве ноћи био тако расположен и што су тако лепо, заједнички, дочекали Нову годину!

Милован је био запањен. (Толико, да није приметио како се око њега, буквално ни из чега, појављују разне глупе ствари: камење, комади дрвета, пиринач, кромпир, кликери и латице ружа; толико да није чуо страшно лупање врата, шкрипу паркета и клопарање нанула у свом самачком стану; толико да није ни приметио да се светло пали и гаси само од себе, а књиге испадају из полице и

Илустровао Бобан Савић

УСПОМЕНЕ ИЗ 20. ВЕКА

Најпознатији француски аукционар, шездесетогодишњи Пјер Корнет де Сен-Сир трагао је по читавом свету за разним предметима да би створио Музеј 20. века. У музеју би се, да је те предмете могао да сакупи, нашли и: први Дизнијев Мики Маус, одела „Битлса“, Черчилов полуцилиндар и цигара, рукавице Мохамеда Алија...

Када је 10. априла 1917. године изишао из воза у Петрограду, Владимир Илич Лењин (1870–1924) имао је на глави раднички качкет. Кад је наступила оштра руска зима, он га је заменио крзеном плитком шубаром. Најлепша његова шубара, од астрагана, изложена је у Народном музеју у Москви. Вредност јој је 10.000 долара■

КАРАЈАНОВА ДИРИГЕНТСКА ПАЛИЦА

На свом последњем концерту у Бечу, извесно време пре смрти, Харберт фон Карајан (1908–1989) дириговао је Брукнерову „Девету симфонију“. Диригентску палицу коју је на том концерту користио поклонио је пријатељу Улију Мерклеу. Данас она вреди 30.000 долара■

ЛЕЊИНОВА ЗИМСКА КАПА

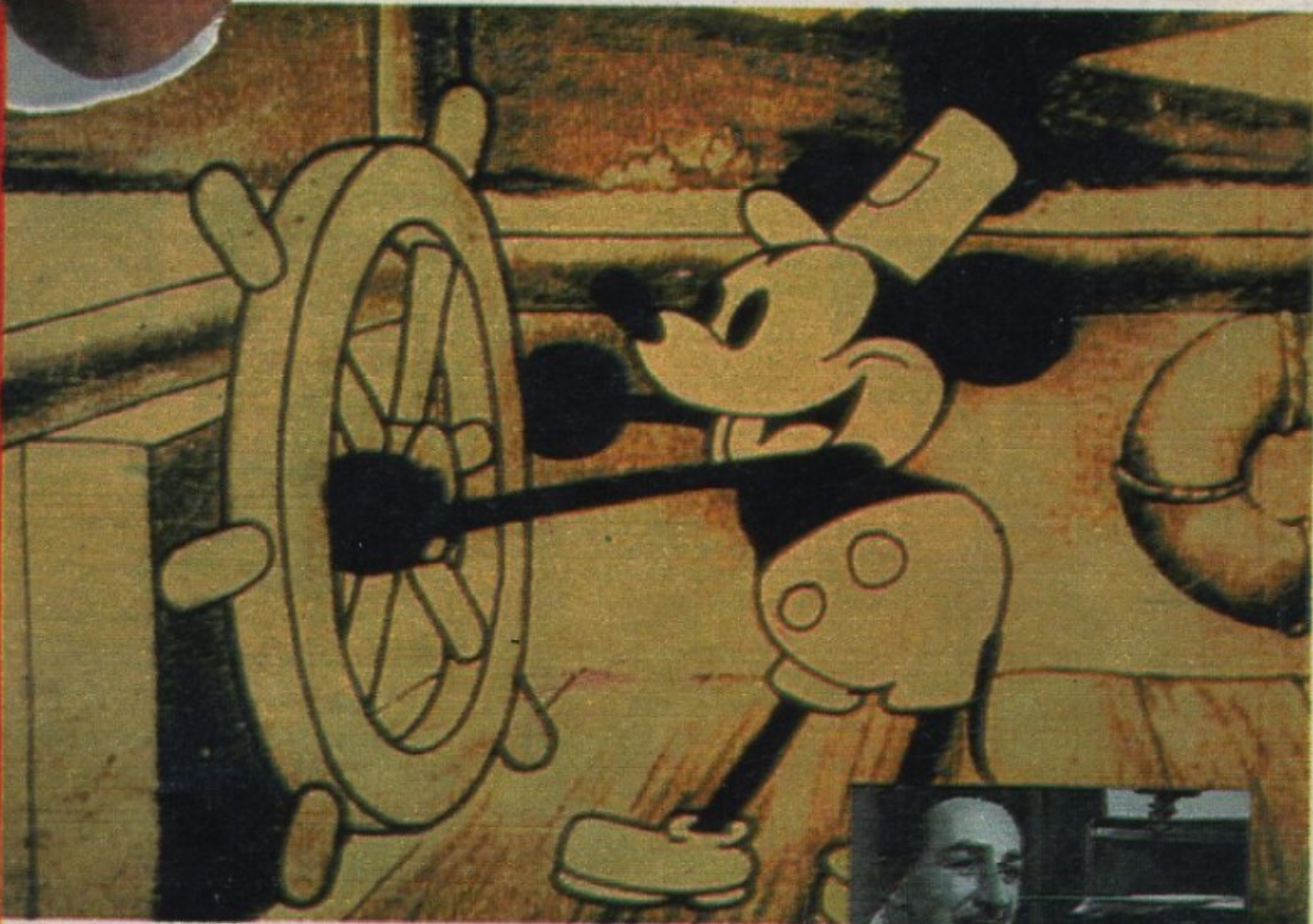

РАТНА ШАПКА ШАРЛА ДЕ ГОЛА

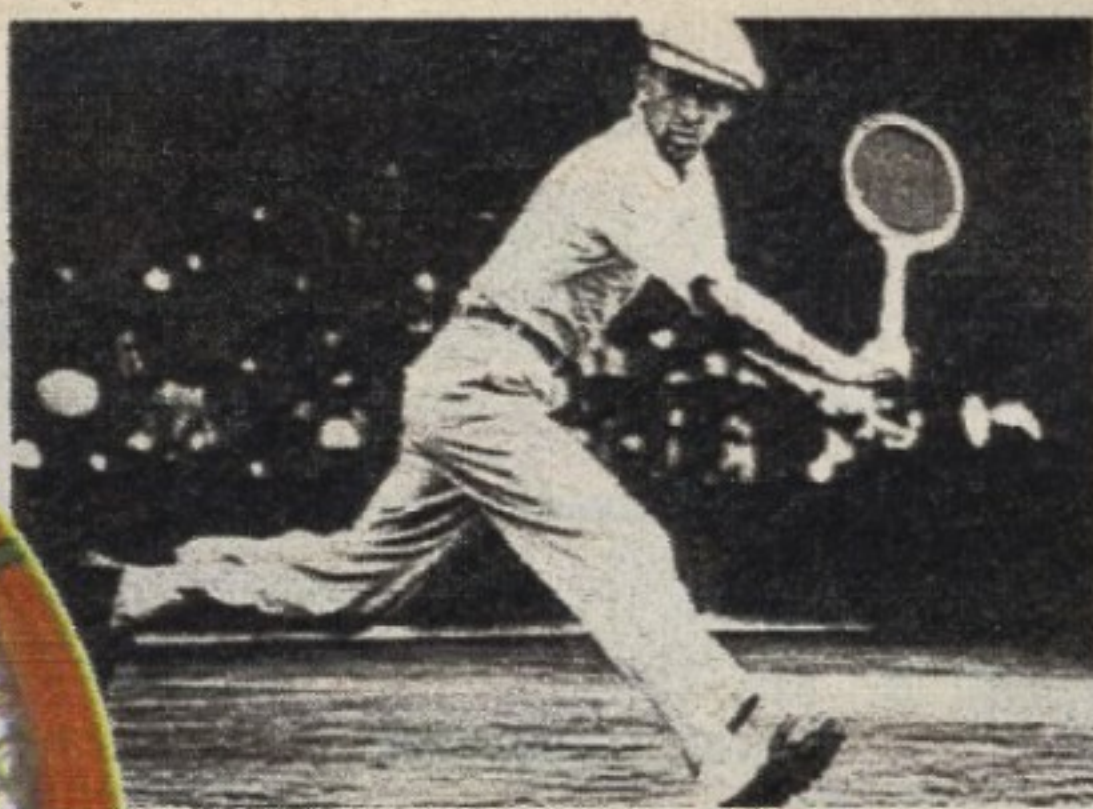
Шарл де Гол (1890–1979), француски генерал и једно време председник Француске Републике, одредио је својим тестаментом да све његове униформе буду спаљене. Сачувана је само једна коју је носио током Другог светског рата. Вредност његове шапке, која се чува у Музеју ослобођења у Паризу, процењена је на 60.000 долара■

ПРВИ ДИЗНИЈЕВ МИКИ МАУС

Филмски Мики Маус родио се у возу за време путовања Волта Дизнија (1901–1966) из Њујорка за Лос Анђелес. На том дугом путу Дизни је почео да црта прву филмску пустиловину Микија Мауса „Пароброд Вили“. Он је брзо освојио свет и од Дизнија направио милијардера. У том филму Дизни је позајмио Микију свој глас. Први цртежи за филм чувају се у Дизниленду. Вредност им је 100.000 долара■

КРОКОДИЛ РЕНЕ

Брз као крокодил, говорило се: француски тениски ас Рене Лакост (1904–1996) начинио је од свог надимка модну марку. Он је на својим кошуљама носио пришивеног малог крокодила. Његов рекет, који се чува у архиви фирме, процењен је на 20.000 долара■

ОДЕЛА „БИТЛСА”

Сиво и црно – као одећа за сцену „Битлса” у 1962. години. Џонова (преминуо 1980), Полова (57), Џорџова (56), Рингова (59), била је у моди шездесетих година. Даглас Милингс креирао је та њихова одећа са сомотским крагнама. Данас та одећа припадају Милингсу. Вредност им је 200.000 долара■

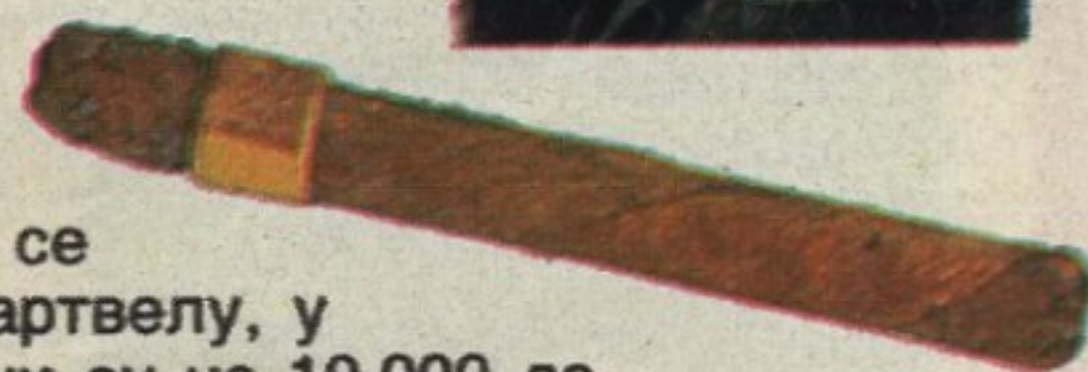
АЛИЈЕВЕ РУКАВИЦЕ

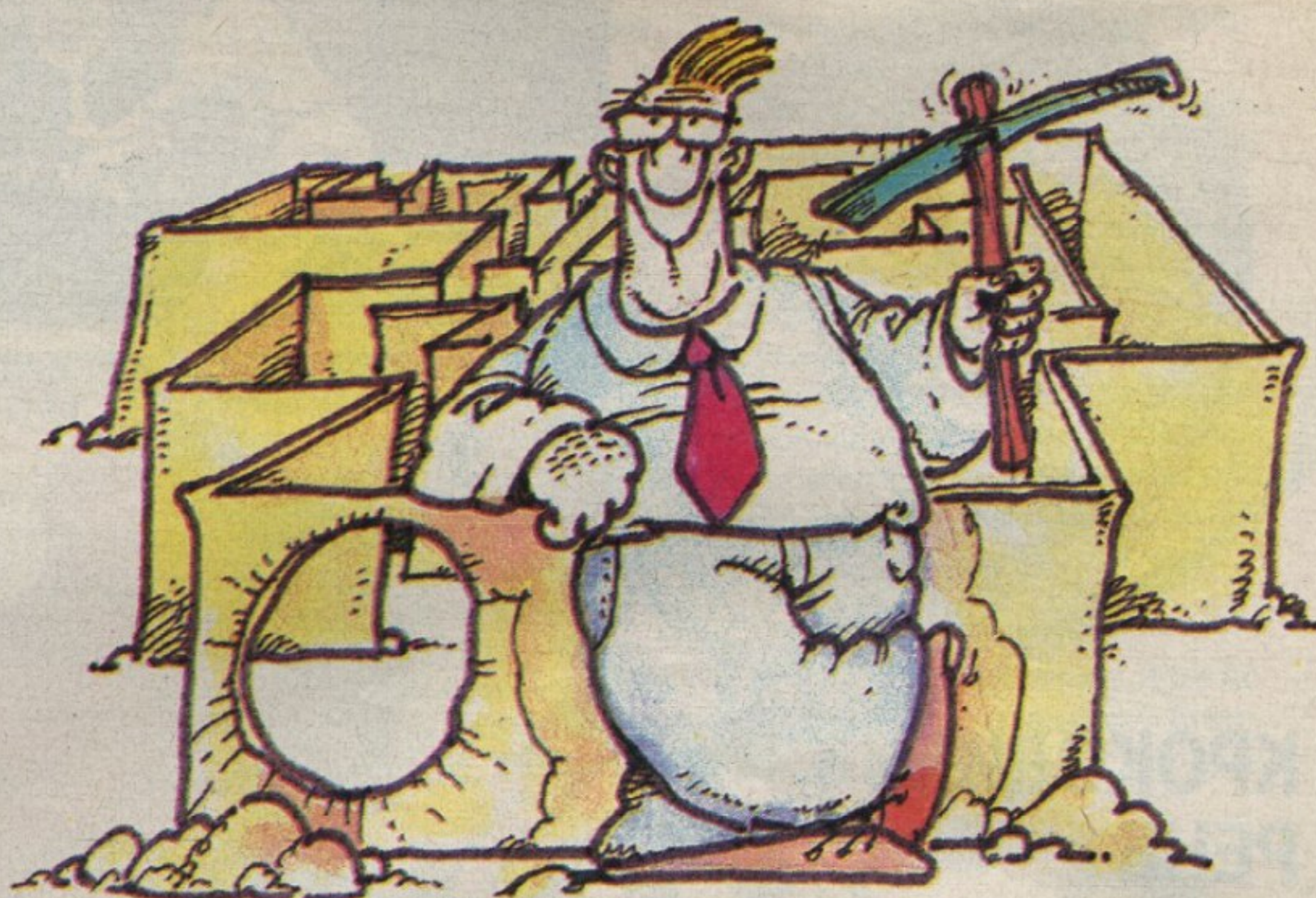
– Ја сам највећи! – узвикнуо је Мохамед Али (57) на свом првом мечу за светско првенство одржаном против Сонија Листона 25. фебруара 1964. године. Касијус Клеј, како се Али тада звао, одржао је реч: после шесте рунде меч је био завршен у његову корист. Рукавице у којима је боксовао изложене су у Музеју америчке историје и вреде 30.000 долара■

ЧЕРЧИЛОВ ПОЛУЦИЛИНДАР И ЦИГАРА

„Добра цигара је као лепа жена. Прво те залуди њен облик, а затим њен мирис. Само, човек никад не сме дозволити да се њен жар угаси”. Тако гласи савет Винстона Черчила (1874–1965), великог британског политичара. Цигара и полуцилиндар нераздвојни су од његове личности. Вредност цигаре и шешира, који се чувају у његовој кући у Чартвелу, у грофовији Кенту, процењени су на 10.000 долара■

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1											■					
2			■					■								
3							■					■				
4		■								■					■	
5					■									■		
6						■					■					■
7			■					■					■			
8					■							■				
9		■							■						■	
10						■										

ВОДОРАВНО: 1. Амерички комичари, Чико, Харпо и Гручо – Сеоска улица, шор, 2. Ауто-ознака за Лесковац – Грчки бог подземног мрака – **Бели цвет, весник пролећа (слика)**, 3. Уређај – Велика азијска држава – Наш песник, Војислав, 4. Ознака за тону – Нега ногу – Руски град на Црном мору – Пети самогласник, 5. Поново – **Цвет, весник пролећа** – 5. и 16. слово азбуке, 6. Човек беле расе – Име глумице Френсис – Бања у Француској (анаграм: ИРЈЕ), 7. Иницијали глумца Редфорда – Афрички систем црне магије – Наш бивши фудбалер, Ђука – **Пролећни месец**, 8. Аутомобил, кола – Лекар специјалиста болести мокраћних органа – Немачки филозоф, Фридрих, 9. Ознака за непер – С предње стране – Изотоп радона – Ознака за темпо, 10. Било које (придев од икс!) – Давати капару ■

УСПРАВНО: 1. Део аутомобила изнад точка (мн.), 2. Део тела животиња – Јужноамеричка држава – Ознака за келвин, 3. Прво слово – Позив с молбом – Врста четинара, тиса, 4. Брбљивост, 5. Град у Румунији – 27. и 24. слово азбуке – Река у Италији, 6. Паразитски црв који напада овце – Један тонски род (супротно: мол), 7. Иницијали глумца Берчека – **Цвет, весник пролећа**, 8. Ознака за рубљу – Највиши врх Килиманџара – Похвална песма, 9. Један од седам римских брежуљака – Ознака за понд, 10. Мушки потомак – Планина у Србији (1422 m), 11. Средњовековни рудари у Србији и Босни – Мушко име, 12. Симбол силицијума – Наш писац, Ђорђе – Рударски институт (скр.), 13. Начин живота који се традицијом усталио – Орган чула мириса, 14. Индијска богиња смрти – Шантићева песма, 15. Језеро у Гани – Лука у Албанији – Ознака за температуру, 16. **Плави цвет, весник пролећа** – Хималајски снежни човек ■

БЕЛА

УКРШТЕНИЦА

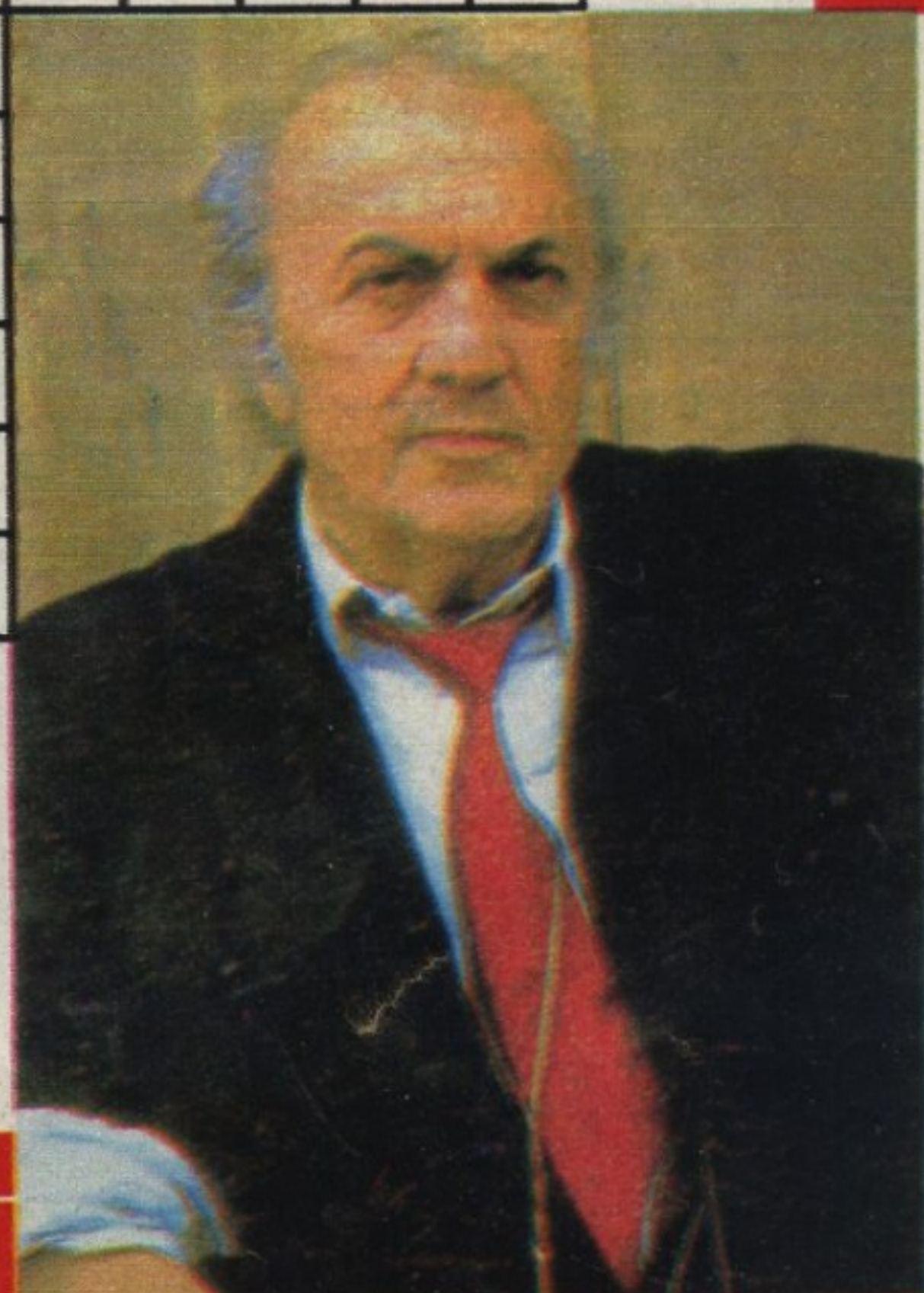
Број црних поља у сваком реду означен је у загради на крају описа.

ВОДОРАВНО: 1. Филозофски правац који полаже само на форму, а занемарује садржину и суштину ствари (0), 2. Име певачице Баруције – Везник (1), 3. Главни град Сенегала – Име рукометаша Бутулије (1), 4. Врста шута у фудбалу, лет лопте у луку – Антички град у Малој Азији, Ипс (2), 5. Ознака за радијус – Мрак, тмина – Радио-телевизија Србије (2), 6. Име певача и глумца Монтана – Јужно воће, мограњ – Статуа (2), 7. Део механике, испитује односе између кретања тела и сила које делују на њих – Ознака за исток (1), 8. **Филм редитеља са слике** – Средиште вртње, осовина (1), 9. Фотографија (0), 10. Старо име Ирске (1), 11. Зглоб на руци (0), 12. Врста врбе – Самогласник (1), 13. Поступак (0), 14. Језеро у Финској, Енаре (0) ■

УСПРАВНО: 1. Славни италијански филмски редитељ са слике (0), 2. Скандинавско мушко име – Равница на високој надморској висини (1), 3. Тениски реквизит – Папуча која се само натице на ногу (1), 4. Изумрла птица, ноавка – Биљка шумарица, саса – 10. и 20. слово азбуке (2), 5. Француски сликар и графичар (1869–1954) – Име глумца Кертиса (1), 6. Ауто-ознака за Лозницу – Живахан коњ (1), 7. Шареница у оку – Упитна заменица (2), 8. Становница краја иза горе, загоркиња (1), 9. Прво слово – Рибарско оруђе, остве – Ознака за обим (2), 10. Тишина – Документ, акт (1) ■

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										
14										

**РЕШЕЊА
НА СТРАНИ
41**

	АМЕРИЧКА ГЛУМНИЦА ДЕМ	ОДАБРАТИ	СТРУД НАСТАП	ДОЊИНА ИМЕЊУ БРЕГОВА	ПОКРОВ- ЉЕ (МН)	ГЛУМНИЦА РИНА	МЕСТО КОД ЈАДРА
СРПСКИ КРАЉ СА СЛИКЕ							
УТРАДИТИ УЗНА							
МУШКО ИМЕ							
ЗЕМЉАНИ СУД ЗА ПИТА						КРЕСЛОВА (ЛАН)	ВРСТА ПОШТАК ПОШТАК ДЕШНА (МН)
НАМАСТР, ЗАДУЖЕНА КРАЉА СА СЛИКЕ							
4. И 20. СЛОВО АЗБУКЕ			ПРКОС ТРЕСТИ СЕ				
ЖЕНЕ КОЈЕ РАДЕ ВОЛТ							
→					ИДЕНТИЧНО НОВО СРЕБРО		
ОСАЉ ВРЕМЕН- СКИ ВЕЗНИК				РЕЧНА ОСТВА ГРУПА ИНТЕКАТА			
ПРВО СЛОВО		ГРАДУ ФРАНЦУ- СКОЈ ГЛУМНИЦА БЕРИОН				ГРАМ ГРАДУ ИДЕНТИЧНО (АНАГРАМ ДАРИ)	
ЛЕПТИР СУМРАЧ- НИК							
ХОМЕРОВ ЕП							
СВЕЖИ ТОН "Ц"				КАМЕН (ПЕСИ) МЕТАР			
СМУЧАРКА МОЖЕ ПРЕД							

САМО КАЖИ ТО ШТО МИСЛИШ...

ПРИЧЕ О
ПЕСМАМА

Опет смо направили непристојно дуг прекид у причи о великим песмама повести рокен-рола, па се зато враћамо у акцију причом која говори о једном од најсјајнијих бисера популарне музике прошлог века, композицији Џона Ленона „Imagine”

С тикајем околности, у овом тренутку, више од тридесет година после распада „Битлса”, а двадесет после Ленонове смрти, његова матична група поново је „најпопуларнији бенд на планети”. Недавно објављена компилација названа једноставно „1” обара све рекорде у брзини продаје и до сада је ушла у више од 20 милиона домаћих широм света. Већто сачињен од песама које су заузеле мале почасно место на некој од битних топ листа (мада би свако од нас саставио другачији избор највећих хитова „Битлса”), овај диск још једном је потврдио неумишљеност и ванвременску свежину дела ливерпулског квартета доказујући, између осталог, да је чаролија њиховог заједничког стваралаштва остала непревазиђена за све, па и за покушаје сваког од „Битлса” појединачно... Осим у једном случају.

Песма „Imagine” једина је међу солистичким творевинама бивших „Битлса” успела да уђе у колективну подсвест становништва „трећег камена од Сунца” на начин на који је то учинио садржај „Јединице” (и још много на њој незаступљених ремек-дела).

Двоструки губитак

Када говоримо о соло каријерама некадашњих „буба”, Џори Харисон је направио фан-

тридесет шест

тастичан први корак троструким албумом „All Things Must Pass” (експлозија нагомиланих идеја током дуготрајне запостављености, али и школовања у сенци тандема Ленон – Макартни, као и последица честог дружења са Диленом и члановима групе „The Band”) да би касније посустао; Ринго је био и остао – Ринго; сер Пол је после распада „Битлса” основао групу „The Wings” и изградио нову каријеру која је уз све успоне и падове увек потврђивала његову неспорну даровитост али никада није достигла домете прошлости. За Џона Ленона живот пост-Битлса био је далеко од такмичења са успесима сопствене младости. Била је то једна много тежа борба, непрекидна стваралачка туча са самим собом и утварама сопствене прошлости.

Џон Винстон Ленон рођен је у Ливерпулу 9. октобра 1940. године. Његов отац Алфред (Фреди) Ленон напустио је жену и сина у најранијем Џоновом детињству, па је млада мајка Џулија (овековечена песмом „Julia” са „белог” албума) препустила бригу о детету својој старијој сестри и њеном супругу. Тетка Мими је тако постала кључни лик Леноновог детињства, а теча Џори Смит омогућио је да Џон за разлику од осталих Битлса, пониклих у сиромашном радничком окружењу, одрасте у удобности тадашње британске средње класе. Окружен љубављу и пажњом читаве бројне мајчине породице, па и саме Џулије која је живела у близини и често га посећивала, Џон се развијао као нека врста „бунтовника без разлога” опчињен музиком и уметношћу уопште, под строгим, али и нежним погледом свеприсутне Мими.

Крајем педесетих наклоност музици одређена је оснивањем првог скифл-бенда „Кворимен” коме се историјског јулског дана 1957. године придружио и Пол Макартни. Годину дана касније Ленон је доживео велики ударац. Недалеко од куће тетке Мими његову мајку Џулију покосио је пијани возач и усмртио на месту. „Изгубио сам је два пута”, говорио је касније Џон, „било је то веома трауматично”.

Једна од првих реакција био је још страснији рад на сопственим песмама у тандему са новим пријатељем који је веома добро разумео његов бол јер је и сам у раним годинама остао без мајке („Мајка Мери” из „Let It Be”). Последице овог дружења заувек су измениле популарну музику данашњице, али и у време највеће хистерије зване „битлманија” Ленон се приватно мучио растрзан између улоге највеће светске

ПОДКУПНИ
ЗАБАВНИК

30.3.2001.

звезде ван куће и највећег светског паучића у кући, у браку са школском другарицом Синтијом на који се обавезао после непланиране појаве малог сина Џулијана (главни јунак чика-Полове „Hey Jude“). Заглибљен у, по сопственим речима, „фазу дебелог Елвиса“, он је почео да пише изузетне песме обојене личним осећањима „I'm A Loser“, „Help!“, „In My Life“, „Nowhere Man“..., али то није помогло да се одагна осећај скућености који су појачавали и златни кавез непрекидних напорних турнеја и чињеница да је претерано предузимљиви нежења Макартни лагано преузимао вођство „Битлса“. Следило је још неколико пораза са „очинским личностима“ – менаџер Брајан Епстајн трагично је окончао свој живот, пустоловина са индијским гуруом Махаришијем донела је, уместо утехе, ново разочарање (описано у песми „Sexy Sadie“), а у међувремену се појавио и несрећни Фреди Ленон на најгори могући начин – намирисавши синовљеве паре (када је одбијен учинио је нешто заиста невероватно – снимио је сопствену сингл плочу!!!). Усред потпуне разлућености цепања између болног приватног живота и стваралачког вулкана „Битлса“ где је и једну и другу страну помагало све отвореније коришћење хемијских подстицаја у свести, у Ленонов живот уегала је нова личност, концептуална уметница источњачког порекла – Јоко Оно. Нераздвојни, Џон и Јоко почели су да живе заједнички живот као уметнички концепт што је помогло да напетости нарасле у редовима ливерпулске четворке дођу до тачке неумитног пуцања.

Идем у Југославију!

Џон се потпуно посветио „соло – Оно“ каријери коју је већ отпочео са три експериментална албума и сингл плочом „Cold Turkey“. Већ ова песма најављивала је једног сасвим новог Ленона спремног да се кроз своју музику на сурово искрен начин бори са сопственим невољама (у овом случају – са дрогама). Први прави „соло“ албум „John Lennon / Plastic Ono Band“ донео је корак даље у истом правцу. Била је то збирка аранжманских огољених песама које су звучале као примери психоаналитичког самопрочишћења. Ленон је певао о губитку родитеља („Mother“, „My Mummy's Dead“), о губитку вере („God“), о осећају борбе против целог света („Isolation“) показујући и, у време „Битлса“ спутавану, политичку свест („Working Class Hero“). „Нови Ленон“ био је отворен за дружење и утицај разних левичарских и револуционарних група, а током разговора са новинарима „црве-

ног“ часописа „Red Mole“ показао је и занимање за светске токове: „Зар нису покушали са радничком контролом индустрије у Југославији? Они су се ослободили Руса. Волео бих да одем тамо и уверим се како функционише.“

На жалост (или на срећу), Ленон је поштедео себе разочарања у достигнуће радничког самоуправљања и уместо у земљу на брдовитом Балкану отишао у Америку (и то заувек). Но, претходно је снимио још један албум, чија је насловна песма права тема ове приче.

У идиличној атмосфери свог имања Титенхарст, где је у једном делу куће уграђен осмоканални студио, Ленон је окупио групу проверених сарадника на челу са продуцентом Филом Спектором и у опуштеној, али веома радној атмосфери створио своје најкомерцијалније дело.

Идеја за саму песму „Imagine“ има корене у књизи Јоко Оно „Грејпфрут“ где она сваки део почиње са „Замисли...“. Користећи овај модел, Џон позива слушаоца да снагом пози-

подвлачи поенту како смо као људска врста пришли близу, но, ипак смо још удаљени од утопијског идеала о коме се пева. Спекторова продукција са особеним ехом, што је окуплао пре свега Ленонов клавир и глас, дала је посебну ваздушасту боју снимку, одмах по објављивању, радосно дочеканом од најшире публике за коју је бескомпромисност првог албума била превисе болна.

„И песма и цео албум су иста замисао као и „Working Class Hero“, „Mother“, или „God“. Али, прва плоча била је прв и ш е стварна за људе и нико није желео да је купи... Сада је „Imagine“ велики хит свуда у свету. Једна анти-ре-

Џон снимљен 1971. године и тата Фреди када је 1966. године снимио плочу

је лако оптужен за нови напад на цркву, мада је било јасно да се он само противио нападном и убилачком ставу „мој-Бог-је-бољи-од-твог-Бога“. Циници овог света искористили су на-

равно прилику да се подсмехну мултимилионеру који замисља свет без својине, али као и свако заиста вредно уметничко дело, „Imagine“ се издигла изнад свих зломисли, па и изнад противречног приватног живота свог творца.

Легенда каже да је Џон једном приликом дао једноставан савет за писање песама свом великом обожаваоцу Дејвиду Боувију. „Само кажи то што мислиш и удеси да се римује“.

Нажалост, мало коме на овом свету подарена је снага да своје мисли преточи у такве вечне плодове духа какве су песме Џона Ленона.

До краја седамдесетих година Ленон је снимио још четири мање успешна албума, затим се одрекао свог политичког радикализма, привремено напустио Јоко, али су се убрзо помирили. Помирио се и са Полом Макартнијем... па чак и са тата Фредијем у једном дугом и топлотом прекоокеанском телефонском разговору. Читавих пет година он се одрекао послова око музике да би се посветио одгајању другог сина Џона са ким као да је хтео да надокнади све што је пропустио са Џулијаном.

Онда је снимио последњи албум „Double Fantasy“ на коме је било више слаткиша него порука. Али, можда је баш то била порука? Револверски хици суманутог Мајкла Дејвида Чепмена, у ноћи 8. децембра 1980. године, заувек су угасили наду да ће нам Џон Ленон понудити још неки одговор.

Мораћемо сами да замислимо...
Дејан Цукић

IMAGINE

Imagine there's no heaven
It's easy of you try
No hell below us
Above us only sky
Imagine all the people
Living for today...

Imagine there's no countries
It isn't hard to do
Nothing to kill or die for
And no religion too
Imagine all the people
Living life in peace...

You may say I'm a dreamer
But I'm not the only one
I hope someday you'll join us
And the world will be as one

Imagine no possessions
I wonder if you can
No need for greed or hunger
A brotherhood of man
Imagine all the people
Sharing all the world...

You may say I'm a dreamer
But I'm not the only one
I hope someday you'll join us
And the world will live as one

тивног мишљења призове један нови свет, без подела, зависти и мржње. Компонована за клавиром, „Замисли“ кроз једноставну и логичну хармонску подлогу провлачи једну готово дечију тему сачињену од хроматски поређаног, али недовршеног, низа тонова. Ово је можда била последица Ленонове мање спретности за клавиром, али свакако музички

ЗАМИСЛИ

Замисли да нема раја
Лако је ако покушаш
Да нема пакла под нама
Изнад нас само небо
Замисли да сви људи
Живе за данас...

Замисли да нема држава
То није тешко
Ничег због чега би се убијало и умирало
И да нема религије
Замисли све људе
Да живе у миру

Можда ћеш рећи да сам сањар
Али, ја нисам једини
Надам се да ћеш нам се једног дана придружити
И свет ће бити као један

Замисли да нема својине
Питам се да ли можеш
Да нема потребе за похлепом и глађу
Братство човека
Замисли све људе
Да деле цео свет
Можда ћеш рећи да сам сањар
Али ја нисам једини
Надам се да ћеш нам се једног дана придружити
И свет ће бити као један

лигиозна, анти-националистичка, анти-капиталистичка песма, али обмотана шећером. Сада разумем како треба радити – послати своју поруку са мало слаткиша.

...и удеси да се римује

Комерцијални успех није заштитио „Imagine“ од очекиваних критика. Овога пута Ленон

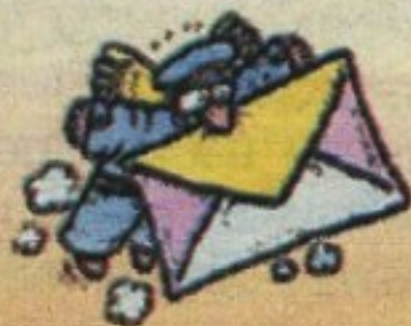

ПРИПРЕМА
ЈОВА
РАДОВАНОВИЋ

ИЛУСТРОВАО
ДОБРОСАВ
БОБ
ЖИВКОВИЋ

СВОЈЕ БЕПЧЕ СОБОМ НОСИ

Откуд кенгурима „торба“ у којој носе младунце?
ТАЋА и ЈОВАНА
Нови Сад

Ред торбара којима припадају и кенгури познат је по томе што женка нема плаценту – постељицу па се развој ембриона само делимично одвија у њеном телу. Наставља се и завршава у „торби“ која је, у ствари, двослојни кожни омотач стомака с отвором. Своју принову која је при рођењу само мало већа од ораха, женка кенгура одмах ставља у „торбу“ где младунче остаје све до завршетка дојења.

ПАПАГАЈ ТИГРИЦА

Недавно сам добио папагаја тигрицу. Занима ме одакле ова врста папагаја потиче и колико дуго може да живи.
Алдин Османовић
Подгорица

Папагај тигрица или аустралијски папагај једна је од три стотине врста папагаја које припадају великој породици Psittacidae. Сви папагаји слично изгледају, а разликују се по величини, односно дужини – најмањи имају 10 центиметара, а највећи више од метра.

Папагај тигрица је мала птица, дугачка 10 до 15 центиметара и тешка око 20 грама. Перје јаркожуте, зелене, плаве или сиве боје прошарано је тамним мрљама по глави и леђима, као код тигра, па отуд и назив папагај тигрица. Друго име, аустралијски папагај, ова птица је добила по постојбини Аустралији где живи у приобалним шумама.

Тигрица у природи може да поживи двадесетак година, али пошто се у свим крајевима света узгаја као кућни љубимац, због измењених услова живота њен век је краћи и износи дванаест до петнаест година.

Папагај тигрица незнатно је већи од цвета гладиоле

ПИЈАВИЦЕ

Да ли се пијавице још користе за испуштање крви?
ЗОРАНА
Крагујевац

За испуштање крви из здравствених разлога знало се још у време најпознатијег античког лекара Хипократа (460–377. године), али је нарочито било распрострањено у каснијем средњем веку, па скоро до почетка 20. века. Како се то радило? Убодом у ткиво или вену, али су се користиле и пијавице (*Hirudo medicinalis*) које су лекари или болесници сами узгајали. Овај последњи начин највише је подржавао француски лекар Франсо Брусе (1772–1838). Данас се ово сматра застарелом методом, а у ретким случајевима, кад је испуштање крви заиста неопходно, отвара се нека вена.

ЦВРКУТАЛО И ПИСКУТЉИВКО

Имам пискав глас и у одељењу ме зову цврку-
тало. Зашто је глас мушкарца дубљи од жен-
ског гласа?

ЦВРКУТАЛО
Ужице

Пискав значи танак, висок, а жене имају „тањи“ глас зато што њихове гласне жице имају дужину од око 10 милиметара, а гласне жице мушкарца близу 20. Ова дужина је у појединачним случајевима различита, тако да постоје и различити тонови између гласова једних и других жена и мушкараца.

А то што имаш пискав глас, не мора да значи и да си цвркутало. Јер, цвркутало је особа која брбља, чаврља, блебетало (каже речник). Онај ко пискута је – пискутљивко■

ЛЕСИ СТИЖЕ

Одавно желим пса лесија, па вас молим да сазнате где могу да га набавим и како да га негујем.

Ивана Игњатовић
Црљенац

Дугодлаки коли прави је назив за шкотског овчара кога многи називају леси по истоименом јунаку старог америчког филма „Леси се враћа кући“ редитеља Фреда Меклеода, који је снимљен 1943. године. Прича о храбром и оданом псу чувару који преваљује све препреке и стотине километара да би се вратио свом малом гаври веома се допала публици, па је снимљено још неколико филмова са истим четвороножним јунаком, а име Леси постало је омиљено.

Достојанствен, веран и паметан дугодлаки коли савршен је кућни чувар и друг у игри. Иако потиче из Шкотске, узгаја се свуда у свету.

И код нас постоји неколико узгајалишта колија. Стручњаци препоручују псе из легла у Сремској Каменици. Власнику, господину Бати Кокару, можеш да се јавиш на телефон 021/461-734 или да му пишеш на адресу: Бата Кокар, Топола 9, Сремска Каменица. Од узгајивача ћеш сазнати како треба да храниш и негујеш пса■

БОЛИ МЕ ГЛАВА ОД ТИХ СПРАВА!

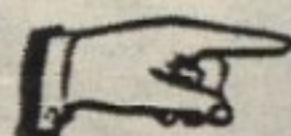
Шта је то технолошки
стрес?

БОРИСАВ
Инђија

Осим што су изазвали праву правцату револуцију у готово свим делатностима и везама, запосели нашу приватност и овладали нашим слободним временом, мобилни телефони, лични рачунари и слични уређаји допринели су и појави нове врсте здравственог поремећаја који је светски стручњак за ову област медицине др Санџај Сарма назвао „технолошким стресом“.

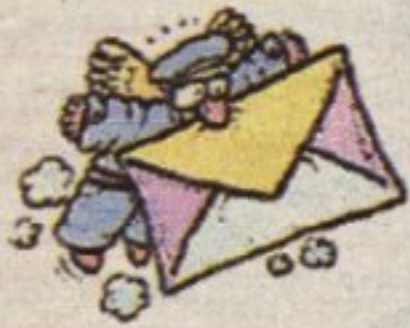
Као и све друге врсте стреса, и овај, технолошки, изазива различита обољења, чак и прерану смрт. Његове последице су: висок крвни притисак, срчана обољења, нагле промене расположења, главобоља, напетост мишића, несаница, потиштеност и слабљење одбрамбене моћи организма.

Да би се ово избегло лекари саветују да одвојимо мало времена за редовне физичке вежбе, да се на крају радне недеље одморимо и умерено излажемо сунчевим зрацима јер то подстиче лучење хормона који су веома важни у борби против депресије и стреса. Пожељно је такође да се повремено искључује телефон и да се пријем позива, ако је то могуће, препусти телефонској секретарици■

Дугодлаки коли познатији као шкотски овчар или леси

ЈО И КАБУКИ!

Волим позориште, па вас молим да ми објасните шта је то „јапанска сцена“.

ДЕЈАН
Крагујевац

Најстарије јапанско позориште „јо“, настало у 14. веку, било је намењено племству. Глумци су наступали под маскама начињеним најчешће од лакираног дрвета. Може се рећи да је то било право позориште знакова, строго одређених и тачно разрађених. Сваки покрет имао је своје значење. Управо стога ово позориште никад није било нарочито омиљено у народу.

У 17. веку настало је народно позориште „кабуки“ чије се представе и данас радо гледају. Глумци у раско-

шним костимима најчешће изводе витешке и љубавне драме са много разних борилачких вештина. Омиљена тема су пустиловине јунака који храброшћу и мудрошћу побеђује змаја. Сама реч „кабуки“ означавала је нешто отмено, изузетно, раскошно.

Савремено европско позориште понешто је преузело баш од „кабукија“. Поред неких борилачких вештина и појединих знакова и

ЗЕВАЊЕ КАО ГОРИВО

Зашто зевамо, да ли само зато што смо поспани?

ЕНЕСА
Београд

Супротно ономе што се обично мисли, зевање није знак поспаности, већ рефлексни одговор организма на умор. У ствари, док зевамо, удишемо велику количину ваздуха одједном и на тај начин снабдевамо крв кисеоником који подстиче рад наших ћелија. Зевање, дакле, делује као гориво, односно, служи за производњу енергије. Ако смо гладни и зева нам се, то значи исто – организм такође настоји да надомести недостатак енергије.

ОПАСНО!

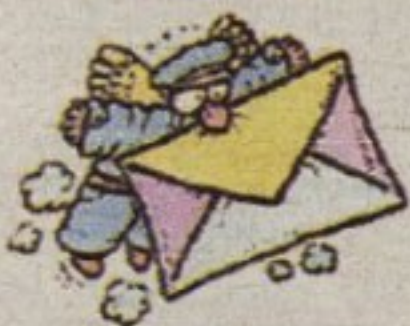

Да ли је тачно да преко нечисте љуске од јајета може да се пренесе салмонела?

ЉУБИЦА
Вршац

Салмонела је заједнички назив за групу бактерија које су узročници неких цревних болести. Може да је „заради“ човек као и све животиње, укључујући и оне домаће. Зараза се преноси пијењем загађене воде, али и преко хране – млечних производа, пилећег меса, јаја... Љуска јајета, баш као и његово жуманце, може такође да буде заражена салмонелом, па недовољно кувана храна и „жива“ јаја повећавају опасност од заразе. Ове бактерије назване су по америчком бактериологу Салмону.

НАШЕ ТЕЛО – ЧУДЕСНА МАШИНА

Волела бих да сазнам како организам после крварења, наравно мањих, надомести губитак крви?

МИЛИЦА ФИЛИПОВИЋ
Лесковац

После сваког крварења смањује се број црвених крвних зрнаца (еритроцита), али се истовремено смањује и количина крвне масе, што је још опасније јер може да изазове стање шока. У том случају организам се довија на два начина: такозваном вазоконстрикцијом, односно сужавањем крвних судова уз помоћ рефлекса и хормона, или тако што црпи течност из међућелијских простора и убацује је у крвоток.

Организам непрестано производи црвена крвна зрнаца. У случајевима крварења то се догађа убрзаније, а ако се узима гвожђе – а да ли је то потребно, мора да одлучи лекар – све је још брже. Дакле, уколико наступи крварење, долази до малокрвности, али за само неколико недеља ово стање побољшава се само од себe.

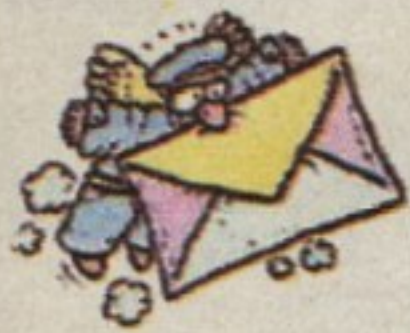

костима, који истичу карактерне особине, преузета је и такозвана цветна стаза (јапански ханамиси) за коју се у Европи одомаћено назив „јапанска сцена“.

То је подијум који спаја позорницу са задњим делом сале, најчешће у висини сцене, а некад и изнад публике. Осим за спектакуларне доласке и изласке глумаца, „цветну стазу“, као проширени део позорнице, модерни редитељи користе и за извођење важнијих сцена у самој публици ■

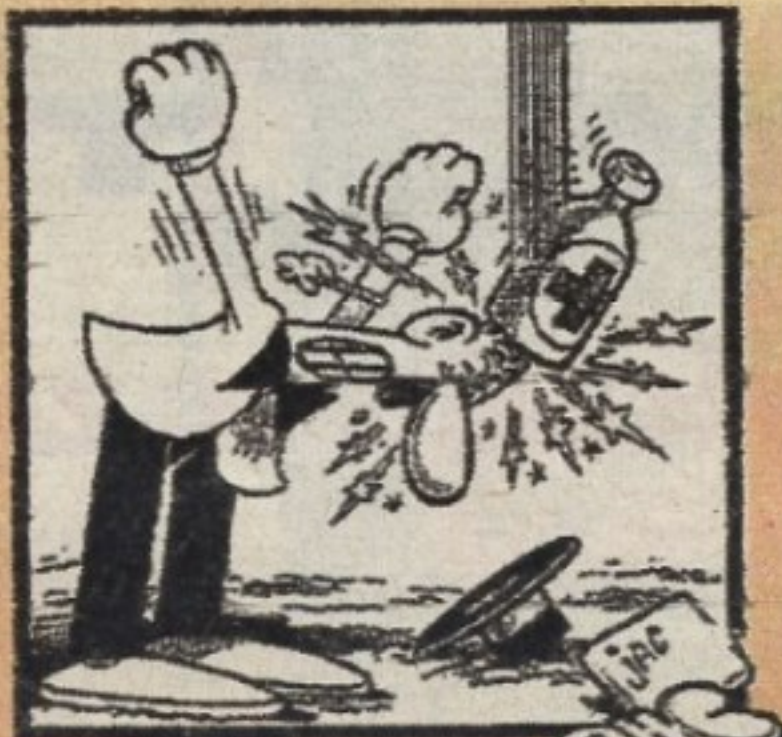
НЕМА ЧОКОЛАДЕ!

Знам да псу не смем да дајем чоколаду, али бих волео да знам може ли она заиста много да му нашкоди.

МИЛЕНКО Д.
Нови Београд

Доказано је да већа количина чоколаде може веома да нашкоди псу јер има састојке као што су теобромин и кафени чије је деловање на нервни систем животиње израженије него код човека. Чак и разлика у телесној тежини између пса и човека има своју важност што се тиче количине узете чоколаде. У овом случају чоколада делује не само тако што успорава рефлексе животиње, већ изазива грчеве, кому, па чак и смрт. Ако видите вашег пса да једе чоколаду, одмах га водите ветеринару јер мора да добије одговарајуће лекове који спречавају упијање штетних састојака ■

ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

30. 3. 2001.

РЕШЕЊА

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Браћа Маркс, сокак, ЛЕ, Ереб, вискибаба, апарат, Кина, Илић, т, педикир, Сочи, у, опет, љубичица, ди, белац, Кони, Ијер, РР, вуду, Агић, мај, ауто, уролог, Ниче, н, испред, торон, т, иксто, капарисати ■

СКАНДИНАВКА

Милутин, узидати, Радован, бола, инат, раднице, ватра, Ил, чим, аде, а, Арл, г, нетопир, „Илијада“, цес, кам, Ане-Мари ■

БЕЛА УКРШТЕНИЦА

Формализам, Елеонора, и, Дакар, Игор, ефе, Ипсос, р, тама, РТС, Ив, нар, кип, кинетика, И, „Осам и по“, ос, фотос, Ерин, лакат, ива, о, начин, Инари ■

ЕНИГМАТСКЕ СТРАНЕ ПРИПРЕМА

ЕД „Ђорђе Натошевић“, Сомбор
Уређује Славко Бован

Дописујте се, људи!

Милица Швабић, Арсенија Чарнојевића 167/16, 11070 Нови Београд – жели да се дописује са свима без обзира на године ■

Вања Балаћ, Станка Мартиновића 66, 24322 Ловћенац – у хороскопу Водолија, сакупља све и свашта ■

Маја Василијевић, Ул. Драги Макић, 37262 Бошњане – 14 година, сакупља салвете, воли денс музику ■

на ствар по закону обавезно означавање имена

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

БРОЈ 2564

YU ISSN 0032-339X

Први број „Политикиног Забавника“ изашао је 28. фебруара 1939. године

Главни и одговорни уредник В.Д. Зефирино Граси

Генерални директор Дарко Рибникар

Оснивач и издавач „ПОЛИТИКА“ А.Д.

Штампа Штампарија Политике А.Д. 11000 Београд, Македонска 29

Заменик главног и одговорног уредника Недељка Сташић

Ликовно графички уредник Душан Глушац

Графички уредник стилиста Горан Војиновић

Редакција
Олга Вукадиновић
Бојана Дожић
Слободанка Делибашић
Мина Илић
Петар Милатовић
Весна Милић
Вито Недељковић
Мирјана Огњановић
Биљана Орловић
Љубомир Патрногић
Јова Радовановић
Весна Софреновић
Миленко Тодоровић
Бранислава Црномарковић

Техничка редакција Слободанка Вујић
Зоран Петканић

Секретаријат Зорица Филиповић

Редакција „ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК“
Македонска 29
11001 Београд, П. факс 124

Телефони Секретаријат 3224-471
Редакција 3224-483
Техничка редакција 3226-620
центра 3224-191 и 3225-761
претплата 3228-776

Маркетинг агенција Македонска 31/Л, тел. 3220-645

Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. 1. 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:

1 месец 156,00 дин. 3 месеца 468,00 дин. 6 месеци 936,00 дин. Претплата на жиро рачун број: 40801-603-2-47280, уз обавезну назнаку: „ПОЛИТИКА“ А.Д. – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:

Полугодишња/возом: 136 DEM или противвредност осталих валута. Полугодишња/авионом: I група – Европа: 191 DEM. II група – Азија – Африка: 200 DEM. III група – Америка – Аустралија: 215 DEM или противвредност осталих валута.

ПРЕТПЛАТА СЕ ВРШИ ПРЕКО: DEUTSCHE BANK AG, Frankfurt/M, FR Germany, SWIFT: DEUTDEFF, на рачун број: /10094862000000 RUSSIAN COMERCIAL BANK LTD, ZURICH, Switzerland, SWIFT: RKBZCHZZ, у корист: /06807690814 025 Матични број.

Код уплате обавезно навести „претплата на лист“, ПОЛИТИКА БГД.

Копију уплате обавезно послати на адресу ПОЛИТИКА АД, 11000 Београд, 29 новембра 24/1 Yugoslavia

• Уплате за ОГЛАС на горе наведени рачун, а копију уплате на факс: ++381 11 3226 353 или ++381 11 3249 293

Годишњу претплату на лист не примамо.

Интернет адреса: <http://www.politika.co.yu>
Е. пошта: politikin.zabavnik@politika.co.yu

SAMO JE NAJBOLJE DOVOLJNO DOBRO

Gde?	Zašto?	Šta?
	Jača imunitet, obnavlja tkivo, pomaže apsorpciju gvožđa.	C
	Sadrži više gvožđa nego drugo voće, pomaže rast zuba i kostiju.	C Ca P+ A
	Bori se protiv infekcija, dobra je za vid, kožu i kosu.	A P+ K
	Poboljšava vid, kvalitet kože, jača imunitet, daje čvrstinu zubima.	A K P+ B₂
	Pomaže apsorpciju gvožđa, jača desni, utiče na formiranje crvenih krvnih zrnaca.	C K Mg P+
	Olakšava varenje, čuva zdravlje kože i kostiju, sprečava infekcije.	B₂ K Ca B₆

Vitamini i minerali su suštinski važni za očuvanje zdravlja odraslih i dece. NEXT PREMIUM je izvor vitamina i minerala potrebnih za zdrav razvoj.

Kada je reč o zdravlju i sreći njene dece, svaka majka će se složiti da je samo najbolje dovoljno dobro.

Zato i postoji NEXT PREMIUM, NOVI NEXT SA 100% VOĆNIM SADRŽAJEM, bez dodataka vode, šećera, veštačkih boja i aroma, bez konzervansa.

Prirodni vitamini sadržani u prvoklasnom voću očuvani su posebnim načinom proizvodnje koja se odvija po visokim standardima, uz strogu i stalnu kontrolu.

100% **next** Premium

SAMO NAJBOLJE ZA MOJU DECU

РЕКЛИ

СУО ЖИВОТУ

ЖИВОТ НИЈЕ ЛЕП
НИТИ РУЖАН,
АЛИ ЈЕ
НЕПОНОВЉИВ.

Итало Звево
италијански књижевник
(1861–1928)

ЖЕЛЕО БИХ ДА ГА БА-
ЦИМ, ДА ГА ЈЕДНОГА
ДАНА ИЗБАЦИМ КРОЗ
ПРОЗОР. РАЗЛОГ ЗБОГ
КОГ ТО ЈОШ НИСАМ
УЧИНИО ЈЕСТЕ ШТО
ЖИВИМ НА ЧЕТВРТОМ
СПРАТУ.

Луиђи Малерба
италијански књижевник
(рођен 1927)

ЖИВЕТИ ЈЕ ИСТО
ШТО И ВОЛЕТИ:
РАЗУМ ЈЕ ПРОТИВ,
АЛИ МУ
ИНСТИНКТИ
ГОВОРЕ У ПРИЛОГ.

Семјуел Батлер
енглески књижевник
(1835–1902)

**НАРАВНО, СВАКИ
ЖИВОТ** ЈЕ
УНИШТИТЕЉСКИ
ПРОЦЕС.

Френсис Скот Фицџералд
амерички књижевник
(1896–1940)

**ЦИЉ
ЖИВОТА**
ЈЕ
НЕПРЕКИДНО
РАЗРАЂИВАЊЕ
ПОДАТАКА.

Артур Кларк
енглески писац научне фантастике
(рођен 1917)

ЖИВОТ СЕ
САСТОЈИ ОД
ОВИХ... ИЛИ
ОНИХ СТВАРИ.

Вирџинија Вулф
енглеска књижевница
(1882–1941)

И ЗА ХИЉАДУ ГОДИНА
ЧОВЕК ЋЕ ИСТО ОВАКО
УЗДИСАТИ: „АХ, ТЕШКО
ЈЕ ЖИВЕТИ!” – И У ИСТИ
МАХ, ОВАКО ИСТО КАО И
САДА, БОЈАЋЕ СЕ И НЕЋЕ
ХТЕТИ ДА УМРЕ.

Антон Павлович Чехов
руски књижевник
(1860–1904)

**МНОГИ ИМАЈУ НЕКИ
НЕСВРШЕН РАЧУН СА
ЖИВОТОМ, АЛИ ПРИ
ТОМ ЖИВОТ ЈЕ УВЕК
ЊИХОВ ДУЖНИК.**

Иво Андрић
наш књижевник
(1892–1975)

ЖИВОТ ЈЕ
СУРОВО
СТАЊЕ
ПОТРЕБЕ.

Роберт Музил
аустријски књижевник
(1880–1942)

BY JIM DAVIS

ГАРФИЛД

GARFIELD

GARFIELD

